X. évfolyam. 139. szám. Vasárnap, 1876. junius 18.

Előfizetési dij:
Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva:
Egy évre . . . . . 20.—
Félévre . . . . . 10.—
Negyedévre . . . . . 5.—
Egy hóra 1.80

Egy szám 8 krajczár.

Hirdetési dij: 9 hasábos petitsor egyszeri hirdetése 12 kr., többször 10 kr.
Bélyegdij minden hirdetésért külön 30 kr.
Nyilttér: Öt hasábos sor 30 krajczár.

EGYETÉRTÉS

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Szerkesztői iroda:
Budapest IV. megyeháztér 9. sz.
hová a lap szellemi részét illető minden közlemény küldendő. — A küldemények csak bérmentesen fogadtatnak el.
Kéziratok csak rendkivüli esetben küldetnek vissza.

Kiadó-hivatal:
Budapest IV. megyeháztér 9. sz.
Vodianer F. nyomdájában.

Előfizetési föltételek
az
EGYETÉRTÉS
politikai és közgazdászati napilapra.

Egész évre . . . . . 20 frt. — kr.
Fél évre . . . . . 10 frt. — kr.
Negyed évre . . . . . 5 frt. — kr.
Egy hóra . . . . . 1 frt. 80 kr.

☞ Az előfizetési pénzek és utalványok az „Egyetértés“ kiadó-hivatalának Wodianer nyomda megyeház-tér 9. szám alá küldendők.

Budapest, jun. 17.

A miniszterium tehát nem terjeszti az ország elé a vám és kereskedelmi egyességre vonatkozó hiteles adatokat.

Igaza van, ugy látszik, egyik bécsi lapnak, midőn azt mondja, hogy a magyarok államjogi érvek mellett tudnak vitatkozni, — de a nemzetgazdasági kérdéseket Magyarországban igen kevesen értik s igy jobbnak fogják látni annak idejében hallgatni, vagy zugolódva szavazni, mint azokat szakavatottan megvitatni. És igy azt a különös dolgot fogjuk látni, hogy a magyar parlament oly dolgokra fog szavazni, melyeket csak tökéletlenül ismer, melyeket szellemileg hatalmába keriteni sem képessége, sem ideje nem volt, bár az ország sorsa függ tőlök.

Valóban bámulatos eljárás. A miniszterium első kötelességének kellett volna lennie: előterjeszteni mindazon adatokat, melyek a vám és kereskedelmi ügy megitélésére szükségesek, és a miniszterium nem csak hogy eddig nem tette azt, de azok közzétételét még ma is megtagadta.

Csodáltuk már akkor, midőn a szabadelvü körben e roppant fontosságu kérdés először jött szóba, hogy a körben nem találkozott senki, ki ez irányban kérdést emelt volna.

Midőn Tisza Kálmán az egyezkedés általános körvonalba pedzett elvi alapján tul semmi áron sem ment, már akkor fel kellett volna szólitani Tiszát, hogy mielőtt a párt e nagy horderejü kérdésben nézetét nyilvánitja, terjeszkedjék ki részletes gyakorlati adatokra is.

1867-ben, midőn a quóta meghatározásának kérdése szőnyegre jött, az akkori kormány zsákban macskát nem árult s a 30 quóta elfogadása találomra nem ajánltatott. Hanem mivel annak meghatározása alapjául Ausztria és Magyarország hat évi brutto jövedelmének átlaga elvben elfogadtatott, a képviselők közt jó előre hiteles adatok alapján minden részletekben constatált bevételi és kiadási kimutatások osztattak ki, hogy idejök s képességök legyen megitélhetni a közös adósságokból elfogadható maximumot, a nélkül, hogy a nemzet annak terhe alatt leroskadjék. Sőt mi több: a magyar s osztrák küldöttek közt időnként váltott pourparlék és érvelésekről szóló naplók is — nem titokban nehánynyal — minden képviselővel közöltettek.

És mi történik most? A tárgyalások Bécsben a legnagyobb titokban történnek, mintha nem is az ország ügyéről, hanem egyenesen a miniszterelnök privát dolgáról volna szó.

A kormány, vagyis annak elnöke, ki a financzialis s nemzetközi vám és kereskedelmi kalamitások megszüntetésére, közgazdasági szomoru állapotunk javitására, egy szóval a veszedelemben levő nemzet megmentésére vállalkozott, magát a parlamentaris felelősség ködfátyolába burkolva, pártjától hitet, vak hitet követel s támaszkodva azon a priori feltétlen bizalomra, melyet törvényhatóságok, testületek hódolatul ezelőtt egy évvel lábai elé hánytak, megtagadta mindazon adatokat, felvilágositásokat, melyekből lelkiismeretes képviselő meggyőződést s az által megnyugvást szerezhetett volna.

Soha, mióta a világ áll, ilyet nem tapasztalt még parlament. Egy iszonyuan bonyolódott kérdésben megköti az egyességet a miniszterelnök, titokban, a nyilvános tárgyalások minden nemének kizárásával és aztán követeli, hogy pártja, mely azt sem tudja, átkot vagy áldást hoz-e az országra, vakon szavazza meg az egyességet.

S nemcsak követelte, hanem tulságig erőltette pártját: tegye magáévá általános körvonalozásban azon elvi alapot, melyen ő a legéletbevágóbb kérdésekre nézve Ausztriával az egyességet megkötötte a nélkül, hogy a klubb tagjai tudomással, de csak fogalommal birtak volna a birodalom két fele közt létező közgazdasági differenciákról, anélkül, hogy képes lehetne bárki a megejtett egyesség jó vagy rosz voltának mérvét tárgyilagos és igazságos itélet alá vonni.

Azok az adatok, melyek kormánylapokban eddig felhozattak, nem nyujtanak megbizható tájékozást a komoly tanulmányozónak. Nekünk egészen hiteles adatok kellenek.

Tapasztaltuk, mennyire eltértek a kormány állitásától a hirlapok, finánciális röpiratok azon igen fontos kérdésre nézve, menynyi fog a kiégyezés után a vámrestitutiónál hazánk részére visszatéritetni? s osztrák szomszédaink javára maradni? s a külföldről behozott fogyasztási czikkekért szedendő fogyasztási adóból, melyet eddig — kizárólag — osztrák fiscus rakott zsebre, menynyi fog ezután a magyar kincstárba folyni?

Lehet e nagyobb incognita quantitast képzelni, mint a közös vámterületen mutatkozó osztrák hasznot s magyar veszteséget, melyet eddigi veszteségünk felett, az egyességben felemelt külföldi áruczikkek vámfelemelése elő fog állitani?

Tényleges adatok birása nélkül képes-e valaki eldönteni oly kérdéseket, melyeknek megoldása az átalános forgalom különböző s időközönként változó alakulása, az egymással kereskedelmi viszonyban s folytonos érintkezésben álló nemzetek meghatározatlan szükségletei kellékeitől tételeztetik fel.

Az egyességben megállapittatott, hogy az exportált czukor, sör, szesz adó-restitutiónál a birodalom két fele az egyes czikkekért évről-évre befolyó brutto jövedelem arányában fog particzipálni.

Ki lehet kiszámitója azon perczent számokbani mennyiségének, mely abból kincstárunkat fogja illetni? Hogy igen csekélység, világos abból, hogy a mi czukor és sör exportunk épen a közös vámterület boldogitó ideje alatt oda sülyedt, hogy ma-holnap egyenlő lesz a zerussal.

A mi az osztrák tartományokból hozzánk importált fogyasztási czikkekért a magyar kincsárt illető fogyasztási adószedés kérdésének elodázásában történt belegyezését miniszterelnök urnak, vagyis hogy belegyezett abba, miszerint az annak idejébe — junctim — a quóta kérdéssel tárgyaltassék, összeroskadásig terhelt nemzetünk ellen megbocsájthatlan — nem mulasztást — e gyenge kifejezés, hanem bünt követett el.

A fogyasztási adó értelmezése nemcsak a természeti józan ész szerint a világon mindenütt egyenlő: az mindenütt ott fizettetik, a hol a fogyasztási czikk elemésztetik, hanem az 1867-i egyesség értelmében is mindazon fogyasztási czikkekért, melyek Ausztriából Magyarországban hozattak, a fogyasztási adó Magyarországot illeti, s illette volna a lefolyt 9 év alatt is, melyet csak oly kormányok engedhettek el, melyek hazájokat csak szóval tettel pedig Ausztriát szolgálták.

S ime a magyar kincstárnak 9 évi kárat azon miniszter, kiben a nemzet többsége szt. Dávidként — eleitől fogva bizott, kire néztek annak szemei, még egy évi sőt isten tudja hány évi kárral fogja megpótolni propter bonum pacis.

Hanem hivatalos adatokat terjeszteni az ország elé, az mire való volna? Mi szüksége volna a szabadelvüpárt tagjainak, arra, miszerint tudják, hogy mire szavaznak. Fölösleges dolog volna; az ő feladatuk megszavazni mindent s ezen feladatokat dicséretesen is teljesitik a nemzet örök romlására.

Egyről-másról.

A debreczeni vereségbe ugy beletörődött Tisza Kálmán ő excellenciájának népképviselői ledérsége, mint Abdul-Aziz a szultánok leglehütöbb szybarita váza a dethronisatióba. Hiába „Allah il Allah“ meg kell nyugodni a próféta szakállának árnyat vető rezgésében; mégha politikailag csalhatatlan pápának hitte is magát praedestinálva Debreczenben.

Hanem, hogy elsápadt és meggörnyedt tegnap, a mint a debreczeniek kérvényére került a sor, azt már szemtanui pontossággal állapitotta meg az „Egyetértés“ olvasói számára Sembery István barátunk. De azt már ő sem állapithatta meg halandó emberi érzékével, melynek nem adatott a szivek és vesék vizsgálatának isteni ereje: vajjon az erkölcsi szemérem kergeté el arczából a vért, felidézve emlékében a multak hitét, esküjét, fogadásait és dicsőségét, avagy a harag és bosszu volt-e az, mely halvány kékre festé arczizmait, jelül annak, hogy a ki udvaronczi szolgálatkészségében oly nagyot volt képes véteni hazája és a megbizhatóbb vezérre érdemes debreczeni választók ellen, még talán rövid időn belválhatik Wenckheim miniszteriumának „országnagyokat“ esztergályozó és czimerező gyára révén kékvérünek is.

*

Állitsatok koromfekete ördög mellé ügyvédet s az kötelességének fogja ismerni, oly hófehér varázslatban tüntetni fel még a legépebb látidegek előtt is, mint a ma született mennyei ártatlanság. Ez az ördögmosdató kénytelen kelletlen jóakarat, nem hiányzik a miniszterelnök ur szánalomraméltó hirlapirodalmi szegődöttjeinél sem. Csakhogy a másfél évi kormányzás koromszennye erős fertőszer ám; mentől gyakrabban seprik, annál feketébbé teszi a vele foglalkozó arczát és kezét, de azért a kémény, csak kémény marad.

Mert hát, ha megengedjük is, hogy a napot az övénél ügyesebb tollal le lehet disputálni az égről, s a holdat szarvánál kötheti zsákba a viskójának sötétjét méla sugárfénynyel világitani kivánó orosz bárgyuság, de az már mégis a képtelenségnek netovábbja, hogy Tisza Kálmán debreczeni bukását szép rózsaszinbe és illatos tömjénfüstbe lehessen burkolni. Annyi eszecskét nekik is juttatott hivatalukhoz a világmozgató őserő kegye, hogy nem is kisértik meg a lehetetlent, legfölebb a türkölő czikázás esetlenségével igyekeznek bebizonyitani, hogy a népakarat semmi, a népfenség avult barbarkori fogalom; vagy a mennyiben létét elismerik, az csak rabszolgája a legfőbb urnak, a mandatum korlátlan hatalommal rendelkező birtokosának.

És ezt nevezik parlamentaris alkotmányos izének, minthogy igazi nevét sem tudják fattyumagzatjuknak. De hiszen, a mely alkotmányosságméregfája ily elméleteket rügyez életölő nedvének kórkinövései gyanánt, megérdemli hogy rászóljon ama népdal:

„Féreg egye rosz fa gyökeredet,
S rágja pusztitsa el leveledet.“

*

Különben Tisza Kálmán még nem oly fába oltott jankó, hogy eszének és szivének benső rejtekében észre ne vette volna a hatalmas óvó és figyelmeztető jelt, mely Debreczen derék magyar nepének méhéből tört felé, hogy megállitsa az országvesztő s önmagát lejáró uton. A Faustmonda „Bábjáték“ sem egészen ismeretlen tán előtte, melynek tragicus fordulatrészleteiből leolvashatja már most saját jövendőjét teljesen az, a ki hitt a nemzet szeplőtelen elveiben és letérdelt imádkozni oltára előtt, mig nem adta el magát a tárczavállaló szerződés által a reactió ördögének véglegesen és végzetesen.

E faustmondakori „Bábjáték“ szerint, melyet a „Budapesti Szemle“ régibb folyamából Szász Béla ismertetése után közlünk, az élv és hatalom után törekvő Faustot, a lélekidézés megtörténte után furdalni kezdi a lelkiismeret, s Mephisto őt egyszer a Mária képe előtt leborulva, imádkozva lepi meg.

Helenával akarja ismét magához csatolni, s midőn az karjaiba borulna, kigyóvá válik, s Mephisto fülébe dörgi: „Készülj, mert időd lejár!“ — Faust figyelmezteti, hogy a kialkudt uralkodási éveknek még csak fele telt el, de az ördög azzal replikáz, hogy nemcsak nappal, hanem éjjel is szolgálta, s igy a letelt éveket kétszeresen kell számitani. S erre megkezdődnek Faust halálkinai 9 órakor s tartanak 12 óráig. Kilencz órakor szózat hallatszik: „Fauste, Fauste prepara te!“ Tiz órakor: „Fauste, Fauste accusatus es!“ Tizenegy órakor: „Fauste, Fauste judicatus es!“ Végre éjféli tizenkét órakor: „Fauste, Fauste damnatus es!“

Gondolkozzék csak kissé Tisza Kálmán saját politikai életének ujabb fordulatain attól a pillanattól kezdve, midőn még az elvek után való ihletteljes hit Magyarország függetlenségének képe előtt imádkozni késztè, habár csak a futólagos meghatottság édes emlékeket költő varázsa alatt is, le azon időig, midőn a kormányrajutás ördögileg csábitó vonzalma a „kormányképes“ jobboldali Helena örömlányi karjába taszitá, hogy csakhamar kigyóvá tekerőzve pártjának ölelő testén, onnan felülről dörögjék fülébe: „Készülj, — mert időd lejárt!“

És Tisza Kálmán készülhet is bizvást; mert az ördög nem alszik, mióta testestől lelkestől az övé lett. Hajtsa csak végre a feladatot, melyet próbaképen bizott rá a reactio átkozottul gonosz szelleme, s mindjárt vége szakad uralmának, s kiránt-ják alóla a széket, melyre a biztonság érzetével nyujtóztatja tagjait. Nem hallja a tompán morajló szózatot, mely a kiegyezés megkötésekor hangzott felé: „Tisza, Tisza készülj!“ Pedig az még csak a kilenczedik óra, itt lesz rövid egymásutánban a többi is, mig végre a világ megvetése, és az ördög gunykaczaja közt hallja majd a tizenkettedik órában: „Légy átkozott!“

V—y.

A miniszter-tanács elhatározta, hogy az országban a vizi védmüvek elkészitését az illető viztársulatok utján mielőbb megkezdeti. A miniszertanács egyszersmind utasitotta a közlekedési minisztert, hogy az épitendő vizi védmüvek költségvetését mielőbb terjeszsze elő. Az érdekelt társulatok e munkát kölcsön nélkül megkezdeni képtelenek lévén: a kormány jónak látja, hogy az állam tulajdonát képező közalapok a társulatok segélyezése czéljából zálogba vettessenek, illetőleg lombardiroztassanak, s az igy nyert államzölcsönnel akarja a kormány az általa czélzott müveletet végrehajtani.

Matlekovics és Köffinger osztálytanácsosok, a magyar kormány képviselői ma reggel Bécsből Budapestre érkeztek és jelentést tesznek a kormánynak a vám- és bankügyi értekezletek eddigi lefolyásáról.

A „P. Lloyd“ azt irja, hogy a vámtariffában teljes megállapodásra jutottak, mig a „Hon“ bécsi levele szerint átdolgozták ugyan a vámtariffát, de csak nagyjában. Több tétel határozottan függőben tartatott, miután még tüzetesebb tanulmányok hiányzanak s egyes szakértők meghallgatása mindkét részről szükségesnek mutatkozott. Ezzel azonban a bizottság müködését még be nem fejezte. Legközelebb ismét előveszi a tariffát — s ha szabad e kifejezéssel élni — második olvasásban fogja azt tárgyalni. Legnagyobb nehézséget okozott azon tételeknek megállapitása, melyek a miniszteri conferentiák által magasabban emelt vámokkal szoros összeköttetésben állnak. Azonkivül szóba került sok kérvény, mely mindkét félhez időközben egyes vámtételek módositása iránt beadatott. „Természetes,“ hogy e kérvények legtöbb esetben figyelmen kivül hagyattak. Általában a conferetia lehetőleg tartózkodott a vámtételek módositásától és szorosan a szövegezéshez tartotta magát.

A déli vasut olaszországi vonalainak eladása tárgyában létrejött pótegyezményt külügyminiszteriumunk is — mint a „B. C.“ jelenti — helyben fogja hagyni, azaz fenntartja a déli vasut hálózatának szétválasztása iránt kötött előleges szerződést. E tekintetben kérdést intézett a magyar és az osztrák kormányokhoz és napról-napra várható ezek helyeslő válasza. Az olasz parlament még e hó folyamában fogja az erről szóló törvényjavaslatot tárgyalni, a déli vasut közgyülése pedig julius 28-kán fogja a szerződést elfogadni. Az Olaszországgal kötött szerződés beczikkelyezéséről szóló törvényjavaslatot a magyar és az osztrák parliament csak őszszel fogják tárgyalni, ugy hogy az elkülönités végleges keresztülvitele némileg késleltetve lesz.

Say Leon, ki már ismételten franczia pénzügyminiszter s a nemzetgazdászat terén elismert tekintély, e napokban nyilatkozott a magyar kisbirtokosok számára létesitendő földhitelegyesület tervéről. Leveléből, mely az ép emlitett egyesületet létesitő bizottsághoz van intézve, a következő pontokat idézzük: „Köszönöm szives közléseiket a magyar kisbirtokosok számára létesitendő hitelszervezet tervéről. Kétségtelen, hogy egy oly kiválóan földmivelési országra nézve, mint a minő Magyarország, nagy jótétemény volna a kisbirtoki hitel általánositása, ugy amint azt önök tervezik, és részemről őszintén kivánom, hogy tervük minél sikeresebben valósittassék meg, annál is inkább, miután az egyrészt megtörné az uzsorát, mely a magyar vidéki lakosságot olyannyira pusztitja, másrészt termékenyitőleg hatna az egyesek munkaerejére, melyet a tőke- s hitelhiány a legtöbb esetben nagyon is meddővé tesz. Nagy érdeklődéssel kisérem az önök tanulmányait s törekvéseit. Engedjék megjegyeznem, hogy emberbaráti eszmék, mely ugy látszik, tervük kiindulási pontjául szolgált, csak meg fogja könnyiteni, s még inkább előmozditani abbeli törekvésüket, hogy az önök által tervbe vett münek, — melynek megvalósitásán oly buzgón fáradoznak, — pénzügyi jövőjét minél biztosabb alapokra fektethessék. Kérem fogadják stb. Say Leon, a franczia köztárság pénzügyminisztere.“

A belügyminiszter ur figyelmébe! Köztudomásu dolog az, hogy a miniszter hetenkint egy napon a kitüzött órában fogad a felek érdekében. Az ismerettel nem biró köznép különösen, más illetékes uton igényét nem érvényesithetvén, igaz ügyének védelmeért kéréssel, teljes bizalommal szokott az illető miniszterhez fordulni a szokott formalis előjegyzések mellett, s nagy megbotránkozással kell tapasztalnia, midőn egyszerre csak hangzik az illető miniszter ajtónálóitól azon hivatalos tudtul adás: önt a miniszter nem fogadja. Igy, laconice nem egyszer lettem már elutasitva. Ugyanazért nem hihető, hogy ilyesmi a belügyminiszter tudtával történhetik, azért kivántam a nyilvánosság előtt felszólalni részint a magam, részint a közönség érdekének további ily kijátszása kikerülése végett. Buda, uri ntcza 533. — Weverka Jozefa.

A keleti kérdés és a magyar érdek.

Még most is fedve vannak előttünk a konstantinápolyi legujabbi véres események igaz okai — melyek folytán Abdul Aziz detronizáltatott és V. Murad előtt a régi serail rejtélyes ajtai megnyiltak. — Ez mint egy az égből cseppent eseménynek tartatik. Hisz senki sem álmodott arról, hogy a rég elfelejtett Murad az ozman nagy nemzetcsaládnak megválasztott sultánjává avattassék fel, ha bár V. Murad jóval előbb tudta s tudhatta is, hogy nagybátyja nem bolond mint álliták, hanem fanatizált moszlim sultán, ki a török nemzetet a halál torkába vinni kész hamarább, mint birodalmát továbbá is agonizálni hagyni; ugyde az ő környezete, a miniszterek nem akartak véle együtt meghalni, — kik azonban sorsukat még sem kerülhették ki, mint a legujabb események tanusitják, tehát őtet kellett utjokból félre tenni, — és a sokkal kevésbé fanatizált V. Muradot az elfelejtségből földszinre hozni, és vele Törökország jövendőjét, a keleti kérdésben rendesen és mindenkor egymással meghasonló europai diplomatia segitségével megmenteni, mint ma Anglia a három északi hatalom terveitől elszakadva, vagyon hivatva a düledező Törökországnak az őt követő többekkel együtt, új életet adni.

Mind e mellett kétségtelen, hogy az europai együtt müködő hatalmak Törökország felbomlásának egy uj lökést adtak az által, hogy a Törökország tekintélyét erősen megtámadó Andrássy-féle egyezményt elfogadták, mely által Bosnyák és Herczegovina török tartományokból uj souzerain államokat készitettek elő és igy egy déli Szláviának alapját megvetették, mely mint orosz pseudo állam, semmit mást mondani nem akar, mint közvetve — az orosz birodalmat a magyar föld határaira tenni, hogy hazánk a panszlavismus vas karjai közé szoruljon; ha ez mellőzendő a magyar birodalomra nézve, akkor Anglia ma Magyarországnak ép oly jeles szolgálatokat tesz, mint a török birodalomnak, de közbe szólva, ezen jó szolgálatokat, négy hóval előbb, sokkal kevesebb kiadásokkal megtehette volna, mint ma. — Mert egy pár millió font sterling segély elég lett volna a déli szlávok felkelését csirájában elfojtani, — és, ha a humanismus szükségessé tette volna az europai hatalmak közbelépését, a lefegyverezett rajták és felkelők mellett emberi jog szempontjából, ez még később sem jöhetett későn.

Ki az egykori hatalmas Törökország eldarabolása történetét ösmeri, nem lehet, hogy ma mélyen ne aggodjék mind azon vészterhes eseményeken, melyek hivatva vannak, hogy egész sulylyal nehezedjenek, nem mondjuk, a legközelebbi decenniumba, de mennél később, annál biztosabban nemzetiségünkre, megengedve, hogy még egy átmeneti korszak is lehetséges, melyben a magyar kevés ideig még önálló fog lenni, de önálló is csak azért, hogy egy ideig mint az orosz politika ellensége elhallgattassék és nemzetiségünk nullificatioja, akkor már mint orosz birodalmi internationalis kérdés tünjék fel, — mert, hogy a magyar sorsa kedvező lehessen, az orosz uradalma alatt, azt már csakugyan senki közülünk nem fogja hinni, bár mily rövid látó legyen a politikában, vagy ellenszenves az osztrák birodalommal való convivium iránt.

Ebből világos, hogy a keleti kérdés specialis magyar kérdés és Európába ezen kérdéshez senki közelebb nem áll, mint a magyar. Az angol és oroszhoz ezen kérdés csak annyiban állhatna közelebb, mert Oroszországra nézve igen szép dolog volna, ha álmából valódiságra ébredhetne fel. Anglia pedig igen bölcsen tudja, hogy Európában kell Oroszország terjeszkedései ellen vívni, mert ha ezt elmulasztandja, a Fekete tengerből csakhamar nem neutralis, hanem orosz tenger leend, mely 25 esztendő mulva oly hadihajó rajt képes előállitani, — mely egész Európát megreszkedtetheti és akkor a suezi acquisitio is igen kétséges eredményü sakhuzássá törpülhetne le.

Nagy szerencsétlenség Törökországra és a magyar birodalomra nézve, hogy az europai diplomatia az utolsó 25 esztendőben mindent elkövetett, hogy Törökországnak európai állását aláássa, és semmit sem tett, hogy Törökország Európában fenállhatását megerősitse. — Igaz, hogy a vallás-különbség mindenkor nagy akadályául szolgálhat a sympathiáknak, ugy de a politikában nincs regény, nincs elragadtató szenvedély, nincs ájtatos ihlet és ép ezért, csuda dolog marad, hogy Oroszország képes folytonosan lefőzni az europai diplomatiát álnok vallási sympathiáival és hitegetéseivel, — mig minket magyarokat folytonos lázban tart, mert az Andrássy-féle jegyzék sem más mint folytatása azon szerencsétlen politikának, melynek, habár az volt a hátgondolatja, hogy ne Oroszország, hanem egész Európa határozzon a török birodalom sorsa felett, de tekintetbe véve, hogy Törökország egy rozzant épületnek tartatik, mely maga magától összeesik, — épp ezért, ha nem másért, ezen rozzant épületnek benső megingatását megengednie nem szabad és igy egy belforradalmat nem előmozditania kellett volna mindenféle elnézésekkel, hanem a legszigorúbb neutralitás megtartásával csirájában elfojtani és nem nagyra nevelni Délszlávia felkelését, nehogy a tűz terjedve, a rosz akaratnak alkalom nyiljék Törökország megbukását siettetni.

Senki sem fogja 50 esztendő mulva megfejteni, hogy mi határoztathatta az europai diplomátiát arra, hogy Szerbiát a Dunaifejedelemséggel együtt souzerainné névleg — valóságban pedig tökéletesen szabad államokká tegye Törökország irányában, hogy ma urok ellen fülig felfegyverkezhessenek vagy a felkelést organizáló comiték tüzhelyéül szolgálhassanak; ki fogja ez után csodálni mind azokat, mik a szomszéd Szerbiában 3 hó óta történnek és mik, hogy egy souzerain országban történhettek, senki sem fogja hinni, valamint senki sem hiszi, hogy ilyesmit tenni merészelnének, ha nem tudnák, hogy a nagy Oroszország érdeke ezt igy kivánja.

Tapasztalásból tudjuk, hogy a botlások csak akkor állanak be az életben, ha valaki tisztába nem jöhet magával, hogy mi a teendője? — ugy látszik, hogy a külügyér ur Oroszországnak is szolgálni más részről, de meg a főelvet is megmenteni kivánta, mert kizárólag csak is ez az oka a mai átláthatlan keleti bonyodalomnak, mert ha a felkelők első összeseregléséné magát a bécsi cabinet szigoruan elszigeteli, semmiféle közlekedésnek helyt nem ád, a készületlen török hadsereg kiegészitésére minden kikötőit Dalmátiának megnyitja, mint hasonlón Poroszország a lengyel felkelés idejében Oroszország irányában tett, ma már Európában a keleti kérdés superálva lenne, nem állanánk előestéjén sokkal nagyobb bonyodalmaknak, melyek legközelebb bekövetkezhetnek, mihelyest ténynyé válik, hogy V. Murad szultán sem képes a rájákat a nagyra fokozott török ellenszenvektől a felkelt tartományokban megvédni, mert cbben rejlik Muszkaország kiszámitott politicája, hogy uj anyagot találjon ebben végczéljai elérésére, — tudva, hogy a felkelők nem anyagi existentiát kivánnak, hanem szellemi supremátiát a török birodalom végfelbomlásával. Ha ezen felbomlási processus minden időben angol, franczia, olasz és specialis magyar érdek ellenszenvével nem találkoznék, akkor is ezen felbomlás egy igen véres drámával végződhetnék, — melyből nagyon kevés déli sláv menekülhetne meg életével. — De ha a déli szlávok azt hiszik, hogy uj sláv államok alkotását európai befolyással elérhetnek, — akkor nagy tévedésben élnek; mert legkevésbbé sem ösmerik a fent elősorolt államok exigentiáit. Hogy Oroszország mindenkor és minden időben saját érdekében a déli sláv

☞ **Mai számunkhoz egy féliv melléklet van csatolva.** ☜

érdekeket előmozditandja, azon nincs mit kételkedni, — de mivel a világ ezt tudja, azért bizonyos hatalmak nem fogják bevárni, mig mi magyarok kötelességünket teljesitjük, hanem ők fogják józan politicájokat követni, tudva, hogy Oroszország kezébe játszani az europai Törökországot annyi volna, mint Oroszországnak tettleges felsőbbségét elismerni minden európai kérdésben — mi ujra az európai összes államoknak függetlenségét támadná meg.

Azonban ha bár Törökország végső óráját sem V. Murád, sem utána több szultán megérni nem fogja, előre látható, hogy Oroszország ezen makacs kérdésre elébb utóbb véres harczot fog előidézni, — és valószinüleg Lengyelország felmentését fogja maga után vonhatni, mivel mindenki tudja, hogy Oroszország hadiállása Európa ellen nem Orosz-, hanem Lengyelországban sarkallik, — és valamint az ujabb időben Francziaországtól elvétetvén az ugy nevezett Erődök öve, Francziaország megtámadásainak éle letöretett, — ugy az orosz hatalom megtámadásának sarkpontjai elvétetvén Lengyelország felszabaditása által, Oroszországnak örök időkre le kellene mondania az európai török birodalom romjain délszláv államokat, vagy orosz secundo geniturát felállitani.

Ezeket elmondani szükségesnek láttuk nem csak európai, hanem specialis magyar érdekből is. Ments Isten — hogy ezek után ujra az elbizakodottság mély álmait aludja Törökország. — Törökország első kötelessége lesz a kereszténységnek oly alkotmányt adni, — mely vagyonát vagy szerzeményét bármely nem török lakosnak, ne tegye ki a provintiális kormány önkényének, — és előre határozza meg a fizetendő adót oly alakban, hogy ennek az adó behajtói önkényes magyarázatot ne adhassanak, ezt köztudomásul tegye és ne az adóhivatal titkai maradjanak mint eddig, a köztudatást pedig fokozza legalább annyira, hogy ezt mindenkivel megértethesse. A vallásszabadsággyakorlatát minden követelményeivel együtt hagyja meg az érdekelteknél, kivévén a magasabb jogi hivataloknál, fentartván mint Európában mindenütt a kinevezési jogot a hivatalok betöltésében valláskülönbség nélkül, megtartsa az irányt vagy legalább figyelemmel legyen erre. Ennél többet Törökországtól követelni nem lehet, se Törökországnak többet megadni. — A kik ellenvéleményben vannak, azok Oroszország terveinek szolgái, — minden esetre az ujabb időkben is több történt Törökország megingatására, mint pacificatiójára. Ha pedig Törökország alattvalóit az orosz befolyástól távol akarja tartani, a gyarmatositás eszméjét karolja fel; mert kizárólag csak ezen az úton szerezheti meg Törökország azon pénzerőt, mely szintén szükséges, hogy a bevételeit kiadásaival egyensulyba hozhassa, és igy állami függetlenségét fentarthassa.

Baldácsi Antal báró.

A képviselőház igazságügyi bizottsága ma a nyilvános ülés után tartott ülésében folytatta a békebiróságról szóló törvényjavaslat részletes tárgyalását.

A 4. fejezet, mely a végrehajtásról szól, képezte a mai ülés tárgyát. A 93. §. kimarad, mert a végrehajtás szabályai ugyis kimeritőleg vannak a javaslatban körülirva. A 94. §. első kikezdésénél Bokros inditványozza, hogy a végrehajtási záradék helyett végzés tétessék, azonban a szöveg tartatik meg. A 2. bekezdésnél Schmausz a közjegyzői helyettest is végrehajtási joggal kéri felruháztatni, — a bizottság elfogadja.

A 95. §. ezen szavai: „sommás, rendes, vagy váltóperben“ kimaradnak, s igy a foglalás egyátalában értetik.

A 96. §-tól, mely szerint, ha a marasztaltnak activ követelései vétetnek végrehajtás alá, erről adósa értesitendő, az „activ“ szó kihagyatott.

A 97. §-nál, mely a lefoglalt tárgyak árveréséről szól, Chorin inditványozza annak kimondását, hogy az árverés elrendelésére azon biróság vagy hatóság legyen jogosult, mely előbb foglalt.

Bokros kivihetetlennek tartja ezt, azonban maga is kifogásolja a javaslat azon intézkedését, mely szerint a békebiró a később foglaltatót az árverés elrendeléséről értesiteni tartozik, — a 2-ik bekezdést tehát kihagyatni kéri. A bizottság többsége a szerkezetet megtartja azon hozzátétellel a a későbbi foglalásra vonatkozólag, „ha az bejelentetik“.

Horváth Lajos ismét feleleveniti Chorin inditványát.

Bokros ujabban ellenzi, mivel az inditvány elfogadása megakadályozná azt, hogy valódi árverés legyen; mert az első foglaltató, ha a hitelezővel az adós egyetért, az árverést a foganatositás előtt mindig felfüggesztetheti vagy megszüntetheti, s igy az árverés évekre elhalasztatik.

Csemeghy Chorin inditványát elfogadhatónak tartja. — A többség az inditványt elfogadja s ennélfogva kimondatik, hogy az előbb foglaltató rendes biróság elébe tétessék az ügy az árverés elrendelése végett.

A 98. §-nál Horváth Lajos inditványozza, hogy az igényper a rendes biró előtt folytattassék s ha az igény beadása igazoltatik, az árverés el nem rendelendő.

Juhász ennek ellenében a szöveget pártolja, mert ha az igényper a rendes biró elé kerül, ismét az ügyvédi interventió jön közbe.

Chorin Horváth inditványát támogatja, mert itt tulajdoni vitás kérdés van. Nem szakértő biró azt nem tudja helyesen elintézni.

Bokros és Teleszky az eredeti szöveg mellett szólalnak fel, mely végre elfogadtatik, kivéve az utolsó bekezdést, mely kihagyatott. A kihagyott bekezdésben az foglaltatik, hogy ha oly tárgyak igényeltetnek, melyeket a békebiró előtt a rendes biró lefoglalt, akkor az igénykérdést a rendes biróság dönti el s a békebiró csak az esetben rendelhet el árverést, ha birósági bizonyitványnyal kimutattatik, hogy a rendes határidő alatt igénykereset nem indittatott, vagy a megindított igénykereset jogerőre emelkedett birói határozattal elvettetett.

A 99—100. §§. változatlanul elfogadtatnak.

A 110. §. 2. bekezdésében, hogy panasz esetén az iratok 8 nap alatt felterjesztendők, a felterjesztésre csak 3 nap határoztatott.

A 111—115. §§. változatlanul elfogadtattak.

A 116. §-ba beszuratott, hogy költségtöbblet nem állapittatik meg, képviselők közbejötte esetében sem.

A 117. §. elvileg, a 118., 119. §§. változatlanul fogadtatnak el.

A vegyes intézkedésekről szóló utolsó fejezet változatlanul elfogadtatott.

A járásbiróságok eljárásáról szóló inditvány, melyet Teleszky a tegnapi ülésben terjesztett elő, s mely mint jelentők elvileg elfogadtatott, a szövegbe szintén felvétetni határoztatott, — nyitva hagyatván az appelláta kérdésének, valamint azon kérdés módozatainak részletezése, menyniben bizassanak s mily határig bagatell ügyek a járásbiróságokra.

A Teleszky által benyujtott szöveg a következő:

„Eljárás a járás-biróságoknál. .... §. A kir. járásbiróságok a jelen törvény által hatáskörükhöz utalt ügyekben sommás eljárás szabályai szerint járnak el. — .... §. Jelen törvény ....§§-ainak a személyes megjelenési kötelezettségre és a meghatalmazott által való képviseletés korlátozására vonatkozó intézkedései a kir. járásbiróságok előtt való eljárásnál is alkalmazandók. .... §. A birói határozatok ellen felebbezésnek is semmiségi panasznak a törvénykezési rendtartás szabályai szerint van helye, de e jogorvoslatok sem az eljárás folytatására sem a végrehajtásra halasztó hatálylyal nem birnak.“

Ezzel a törvényjavaslat tárgyalása befejeztetett. Teleszky előadó megbizatott a szövegezéssel s azzal, hogy a már hitelesitett két fejezeten kivül a többi fejezetet könyomatilag sokszoroztassa, hogy a bizottság tagjai azt a szünidők alatt tanulmányozhassák.

Konstantinápoly junius 12.

— Eredeti levél. —

Az európai lapok jó nagy része, főkép a német lapok igen élesen emlékeznek vissza Abdul-Aziz Törökország néhai uralkodójára. Nagyitó üvegen tüntetik fel önkényes kormányzatát, mig azt elfelejtik, hogy saját alkotmányos országukban maig is az alkotmány őrve alatt a legfékletelenebb önkény saskörmei vigyorognak az alkotmány minden betüje felett.

Ha valaki az itteni állapotokat, kellőkép ismeri, és az uralkodói, valamint a kormányzási rendszert tanulmányozza, a mellett igazságos akar lenni, akkor be kell látni, hogy itt nemzetiség, hazaszeretet, eddig csak mint valami árnyéka a vallásnak szerepelt. Mert itt a vallás minden, ami azontul van, az merőben kicsinyes dolognak tekintetik és ép ezért volt a török birodalomban könnyü Ignatiev uréknak mindannyiszor, valahányszor tervök kivánta, könnyü játék ez állam nyugalmát a felső és az alsó régiókban is belátásuk szerint, habár pillanatra is, megzavarni. De hogy az jövőre ugy lesz-e, előre ugyan tudni nem lehet, de a kezdetből itélve alig ha.

Itt minden reformlépés a vallásba ütközhet, mely ily fanatikus népnél bizony hatással szokott birni. Most majd megfogják látni, ezen uj aera mit hozand. Jól mondá utolsó levelében Abd-ul-Aziz az őt követő Murádnak, amint levelében ezeket irá

„Ha nem tehettem eleget az ország és nemzet kivánalmainak, az nem tőlem függő akadályok miatt történt — mit igen sajnálok; engedje a mindenható, hogy felséged az eseményekkel szemben meg tehesse mind azt, mi nekem nem sikerült.“

Továbbá sorai végén ezeket mondá:

„Végre arra kérem és figyelmeztetem is, hogy engem épen azok rohantak meg, kiket nagyokká tettem; azok kik tőlem nyerték kardjaik méltóságát.“

Sok van nehány szóban mondva, mit az uj uralkodó bizonyára jól meg fog magának jegyezni.

A mi pedig az ujabb reform-kérdést illeti, arról még biztos tudomása senkinek sincsen, de már kezdik szellőztetni annak leendő alapját, mondván, hogy a törökök is kétfélék a birodalomban. A régiek, kik itt találtattak, és a győzelmes foglalók, kik el foglalták e földet. Tekát az egyenlőség fogalma itt e szerint nem csak a kereszténységre, hanem a törökök egy részére is már tüskés bokornak van feltüntetve.

Abd-ul-Aziz mint uralkodó lassan ugyan, de meginditotta a reformot; azt tagadni nem lehet. Igyekezett azt még az ó-törökökkel is megkedveltetni; de most már az idő gyorsabb haladást követel, mely elől kitérni nem lehet. Az uj uralkodónak lesz feladata megoldani a nagy kérdést.

Mondják, hogy V-ik Murad maga is igen sokat dolgozik, a franczia alkotmányt vette volna irányadóul, de szerintünk nincs európai állam, melynek oly alkotmánya lenne, a melyet ide vonatkozólag üdvösen lehetne alapul vehetni; mert csak azon alkotmány teremthet jó és tartós gyümölcsöt, mely a népek és ország szokásaiban gyökeredzik. Minden más alap legyen bármily czifra, sallangos — annak nem lehet állandó és biztos jövője.

A többi közt elmondjuk ama kis trefás esetet is, mely közszájon forog. A napokban az orosz és görög itt állomásozó hadi-hajókról nehány tengerész a városba menendő, a partra evezett s midőn a part közelébe érve versenyeztek volna, összekot ezant a két sajkás hadfi tömeg. — Vége az lett hogy evezőre került a sor, hol a görög legénység fényesen győzedelmeskedett az orosz hajósok felett. Mire az itteni franczia lapok ily czim alatt tudatták ez esetet: „A két hatalmasság tengeri harcza — melyből az orosz verességgel hátrált“. Ez itt most az ily babonás népnél sok jövendölés alapját képezi, mit az oroszok nem kedvesen hallanak.

Itt most mindenki a küszöbön levő fejedelmi felavatás ünnepélyét — kard kötését — lesimi nálunk a szokásos koronázással áll pár huzamban. Megtörténte után szólunk róla.

Murad szultán sorra járja a hivatalokat minden előleges bejelentés nélkül, hogy ott mit talál, arról persze hallgat a „Krónika.“ — De elég ennyi is most egyszerre, a hadi pánczérosokat is két dandárba osztatá, melyek rövid idő mulva a nyilt tengerre menendenek, talán a béke biztositására. Most várják az egyiptomi al-királyt is hódolatát teendő az uj uralkodónak.

Azon hir, hogy a valide szultán — nő néhai Abdul-Aziz — anyja szinte magán ejtett sebek miatt őrzi ágyát, nem való — de előre haladt korára igen hatott — az Európa békéjét intézőket is meglepő coup — d'Etat.

Az uzsora Magyarországban.

(Hivatalos adatok.)

Az igazságügyministeriumban összeállitották az ország területén levő első folyamodásu törvényszékeknél jelzálogilag biztositott és bekeblezett tőkék s azok kamatainak kimutatását. Ez adatok, bár részben hiányoznak, mert, mint látjuk, nem az ország minden vidékéről szólanak (egyebek között nincs köztük a gyulai törvényszéknél bekeblezett követelések kamatátlagának kimutatása, hol pedig tudomásunkkal különösen prosperált az uzsora); másrészt pusztán a biztositott követelések uzsora kamatait tüntetik fel: szembeszökően jellemzők mégis, s tagadhatlanul mutatják ama vérlázitó, lelketlen, a rablással határos üzelmeket, miknek ágyát elsőzör az egyesek embertelensége, másodszor és főként, az ország szánandón nyomorult pénzügyi és hitelviszonyai képezik.

Adjuk az adatokat a „H.“ után, fokozatos sorrendbe foglalva azokat mi, és körülbelől az átlagos kamatokat is mindenütt kitéve:

Versenczi törvényszék. Hitelintézeti követelések rendszerint 10—14 %. Magánkövetelések 6—20 %. — Átlag a magánköveteléseknél 13 %.

Fehértemplomi törvényszék. A biztositott tőkék kamatlába rendszerint 8—12%, kivételesen 20%, egyetlen egy esetben (egy lajthántuli hitelező részére) **50%**. — Átlag 13%.

Brassói törvényszék. Rendszerint 6%. Ritkább esetekben 8—25%. Átlag 13%.

A beszterczebányai törvényszéknél biztositott tőkék kamata rendszerint 10%, kivételesen 7%, mint legkisebb, s egy-két esetben 30%, mint legmagasabb. — Átlag tehát 15%.

Szabadkai törvényszék. Rendszerint 12—20%. Igen gyakran kötbérek is. E kötbéreket figyelmen kivül hagyva rendes % 16.

Lőcsei törvényszék. Hitelintézeti és alapitványi tőkék 7—10%. Magánkövetelések 10—24% Átlag 17%.

Csikszeredai törvényszék. Rendszerint 6—12%. Továbbá 20 és 24%. Átlag 18%.

Kecskeméti törvényszék. Rendszerint 12—15%, ritkábban 20—36%. Átlag 20%.

Győri törvényszék. Rendszerint 10—18%. Ritkább esetekben 20—40%. — Vannak magasabb kamatok is, de az uzsorások a közvéleménytől való félelemben, a fentieknél magasabb kamatot nem kebleztetnek be, hanem az előre kiszámitott mérténtelen haszon biztositásául a kamat czimen nyerni szokott összeget rendesen a tőkéhez számitják, s igy a kamatláb valódi nagyságát kitudni nem lehet. — E számokat véve alapul is az átlag 22% volna.

Nyitrai törvényszék. Rendszerint 12—18%. Ritkábban 25—40%. Átlag a szerint 24%.

Szombathely. A törvényszéknél: rendszerint 12—**34**%. Minimum 6%, maximum **100**%. A községi járásbirósághál rendszerint 7%. — Átlag 25%.

Ujvidéki törvényszék. Rendszerint 10—24 %. Ritkábban 30%. Egyetlen egy esetben 36%. Ugyanily arány mutatkozik az ó-becsei járásbiróságnál is. — Átlag mindkettőnél 25%.

Veszprémi törvényszék. Rendszerint 7—25%. Ritkábban 25—**50**%. Ötven %-nál magasabb kamat nem fordult elő. — Átlag 27%.

Pozsonyi törvényszék. Hitelintézeti kötelezvényeknél rendszerint 6%—10%; magánkötelezvényeknél 16—**40**%. Többnyire késedelmi kamatok is stb. — Átlag 28%.

Soproni törvényszék. Hitelintézetek és segélyegyesületek tőkéinél 8—10% Egyéb követeléseknél rendszerint 15—25%. Legmagasabban 52%. Az adók s egyéb járulékok nincsenek a kamatba számitva. — Átlagos kamat 30%.

Az aradi törvényszéknél a jelzálogilag biztositott tőkék rendszerint 10—24% kamatra voltak bejegyezve. Egy esetben (1873. évben) fordult elő **60**%. — Átlag 31%.

Szolnoki törvényszék. Hitelintézeti követelések 12—14%. Magán követelések 20—30%. Ujabb időben néha **50**%-ra is felemelkedett magán követeléseknél a kamatláb. — Átlag 33%.

Egri törvényszék. Árvapénzek, alapitványi tőkék s pénzintézeti tőkék 6—15%. Magánkövetelések 10—**40**%. Egyetlen egy esetben fordult elő egy bekeblezés **50**%-kal. Átlag 33%.

Nagy-Becskerek. Rendszerint 15—25%. Legmagasabb 60%. Átlag 33%.

Temesvári törvényszék. Pénzintézeti követelések rendszerint 8—10%. Magán követelések rendszerint 24%. Ritkább esetekben **36—60**%. Átlag 37%.

Szeged. Rendszerint 10—20%. Több esetben 50—80%. Átlag 40%.

Székes-Fehérvári törvényszék. Takarékpénztári követelések rendszerint 8—12%-ra. Magán követelések 12—18%-ra, ujabb időben ritkább esetekben **60—72**%. Átlag 40%.

Pécsi törvénység. Rendszerint 6—15%. Ritkábban 16—**40**%. Egy esetben **70**%, s egy esetben **120**%. Átlag 44%.

Zalaegerszegi törvényszék. Rendszerint 20—30%. Néha **50—60**, sőt magasabban is. A takarékpénztári pénzek már 8 százakékon felül kezeltetnek. Átlag 45%.

Nagyváradi törvényszék. Rendszerint 20—30%. Néha 10—15%, mint legkisebb. Gyakran 30—60%. Pár esetben 80%, sőt 120%-kal is történtek bekeblezések. Átlag 46%.

Kolozsvári törvényszék. Rendszerint 10—24%. Egyes esetekben 40—69, sőt 100%-ig is történtek bekeblezések. Átlag 47%.

Lugosi törvényszék. Rendszerint 15—24%. Néhány esetben 60—70%. Egy esetben 100%-kal történt bekeblezés. Ezenkivül némelykor a késedelmi kamat s kötbér is bekebeleztetni kéretett. Átlag, a késedelmi kamatot és kötbéreket tekintetbe nem véve: 54%.

Debreczeni törvényszék. Nyilvános pénzintézetek által eszközölt bekeblezéseknél 6—12%, magánosok által eszközölt bekeblezéseknél 6—12%, s ezenkivül 2.4% jövedelmi adó, igen gyakran 36—48%, s ehez 3.6—4.8% jövedelmi adó, egyes esetekben 76—9, sőt 120% kamat is kebeleztetett be. Átlag 59%.

Szathmár-Némethi törvényszék. Iskolai alaptőkék, árvapénzek s káptalani alapitványok rendszerint 7—8%. Magánosok tőkepénzeinél 20—40%. Azonban az igen gyakori késedelmi kamatokkal együtt néha 100%. Kis bb követeléseknél minden egyes forint után hetenkint néha 3—7 kr. kamat köteleztetik. Fordult elő eset, hogy egy bekeblezéssel biztositott 20 frtos kölcsöntőke után hetenkint 2 frt kamat köteleztetett. Átlag 65%.

Nagybánya. A törvényszéknél. Közpénztárak pénzei 7—9%. Magánkövetelések 10—40% és 240%. A nagysomkuti járásbiróságnál 10, 12, 15, 52, **104, 150, 260** és **520**%. Átlag tehát **97**%

Eperjesi törvényszék. Pénzintézeti tőkék. átalában 12%. Más tőkéknél a kamat átlaga 25%. Vannak azonban esetek 52, 78, **100, 104, 105, 130,** sőt **260**%-ra is. Átlag **118**%!

Ungvári törvényszék. Leggyakrabban 36—50%. Gyakran 100—150%. Néha **200**%, sőt ezen felül is. Ettől eltekintve, az átlag **127**%!

Marmaros-szigeti törvényszék. Rendszerint **40—60**%. Fordulnak elő azonban esetek, hogy **250—480**%-ig is történnek bekeblezések. Ennek átlaga **207**%!

A maros-vásárhelyik. táblánál egy perből kitünt, hogy egy törvényszéknél fordult elő eset, midőn egy fél 7 frt töke, 5 frt bekeblezési költség és a lejárat után minden frt után naponkint **10** kr. kamat biztositása végett bekeblezésért folyamodott, a kötelezvény értelmében. Ez **3650**%-ot tesz.

Ezek a számok többet mondanak minden szónál. Magyarországon a társulati pénzek, bankok, takarékpénztárak bekeblezésre, rendszerint 12—14%-re dolgoznak s a magántőkék kamata, minimum atlagul véve **65.09**. Igy áll mi nálunk a magán hitel és a pénzügy.

Budapest, junius 17.

A konstantinápolyi véres esemény foglalkoztatja a politikai köröket. Minő indok kifolyása volt a két miniszter meggyilkoltatása — még mindig a legkülönbözőbb combinatiók tárgyát képezi. A Törökországból érkező hivatalos táviratok szerint egyszerüen a magán boszu kifolyása volt, mig egyéb források másutt keresik a merénylet okát. Egyik laptársunk oly forrásból, a mely állitólag s igen jól ismerni a konstantinápolyi viszonyokat, a következő versiót hallotta. V. Murad szultán gyönge, tehetetlen ember, a ki egészen miniszereinek befolyása alatt áll, s nekik engedte át a hatalmat. A miniszertanácsban kezdettől fogva igen élénk harcz folyt a dicsvágyó Midhat pasa, a török reformpárt vezetője s Huszein Avni pasa közt, a ki nem kevésbé dicsvágyó és a mellett igen erélyes katonai természet. A két miniszter szövetkezett ugyan Abdul-Aziz megbuktatására, de mihelyt ez megtörtént, összevesztek a konczon, mert mindegyik egyedüli ura akart a helyzetnek maradni. Hussein Avni pasát tehát versenytársa: Midhat pasa ölette meg; az ő házában ment végbe a gyilkosság s csak a házi ur tudtával történhetett, hogy a felbérelt gyilkos akadálytalanul e tanácskozó terembe birt jutni. Midhatnak tudvalevőleg nem történt baja.

Hogy mennyiben való e hir, azt természetesen nem tudjuk. Annyi tény, hogy a konstantinápolyi hivatalos táviratokat kivévén, minden egyéb forrás másban keresi a gyilkosság okát, mint személyes boszuiban.

Egy ma délután vett távirat szerint **Hassant, a miniszterek gyilkosát, ma reggel felakasztották. Safvet pasa külügyminiszter, Abdul Kerim pasa hadügyminiszter és Chalil Serif pasa igazságügyminiszter lettek.**

A meggyilkolt két miniszter rövid életrajzát adjuk a következőkben.

*

Hussein Avni pasa, a meggyilkolt hadügyminiszter, 1820-ban született Spartában, mely akkor még török uralom alatt állt; atyja haszonbérlő volt s a fiut már 15 éves korában Konstantinápolyba a katonai intézetbe küldötte, a hol kiképzését nyerte. 1841-ben lett hadnagy. A krimi háboru kitörésekor alezredes volt Sumlában. Onnan egy hadosztály táborkari-főnökévé neveztetett ki s a csatatéri utóvetben, továbbá Kalaphat és Silistra védelmében nyerte első babérait. Pár hónap mulva a kisázsiai hadsereghez nevezték ki tábornokká s a táborkar főnökévé; itt ellene volt Karz védelmének, mely város, mint csakhamar kitünt, nem is tarthatta magát. Azután Omer pasa táborkari főnöke volt Krimben, s háboru után a katonai intézetek vezetését vette át. 1862-ben Omer pasa alatt részt vett a Montenegro elleni hadjáratban; a crétai lázadás idején ő volt a sziget legfőbb katonai és polgári parancsnoka, 1869-ben átvette a hadügyi tárczát s ő vitte keresztül a jelen török katonai szervezetet; kétszer nagyvezir is volt.

Rasid pasa, a meggyilkolt külügyminiszter, 1830-ban született Macedoniában igen hires és régi családból: atyja, Haidar pasa, bécsi nagykövet is volt; előbb Kairoban, azután Párisban nevelték. 1851-ben egyptomi államszolgálatból török szolgálatba lépett s egy ideig a diván fordító-osztályának főnöke volt; 1852 óta több tartomány kormányzója, 1872-ben közmunka, később külügyminiszter, azután megint bécsi nagykövet volt. Halála a bécsi diplomatiai körökben igen nagy feltünést keltett, mert tudták, hogy kevés ellensége, csak egy versenytársa van. E versenytárs Khalyl Scherif pasa.

*

Franciaországban a kedélyeket nagyon felizgattaBuffetnek élethossziglan való szenátorrá választása. Mint a mai távirat jelenti, Buffet megválasztását a karzaton fütytyel fogadták, miért az elnök a karzatokat kiürittette.

Buffet a legreactionáriusabb emberek egyike, kik ujabb időben Francziaország közéletében szerepet játszottak. A parlamenti választások az ő ministersége alatt mentek végbe, még sem válasz-

---

TÁRCZA.

Üllő és kalapács.

— Regény. —

Irta:

Spielhagen Frigyes.

MÁSODIK KÖTET.

(Folytatás.)

XVIII. Rész.

De épen ez öltözék s a szén lepel volt rám nézve kedvező. Meglepetve tekinte rám, de nem ismert fel.

— Igy van jól barátom, ide helyezve .... jól van, — mondá, s én a világon a legszebb lábacskák alá helyezém a meleg vasat.

— Később, ha jobban rá ér, hozzon még egyet, — folytatá.

— Igen hozzon számomra, azonnal, — szólt a kereskedelmi tanácsos.

— Nekem is, ha szabad kérni, — szólalt meg egy vékony hang a kajüt mellől; s egy svál halmaz mögül egy vörös orrhegy mutatkozott, s a szél egy oly vékony sárga fürtöt korbácsolt ide oda, mely nem lehetett másé, mint Duff Amália kiasszonyé.

— Nekem is, nekem is, — ismétlé vagy hat, hasonló módon beburkolt egyén; kik a kétségbeesés gyorsaságával felfogták a melegitett vaslap minden előnyeit e nedves hideg fedélzeten.

— De nékem legelőbb, — kiáltá a kereskedelmi tanácsos, kit e verseny megdöbbentett, — hisz tudja ki vagyok?

— Nem véltem szükségesnek, a kereskedelmi tanácsost megnyugtatni arra nézve, hogy nagyon ismerős előttem személye, hanem siettemel a fedélzetről, hol jobban megmelegedtem, mint az izzó kályha előtt. Midőn leértem, nem kis zavarban valék a miatt, hogy ismét a fedélzetre kell mennem, e gondolatra homlokomon a verejték gyöngyözött. Jól megfontolva pedig csakis egy kis hiuság okozta ez aggályt. A szép leány előtt nem akartam ily füstösen megjelenni, és ott álltam a katlan mellett, melyen a vaslapok már rég átmelegedtek; s a kormányos már háromszor kiáltott le hozzám, ha elkészülök-e valahára a melegitéssel.

— Szégyeld magad György, azok oda fönn fáznak azért, mert te restelled, hogy ócska zubbony van rajtad, s a füst befogott. Szégyeld magad, — leczkézém önmagamot.

És megszégyeltem magam, s föl sieték a melegitőkkel, bátor léptekkel közeledve a félig megfagyott, s nedves öltözetben lévő nevelőnőhez.

Vizenyős szemeit gyámoltalan kifejezéssel függeszté reám, s fogvaczogva mondá:

— Jó ember, ön az én megmentőm.

— Miért nem marad kegyed a szobában? — kérdém.

Nem volt szükség hangomat elváltoztatni, mert az északi szél, és a zavartól ugy is mély, és tompává vált.

— Ah ott meghalnék, — nyöszörgé szegényke.

— Üljön tehát amoda a kormánykerék mögé, ez a legrosszabb hely a fedélen, melyet választott.

— Oh mily jószivü ön! Még is örök ság gaz marad, hogy minden égöv alatt élnek jó emberek.

Ajkamba haraptam.

— Szolgálhatok valamivel? Ha munkás zubbonyom nem riasztja vissza, — mondám.

— Mily érző kebel elrejtve, — suttogá a nevelőnő, karomba kapaszkodva.

— Hová indulsz kedves Duff? — szolalt meg egy vidám hang, s Hermin utánunk futott, bizonyosan segélyére akart lenni nevelőnőjének, de ha ez volt szándoka, nevetéstől nem követheté vágyát. Tapsolt és kaczagott, hogy piros ajkai közül csak ugy ragyogtak fehér fogai. — Plutó és Proserpina, — szólt. — Duffocskám, Duffocskám, mindig mondtam, hogy előbb utóbb elrabolnak oldalomról.

S kitörő kedvben ott tánczolt, a nedves fedélen, mint nyolcz év előtt ebecskéjével a „Pinguin“ fedélzetén tánczolt.

— Jöjjön végre hozzám, hallja! — kiáltott rám a kereskedelmi tanácsos, egy szegletből haragosan szemlélve törekvéseimet, a nevelőnö állapotán segithetni.

— De kérem a hölgyek is itt vannak, — válaszolám.

— Én előbb szóltam, — válaszolt, türelmetlenül toppantva lábával.

— Tanácsos ur, mindég nőké az elsőség, — jegyzé meg az épen mellettünk elhaladó kapitány.

— Önnek könnyü beszélni, megszokta e kegyetlen időt, — válaszolt a tanácsos.

Ismét lementem a fütő helyiségbe, hol azonban alig időzhettem; a melegitőket mindenki követelte, s alig voltam képes a zaklató kivánatoknak eleget tenni. Eközben az idő mindig zordabbá vált, s a köd mindig sürübb lett, s nem kerülte ki figyelmemet, hogy a kapitány kedélyes arcza elkomorult, sőt hallám, midőn egy utashoz, ki valószinüleg szintén tengerész volt, mondá:

— Csak már tul volnánk e vizvonalon, e szél a legnagyobb hajókat ide hajthatja, s most száz lépés távolra sem látunk.

A hajózáshoz értettem annyit, hogy a kapitány aggályát megértem; ezenkivül saját aggodalmaim is meg voltak.

Ugyanis főnököm, Weiergang gépmester óráról-órára mélyebb elmélkedésbe merült a svéd punsch nagy mennyiségü élvezetének következményei fölött; ennek daczára gépszerüleg megtartá álláspontját, és gépszerüleg végzé teendőjét; és habár a hajó minden baj nélkül, egyformán haladt, s kevés volt a teendője, én még is mindig nyugtalan voltam, ha ezen helyiséget el kellett hagynom, mert ha mégis valami fordulatot kellett volna adni a hajónak, valjon képes lett volna-e erre ezen bollintgató alak?

Épen fenn valék ismét a fedélen, s a meleg vas a kék szemü szép hölgynek volt szánva; helyét ismét elfoglalta a kajüt mellett, s midőn közeledtem, nyájasan inte felém.

— Sokat fárasztom önt, — mondá.

— Szivesen szolgálok, — válaszoltam, magam meghajtva.

— Ön e tájról való? — kérdé, midőn a vaslapot lába alá helyezém.

— Nem, — mormogám, s igyekeztem mielőbb eltávozni.

— De ön a mi kiejtésünkkel beszél, — jegyzé meg gyorsan, és fürkészőleg tekinte rám.

Érzém, hogy a korom és füstnek, mely arczomat fedi, nagyon vastagnak kell lenni, hogy elfedje arczom pirulatát.

— Hajó a látkörben — kiáltá a szemlész.

Egy hatalmas tömeg bontakozott ki a szürke légkörből, és felénk tartott. Az ijedelemtől egész valóm megborzadt; nem magamért remegtem. Hangom egész terjedelmével kiáltám én is: „hajó a látkörben“, aztán villám gyorsan futottam le a gépezet helyiségébe; mig a kapitány a kormánykerékhez állva, mint őrült kiáltá a hangcsőbe: vissza, vissza; mely parancsnak nem lett elég téve; mert a hajó egy irányba gyorsan hasitá a hullámokat.

Miként jutottam le a meredek lépcsőn a hajó alsó osztályába, most sem tudom, csak arra emlékezem. hogy az ittas gépész odább löktem, a kormányemeltyüt megforditám, egyidejüleg a szelepet is felnyitva, gőzerőt alkalmaztam. Ezen mütételt egy hatalmas lökés követte, s az egész jármü remegett, mintha halálos félelemben volna, és viszszafelé forduló kerekei csapdosták a hullámokat. Lökésem, de talán még inkább a hajó rendkivüli mozgása megtették a hatást az ittas gépmesterre; feleszmélt, és első meglepetésében a helyzetet tévesen magyarázta; mert őrültként rohant reám, hogy jogtalanul bitorolt helyemről eltávolitson. Alig voltam képes, őt magamtól eltávolitni. Borzasztó percz következett, mialatt minden pillanatban tizszer vártam a két hajó összeütközését.

(Folytatás következik.)

tották meg sehol sem képviselőnek, sem szenatornak. Mint képviselőjelölt négy helyen bukott meg s a képviselőház az általa és hivatalnokai által az ő érdekében elkövetett visszaélések és vesztegetések miatt vizsgálatot is rendelt el. A képzelhető leggyülöltebb név Francziaországban ez időszerint Buffet — és ezt szenátorrá emeli Mac-Mahon befolyása.

*

A török-szerb differentiák kiegyenlitésére a belgrádi kormány Christics Fülöpöt, Risztics külügyér sógorát küldötte missióval a török félhez. Chrisztics több évig volt Szerbia diplomatiai ügynöke Sztambulban s állitólag rokonszenves egyén török körökben. Mint Belgrádból irják, Chrisztics Szerbiának területi kárpótoltatását fogja szóba hzzni Konstantinápolyban, az azonban nagy kérdés, hogy a török kormány hajlandó-e rá állani a szerb követelésekre, — s hogy ekkor mi történik, belátlatlan, miután a szerb részről támasztott igényeknek török részről visszautasittatása nehéz helyzetbe hozza a szerb kormányt, mert nem csak a szerb nemzetnek, de a fejedelemnek is kilátásba helyezte az „ország aspiratióinak teljesitését."

*

Az orosz és osztrák-magyar uralkodók találkozásáról szárnyalt hirek ujabb tudósitások által megerősittetnek. A találkozás ugyanis e hó 26-án Csehországban lesz a reichstadi kastélyban, melyet e végből be is rendeztek.

*

A „N. fr. Presse" ismét egy sensatiós hirrel lepi meg a világot. E lap jun. 14-ki kelettel Párisból következő tudósitást veszi: „Junius végén a walesi herczeg, Aumale herczeg és Cissey hadügyminiszter Dinan franczia fürdőben találkozni fognak. A találkozás véletlenül fog történni; czélja véd és daczszövetség Anglia és Francziaország közt.

*

Belgiumban a Malon kabinet megnyerte, illetőleg megtartotta a 12 szavazatnyi többséget s ha e pár szóban elég szilárd talajt képzel állása mellett a Brüsselben, Antwerpenben, Gentben, Virtonban, Lüttichben s az ország minden nagyobb városában karhatalommal elnémitott nyilatkozatokkal szemben, ugy most már kezdheti a gyülöletes jezuitismus az ő politikai életét nyugodtan. A nép elhallgatott, a tüntetés véget ért s ha méhkasként csendes morgással nyüzsög is Belgium belseje, a szabadság és alkotmány őszinte hiveinek golyót röpittetni nem lesz már alkalom a csuba férfiainak.

A tüntetések lefolyására nézve a következő bővebb értesitések érkeztek:

Brüsselben folyó 13-án este nehány lármázó csoport ment végig a rue pierre-n, és megállott a katholikus kör előtt, hol óriási lobogó volt kitüzve; harmincz rendőrügynök helyreállitotta a forgalmat. De kilencz óra felé a tömeg oly sürü lett, hogy a vadászkatonaságnak kellett közbelépni. Nehány követ dobtak a kör ablakai felé és egy vadásztiszt sulyosan meg is sebesült. A támadás a midi-utcza felől jött. Innét csakhamar szétüzték a tömeget; több egyént elfogtak. Azután reggelig nem történt nagyobb baj.

A rue-royaleban 2—3000 ember készült a rue de la lo-iba, de a tömeget a rendőri és a polgári őrség szétszórták. Több izben utczai gyerekek nagyobb csoportokban a miniszterek lakásai elé vonultak és szidták a cabinetet.

Féltizenegy óra tájban mintegy 1500 ember a jezsuita-zárda elé vonult: a rendőrök meg akarván ezt akadályozni, kénytelenek voltak kardot rántani, két zavargó megsebesült; e közben jöttek katonák és szétoszlatták a tömeget.

Reggel egy óra felé a nyugalom helyreállott, csak a pierre-utczában a katholikus kör előtt volt még nagy csoportosulás.

A polgármester kieszközölte, hogy a zászlót levették; a polgármester ezután felszólitá a tömeget, hogy oszoljék szét; és midőn többen ellenszegültek, két embert sajátkezüleg elfogott; a rendőrök 12 embert tartóztattak le, szétüzték a népet és a nyugalom helyreállott.

Antwerpenben legnagyobb volt az izgatottság. Junius 13-án este 9 órakor az izgatottság tetőpontra hágott; az utczákon temérdek nép járt-kelt, fenyegetőztek, fütyöltek stb.

A szabadelvü párt rendkivül népes gyülést tartott; midőn a párt kiválóbb tagjai beléptek, freneticus tapsokkal fogadták őket, a karzatról a nők virágokat szórtak.

Bosschaert constatálta, hogy a városi választókat lesujtotta a falusi elem, kikelt azon választási rendszer ellen, mely ily eredményre juttat. Az türhetetlen, hogy Brecht (egy szomszéd falu) képviselve legyen, a világ egyik legelső városa pedig nem.

Pecher igy szólt: Vereségünk mély megindulást kelt az országban, mely tőlünk várta szabadulását. De mi telhetetlenek vagyunk: elnyom bennünket a vidék. (Élénk mozgás, a jelenlevők mind felállnak és hevesen tiltakoznak.) Antverpen reszket a felháborodástól és haragtól (Ugy van! ugy van!) Antwerpen szabadelvü és az is akar maradni.

Szóló tiltakozik az ellen, hogy a papság, mely Belgium felett idegen hatalom javára uralkodni akar, beavatkozzék a politikába. Szóló ezután üdvözli a szabaedlvüeket és a gyülés tapsai közben megöleli Grisart az „ifju gárda" elnökét.

A polgármestert tapsokkal fogadták; ő üdvözölte a hölgyeket, kik megjelentek részt venni a közgyászban. Azután nyugalomra inti a népet.

Az utczán eközben a clericalis párthelyiség ablakáról letépték a városi lobogót, egy clericalis pártvezérnek kivilágitott ablakait betörték. Reggelre a nyugalom helyreállot.

Lüttichben is voltak némi zavargások, de komolyabb baleset nem történt. Monsban is volt tüntetés az antwerpeni hirek következtében, de zavargás nem történt.

UJDONSÁGOK.

A hivatalos lapból. A király ifjabb Markovits Sándor köz- és váltóügyvédet a belügyminiszteriumhoz tiszteletbeli segédfogalmazóvá nevezte ki. Továbbá: Komarek Henrik osztálytanácsosi czimmel és jelleggel fölruházott udvari titkárt valóságos osztálytanácsossá, — Wagner Henrik számtanácsost pedig udvari titkárrá; mindkettőt a rendszeresitett illetmények élvezetére való följogositással a cs. kir. közös legf. számszékhez nevezte ki; végre Isak Emánuel cs. és kir. közös legf. számszéki udv. titkárnak, sok évi dicséretes szolgálatai elismeréseül az osztálytanácsosi czimet és jelleget dijmentesen adományozta.

Kinevezések. A m. kir. pénzügyminiszter a földadókatasteri erdőbecslési munkálatok végrehajtása céljából az 1875. évi VII. t. cz. alapján szervezett tiszti állomásokra kinevezte: erdőbecslési felügyelőkké: Roseer Vilmost a kassai, Kitzberger Józsefet a debreczeni, Adriányi Arnoldot a kolozsvári, Blaschek Edét a szombathelyi, Rész Ferenczet az eszéki és Szabó Adolfot a budapesti kat. kerületbe. — Erdőbecslőkké: Ertl Gusztáv Henczel György és Tóth Gyulát a pozsonyi, Farkas Pál és Mélts Vinczét a beszterczebányai, Cornides Boldizsár és Párvy Lajost a kassai Ruesz János Molcsányi Ernő Ciemnisky Benő és Liedermann Emilt a szatmári, Meiszlinger Gyulát a debreczeni, Dekáni Ernőt és Szőllősy Jánost a kolozsvári Conrad Gusztáv Bencze János Eckhardt Rezső és Nagy Adolfot a nagyszebeni, Petruss Márton Seide Gyula és Horváth Zsigmondot a temesvári, Hóra Józsefet a szegedi, Ovecska Antal és Kellner Györgyöt a szombathelyi, Gablencz Pál és Szönyei Istvánt a budapesti, Aue Józs. Böhm Ad. és Barics Györgyöt az eszéki, Ettinger József Hill János és Sruha Károlyt a zágrábi katasteri kerületbe.

Névváltoztatás. Zuber József salgótarjáni lakos vezetéknevének „Vári"-ra kért átváltoztatása belügyminiszteriumi rendelettel megengedtetett.

Az ügyvédi kamarákból. Az aradi ügyvédi kamara közhirré teszi, miszerint Omazta József b. csabai ügyvéd önkéntes lemondása folytán a kamarai lajstromból kitörültetett.

Uj egyletek. A budai önkéntes tüzoltó egylet alapszabályai s czeglédi felszegi olvasókör alapszabályai a m. kir. belügyminiszterium által a bemutatási záradékkal elláttattak.

Hibaigazitás. A „Budapesti Közlöny" 134-ik számában megjelent folyó évi 28833. számu pénzügyminiszteri rendeletben az ötödik kikezdés második sorában a névszerint helyett rendszerint olvasandó.

— A magyar tudom. akadémia első (nyelv és széptudom.) osztálya f. hó 19-én ülést tart. Tárgyai a következők: 1. Barna Ferdinánd l. t. „A morvinek történelméről". 2. Hunfalvy Pál r. t. „A folyó vizek neveiről."

— Gyászlap. A nagyváradi kir. jog- és államtudományi kar mély fájdalommal tudatja Turcsányi Vincze kir. jogakadémiai ny. r. tanárnak, folyó 1876. évi junius 16-án este 10¼ órakor, élete 60-ik, tanárságának 34-ik évében vizkórságban történt gyászos kimultát.

— A magy. kir. igazságügyminiszter a következő rendeletet bocsátotta ki: Torontálmegyei Valkány község Urs, Kozsohát és Simony pusztákkal törvénykezési tekintetben a nagy-kikindai kir. járásbiróságtól, a nagy-szentmiklósi kir. járásbirósághoz osztatott be. Ezen rendelet folyó évi julius 1-jével lép életbe.

— A magyar jogászgyülés ez idei elnökéül jogászkörökben majdnem egyhangulag Vajkay Károly kir. táblai tanácselnököt emlegetik.

— A kolozs-monostori m. kir. gazdasági tanintézet 1876/7-iki tanéve I-ső éves tanfolyamainak 11 állami alapitványi helyére a folyamodványok folyó év julius 14-éig adandók be az intézet igazgatóságához. Általános felvételi feltételek: Legalább 17 éves kor, 6 gymnasiumi vagy 4 reáliskolai osztálynak jó sikerrel való bevégzése, munkára képes testalkat és jó erkölcsi magaviselet. — Az atyának vagy gyámnak nyilatkozata, miszerint az alapszabályszerü fizetések teljesitésére magát kötelezi. Végre kijelentése annak, hogy a folyamodó az intézet szervezeti rend- és fegyelmi szabályait pontról pontra átolvasta és ismeri. Felvétetik azonkivül az intézetbe 8 9 szabadhelyes növendék. Felvétetnek végre az intézetbe rendes külnövendékek, s ki az általános felvételi feltételek egyik vagy másik pontjának megfelelni nem képes, rendkivüli növendékül vétethetik föl.

— A budapesti szabó-segédek segélys önképző-egylete nevében a május hó 21-én tartott rendkivüli közgyülés által megválasztott zászlószentelési bizottság, tudtára adja minden tag, pártoló és érdeklő uraknak, miszerint a jövő julius 9-ik napján, az egylet zászlószentelési ünnepély megtörténik. A zászlóanya a nemeslelkü Ruprecht Demidoff Kornélia urhölgy lesz.

— A budapesti kir. izr. orsz. tanitóképezdében és az ezzel összekapcsolt V. osztályu gyakorló iskolában az 1875—76-iki tanévi zárvizsgálatok a következő rendben fognak megtartatni: és pedig junius hó 25—26-án a képezde rendes növendékei, 27 és 28-án a tanképesitő vizsgálat letételére jelentkezett magántanitók és 29—30-án a gyakorló iskola tanulói, mindig délelőtti 8—12 és délután 3—6 órákban, az intézet helyiségében (Rombach-utcza 8. sz.) fognak megvizsgáltatni.

— Stroussberg pörét jun. 10-én kellett volna tárgyalni a moszkvai törvényszék előtt, azonban a megjelent 30 védő mindegyike holmi kifogásokkal éllt a törvényszék ellen s igy a tárgyalást bizonytalan időre elnapolták. Ennek fő oka az volt, kogy a törvényszék a védőknek az ügy tanulmányozására csak két heti időt engedélyezett, az pedig, a milyen bonyolult, elég dolgot ad egy esztendőre is. Különben a tárgyaláson jelen volt vagy 3000 ember, mi eléggé tanuskodik az általános érdeklődés mellett. Érdekes jelenség volt, hogy az előszólitott panaszosok egytől-egyig távol voltak s a legfontosabb tanuk, szándékosan-e, vagy mert meg nem hivták, de csaknem mindnyájan elmaradtak.

—„A védegylet eszméje, habár lassan is, de hóditani kezd, olvassuk a n.-váradi „Szabadság"-ban. Utczáinkon már láttunk nőket, kik egyszerü honikarton ruhában járnak. Örömmel legeltetjük szemeinket az ily derék honleányokon s vizsgáljuk: vajjon az egyszerü öltönyben elvesztették-e kecseiket? Óh nem! arczuk rózsái, ajkuk mosolya, szemeik ragyogása, homlokuk derüje még szebb, mint mikor selyemben, bársonyban láttuk őket előttünk; szebb, mert lényükről azt olvassuk le, hogy ők e honnak hü leányai, kik feltudják fogni, mit kiván tőlük az anyagi bajokkal küzdő haza." — Derék nők; derék magyar honleányok, megérdemelnék, hogy felegyeztessenek neveik!

— Mi a humor? Megmagyarázza a „Figyelő" czimü kritikai és szépmüvészeti hetilapban valaki ilyen szépen: „A humor a jövő költészete. A romlott emberek társadalma szülte ezt a korán érett, „altklug" gyermeket, kit mosolyogva, harag nélkül hallgatnak az enervált század fiai, mert azt hiszik, hogy gyermektől elviselhetik, ha szemükbe mondja az igazságot. Erkölcstelen köréből magába szijja a fényt, az illatot és a melegséget s ezt sugározza ki szelid lelkéből. A humor oly virág, mely a szemétdombon nől, napsugár, mely a blazirtság tespedt pocsolyájában ragyog". Hm. Ez ugyan elég lapidárisan meg van mondva. Hanem ily forrásból a humor talán csak egy esetben bugyoghat fel s bizonyosan e sorok irója is a hivatalos lapnak helyreigazitásait tartotta szem előtt (melyek egyike fentebb olvasható) mikor felcsillámlott előtte a napsugár, mely „a blazirtság tespedt pocsolyájában ragyog". Itt csakugyan abban „ragyog."

— Bécs egyik elővárosában Semmeringenben kevéssel ezelőtt különös eset adta elő magát. Egy ottani házban ugyanis, mely ház különben egészséges helyen fekszik s mindenkor a legnagyobb tisztaságban tartatott, egyszerre nyolcz egyén esett typhusba s mindegyik meg is halt. E körülmény feltünt a rendőrségnek, miért is a ház szigoru orvosi vizsgálat alá vétetett. Minden rendben volt, a kutban jó ivóviz találtatottt, a pinczékben senki sem lakott, a csatorna is megfelelt a közegészség igényeinek, szóval semmi gyanus állapot nem volt felfedezhető — csak az, hogy a házban egy temetkezési egylet tartja kocsijait és egyéb holmiját. A rendőrség azonnal elrendelte, hogy ezek naponta desinficiáltassanak s azóta typhus nem fordult elő a lakók között. (Valószinütlen ez.)

— Villámcsapás. Szegeden a mult heti viharok alkalmával a sóházi tiszti épületbe, Fluk Ferencz lakásába, villám ütött be. Az épület délnyugoti sarkán, közvetlenül a kémény mellett, a melyből egy darabot elsodort, a tetőn hatolt be, s a padláson egy gerendát meghasogatva, az ott kifeszitett csengetyüdróton berontott a hálószobába, közvetlenül Fluk urnő ágya mellett, ahol egy nagy tükröt a falról a szoba közepére dobott, amely porrá tört, s egy selyemnapernyőt összetépett; innen körülfutott a falon, meglátogatván a ház urát is, ahol a falon függő fegyver csövén végigfutva, annak agyát kettérepeszté s azután eltünt. Fluk ágyában még ébren volt s olvasgatott; lámpája azonban a beütés pillanatában kialudt. Az iszonyu roppanás daczára azonban nem veszté el lélekjelenlétét; rögtön világot gyujtott és rohant nejéhez és mellette fekvő kis gyermekéhez, majd az oldalszobában levő többi gyermekeihez, s valamennyit sértetlenül találta; az ijedtségen kivül semmi bajuk sem történt. Majd benyitott a másik oldalszobába, a hol a villám — már vagy egy másik, vagy az elsőnek elvált része — szintén garázdálkodott; hármassorban fölszaggatá a mennyezetet s több képet a falról lehányva, fakereteiket összetörte. Az összefutott cselédséggel aztán első gondja volt, az ajtókat, ablakokat fölnyitni, hogy a fulasztó kéngőztől és portól megszabaduljanak. A leirtnál nagyobb baj nem történt.

Rendőri hirek. Gotdeutsch István, helynélküli kocsis, mult éjjel Schneider Vinczének a futó-utcza 16. szám a. ház másfél öl magas deszkakeritésén át hágott, azután Schneider lakása ajtajáról a zárt lefeszitette, s igy a szobába jutva a szekrényt akarta feltörni, mire Schneider fölébredt s Gotdeutsch urat szépen nyakon csipte s a kapitányság elé állitotta. Ott kérdőre vonatott, mire ő azt válaszolta, hogy csak a szeretője ruháit — ki azelőtt Schneidernál szolgált — akarta magához venni, azon kérdésre pedig, hogy miért nem ment nappal? azt felelé: mert egy kissé ittas volt. A rendőrség azonban a naiv válaszszal meg nem elegedvén, Gotdeutsch urat betörési, tolvajsági kisérlet miatt a kir. ügyészség elé állitotta. — Tegnap este egy huszár meglehetős ittas állapotban lovagolt a kerepesi vámon keresztül a városba, a népszinház körül lovát már kormányozni képes nem lévén, az őt szépen levetette s egy ott bámuló inasgyermeket jól megrugott. A megvadult lovat sikerült a közönségnek fölfogni, mire aztán a ló elvezettetett, a huszár pedig véres fővel ballagott a laktanya felé.

Rövid hirek. Szinnyey József egyetemi könyvtárőrhöz ismét több érdekes szabadságharczemlék érkezett. — A debreczeni iparos ifjak „önképzőegylete" jul. 2-án zártkörü tánczvigalommal egybekötött emlékéstélyt rendez. — Az egri börtöniskola vizsgálatai ma, 18-án tartatnak. — A kalocsai törvényszék megmaradásának örömére a város közönsége nagy mulatságot adott. — Lubló közelében e napokban hatalmas medve mutatkozott s egy eltévedt tinót darabokra szakitott. — Roppant szerencsétlenség történt Vendégiben, hol egy nehézkóros leány vizmerités közben a kutba bukott és belefult. — A zólyom-beszterczebányai vonalon az eddig közlekedett vegyes vonatokon kivül még egy-egy vegyes vonat fog közlekedni. — Csekonics gróf zsombolyai jószágán iszonyu mérvben feltüntek a vándorsáskák. — A pápa jun. 16-án ünnepelte uralkodásának 30-ik évét. Ő a 257-ik pápa s mindnyájuk közül ő foglalja el helyét leghosszabb ideig. — Félegyházán egy társaság a nép ámitására szövetkezve azt hirdeti, hogy a ki egy bizonyos kut vizében nyomorék testének bármely tagját megmossa: meggyógyul. — Öt franczia e hó 8-án Amerikából Európába léghajózott. Az utat 60 óra alatt tették meg s legkisebb bajuk se történt. — A csősz se korlátlan ur a kukoriczában, mutatja Gimpl Pál szomoru példája, kit a főv. taaács, „hivatalos hatalommal visszaélés" miatt „hivatalától" felfüggesztett.

Fővárosi ügyek.

— Összehasonlitó halandósági statistika. A f. é. máj. 27-én véget ért héten minden 100,000 lakos közül meghalt: Bécsben 58. Budapesten 92, Prágában 107, Berlinben 51, Boroszlóban 90, Stettinben 56, Kölnben 96, Hannoverben 41, Hanauban 65, Strassburgban 84, Münchenben 87, Párisban 49, Brüsselben 53, Baselben 65, Chritiániban 48, Koppenhágában 46, Stockholmban 67, Rómában 63, Turinban 42, Alexandriában 90, Londonban 41, New-Yorkban 53, Philadelphiában 50, Bostonban 43, Chicagóban 28. Ismételve van tehát bebizonyitva, hogy Budapest a legegészségtelenebb városok egyike s csak Prága tesz e tekintetben tul rajta.

— Uj közuti vaspálya vonal. Ma délután pont 4 órakor nyitották meg a pesti közuti vaspálya egy uj vonalát, mely a Kálvin-tértől a nyul-utczán keresztül a közvágóhidig vezet. A főváros népéből nagy tömeg volt jelen, mely látható tetszéssel üdvözölte a megnyitást. A hatóság részéről megjelent Ráth Károly főpolgármester, Gerlóczy alpolgármester, Thaisz Elek főkapitány és Rózsa Péter jegyző, — a közmunkatanács részéről Wohlfart Henrik főmérnök, dr. Ország Sándor titkár és Lechner. — A közuti vaspályatársaság részéről Szitányi Izidor, Jellinek igazgató, Klenovics, Sztupa György és dr. Vogl Péter. Pont négy órakor megindult három szépen feldiszitett uj salon kocsi, (melyek egészen hazai készitmények) helyet foglalván bennök az emlitett urak és több meghivott vendég, s tizenegy percz alatt kiértek a közvágóhidig. Az uton mindenütt sok néző állt s örült az uj vonatközlekedésnek, mely a nyul utcza hosszu vonalán a környék lakóinak oly tetemes szolgálatokat teend. Az ablakok mindenütt nyitva voltak s a lakók bámulták a szép kocsikat s örültek utczájuk megélénkülésének. A közvágóhidhoz megérkezvén, a főpolgármester legnagyobb megelégedését nyilvánitotta, kiváltképen Jellinek Mór igazgatónak. A kiküldött szakértő bizottság a próbabejáraton mindent a legnagyobb rendben találván, a vasutvonal megnyitottnak lőn kijelentve. Megemlitendőnek tartjuk itt még a vonal kiépitőjét Kertschel István mérnököt. A most megnyitott vonal nagy jövőnek néz eléje, mert ez által a Margithid és összekötő vasuti hid egymással egyenes összeköttetésbe hozattak, s mert a lóvaspálya kocsik itt oly utakon mennek keresztül, hol szilárd kőburkolat nincsen s esős időben nemcsak gyalog embernek lehetetlen a járás-kelés, de sőt a kocsik is csak nehezen mehetnek; továbbá a vonalba eső vásárterek, gyárak és malmok is nagy forgalmat biztositanak neki. Az sem megvetendő, hogy a lóverseny szinhelye sem esik messzire tőle.

— A duna-jobboldali közös bányát a főv. tanács 140 frt haszonbérért egy évre Novák Ignácznak adta ki.

— Fővámházi forgalom. A héten a fővámházba a következő szállitmányok érkeztek: az osztrák államvaspályáról 31, a magyar államvasutról 2, déli vasutról 5, gőzhajókról 8, összesen 46 szállitmány.

Szinház, müvészet.

— A nemzeti szinházban ma, vasárnap tartják ez idényben az utolsó előadást. Holnap a tagok különböző irányban széledenek, azok is, a kik eddig meg nem tették. Holnap a szinitanoda növendékeinek drámai vizsgálata fog megtartatni.

— A népszinházban több mint egy hete játszották folytonosan az „Utazás a holdba s a tenger alatt" szinmüvet. Mult vasárnapon — mint utólag értesültünk — Tamássy torokbaja miatt maradt el a kitüzött „Falu roszsza"; mára viszont a „Toloncz" van kitüzve Soldosnéval a czimszerepben. Jövő héten hogyan állitja a népszinház igazgatója össze a reportoirt, eddig még titok fátyla födi; ajánlatos volna azonban saját érdekében is néhány jóravaló darab fölvétele, mert a nemzeti szinház bezártával a főváros szinházlátogató közönségének azon komolyabb része is, mely az Utazás-féle darabokat meg nem tekinti, szép kontingenst szolgáltathatna a népszinház vendégei között. Különben az Utazás, mint az igazgató értesit, csak nehányszor kerül még előadásra, aztán a diszleteket szerződésszerüleg el kell szállitani a fővárosból.

Irodalom.

— „Rövid vezérfonal az énekoktatás rendszeres előadásához a népiskolákban". A „Népnevelők budapesti egylete" IV. (müvészi) szakosztálya megbizásából Kothe után szabadon átdolgozta Ságh József. 61 lap, Tettei Nándor és társa bizománya Budapesten. — Ára?

Ilyen czimü munka jelent meg legközelebb, melynek létrejöttét a magyar zene irodalom első sorban a népnevelők budapesti egyletének köszönheti. A jelen mü a Kothe-féle vezérfonal az énekoktatás rendszeres előadásához a népiskolákban. Átültetésével az egyesület valóban nagy hézagot töltött be s szolgálatot tett a népiskolai énekoktatás ügyének, mi mellett e mü jelessége eléggé bizonyit.

„Nem elég, mondja szerző, a tanitványt az éneklésben bizonyos ügyességre képesiteni, vagy hangját és hallását részben müvelni hanem a népiskolai vagy is elemi énekoktatás végczéljai hogya gyemekben a vallási, és haza iránti érzület fölébresztessék, s hogy főkép a kedély müvelése és nemesitése előmozditassék."

E czélból rendszeres énektanitása: a) az elemi tanfolyamot vagyis gyakorlati részt, b) az énektanfolyamot vagyis dalok éneklését foglalja magában.

Az elemi tanfolyamban az egyes fejezetek, a szó és hangészlelés, a hangképzés és kiejtés, a hangösszekötés, hall-, hang- és találó-gyakorlatok, hangjegyisme, rhytmikus gyakorlatok, dallam rhytmikus gyakorlatok, két és több hangu gyakorlatok, a C-durral legközelebbi rokonságban álló hangnemekbe való vezetése, a moll-nembe való bevezetés és a chromatikus hangfolyam tanitását tárgyalják. Toldalékja pedig az „általános módszertanról" szói.

A hang hosszuságával és rövidségével, erejével és gyengeségével, magasságával és mélységével foglalkozó fejezet részletek a legegyszerübben és igy könnyen fölfogható módon vannak előadva. Hasonlólag a test-, szájtartás és lélekzetvételre vonatkozó általános részletek. A hangképzés- és kiejtésben a tanitó ezen módszer szerint a legegyszerübben vezetheti be a gyermeket.

A „hangösszekötésnél" lépcsőnkénti és ugrási sorozatban lassan ugyan, de annál biztosabban tárul föl a tanoncz előtt a hangfokozat és hármashang fejlése. Itt a tanitó számára a szöveg számos hangjegy-példával van illusztrálva.

Ugyan igy van ez a „hall-, hang- és találógyakorlatok" fejezetében.

De a mü majdnem legfontosabb fejezete a „hangjegyismeretről" szól. Ebben szerző azon paedagógok ellenében, kik az alsó osztályokban kizárólagosan a hallás utáni és csak a közép- és felső-osztályokban a hangjegy utáni éneklést tartják czélhoz vezetőnek, — igen világos érvekkel bizonyitja, hogy a hangjegy utáni éneklés minden — tehát a legalsóbb osztályban is tanitandó.

A hangjegyisme után következnek igen czélszerü dallam-rhytmikus, egy, két és több szólamu gyakorlatok. Az elemi tanfolyam toldalékja a leendő tanitónak utmutatóul szolgál, hogy miként ossza föl a tananyagot legczélszerübben.

A 2-dik rész, a tulajdonképi énektanfolyam az alsó osztályokban az egyszólamu iskolai és népdalok éneklését ajánlja és azok czélhozvezető tanitásába vezet. A közép- és felső-osztályokban pedig két, három és négyszólamu iskolai, nép- és hazai dalok behozatalát javasolja. Erre következik a daloknak hangjegyek utáni begyakorlása. A magán- és karénekről szóló fejezetben szerző fejtegeti a magánéneklés szükségét és a karénekek mikénti tanitását stb. A hangszer használatának az énektanitásnál Kothe szintén egy fejezetet szentel. Ez után a siker föltételéről szól igen behatólag. Azon paedagogiai alapelvre utalva, mely az elemi iskolákban az egyes tanszakmákat a mennyire lehet bensö rokonságuk szerint egymással összekötni ajánlja, az éneket is mint a népiskola egyik hatalmas tényezőjét rokonságban lévőnek mondja több tantárgygyal. Befejezve pedig ezen czélszerü módszer az elemi tanfolyamnak az énektanfolyamhoz való viszonyának fejezetével van.

Mi az átültetést illeti: Ságh József neve a napi- és szaklapokba irt tanügyi czikkei által eléggé ismeretes. Forditó egy előszóban az eddigi népiskolai énektanitás hátrányaira utalván, örömmel konstatálja, hogy most, miután a törvény is rendeli ezen tárgynak rendszeres kezelését, a „Népnevelők budapesti egylete" mennyire fölkarolta ezen ügyet s oda utal ezen ernyedetlen buzgalom eredményére, melynek gyümölcsei közé e munka is tartozik.

Ohajunk, hogy Kothe ezen magyar forditása, mely az eredetihez hasonlólag tanitó-képezdék és kezdőtanitók számára eszközöltetett, rövid időn annyi kiadást érjen, mint az eredeti német kiadás.

— A M. Tud. Akadémia könyvkiadó vállalata pártoló tagjait tisztelettel értesitjük, hogy az 1876. évi könyvilletmények szétküldése postai utanvét mellett már megkezdetett. Egyuttal felkéretnek, sziveskedjenek az utánvételi küldemények kiváltását ideje korán eszközölni, s igy az Akadémiát a ki nem váltott csomagok visszaküldése által felmerülő tetemes károsulástól megóvni. Netaláni fslszólamlások minél előbb az alólirott könyvkiadó hivatalba küldendők. Bpest, 1876. jun. 12-én. A m. t. Akadémia könyvkiadó hivatala.

— A „Népzászlója" e heti száma következő tartalommal jelent meg: Olvasóinkhoz: Mende Bodogtól. — A hét története. — Magyar szabadelvüség és nyugoti radikalismus. Borostyány Nándortól. — Országgyülési napló. — Tisza Kálmán. Mezei Ernőtől. — A főrendiház reformja. — Vádló és vádlott. — Csodabogár. — Uj lecke. — A választói névlajstromok. — Dongók. Közgazdaság: Gazdasági könyvvittel. Oeconomustól. — Kereskedelmi törvény és részvénytársulataink Engert Tivatartól. — A budapesti gabna- és pénzpiaczról. — Az ipar helyzete a fővárosban. — A keleti marhavész. — Vasutaink. — A Ferencz-csatorna. — Fümagkeverék. Ismerettár: A lófajok. II Kodolonyi Antaltol. — Népkönytár szervező bizottság. — A m. tud. akadémia. — Uj könyvek. Szünórára: A kisasszony. Elbeszélés. Vértesi Arnoldtól. — Apró hirek. — Gerő bátya. (Költemény.) Eperjessy Kálmántól. — George Sand. — Mindenféle.

— A Ludovica academia közlönye juniusi füzetének tartalma: A vasutak és távirdák befolyása a háboruban előforduló támadó és védelmi működésekre. I. Forinyák Gyula m. kir. honvéd alezredestól. Magyarország hegyrendszerei katonai szempontból. I. Irta Tersztyánszky Ágoston, m. kir. honvéd ezredes. A vasutakról és azon tényezőkről, melyek azoknak hadi czélokra való alkalmazására befolyással vannak. I Irta Mehrbroth Frigyes, m. kir. honvéd alhadbiztos. A háboru bölcsészetének tanulmányi összfoglalatja. II. Henry R franczia hadmérnöki százatos után közli G. I. honvéd főhadnagy A Basforth-féle időjelzőnek leirása és alkalmazása. I. A „Mittheilungen über Artellerie und Geniewesen" után közli Kobolicz Lajos m. kir. főhadnagy. Egy könyomatu rajzzal.

— Ráth Mór kiadásában megjelent: „1876 iki váltótörvény" nagy VIII-ad rétben és ugyanaz 16-od kiadásban; egynek-egynek ára 40 kr.

— „A torontálmegyei (tiszamarosi) á mentesitő társulat eddigi müködése és szervezete" czim alatt Gonda Bélától egy füzet jelent meg, mely e tárgyat több rendbeli s illetékes forrás nyomán fejtegeti.

Törvényszéki csarnok.

— Kilencz vádlott a törvényszék előtt hamis eskütétel miatt. — Mayer József bogdányi lakos, 1870-ben az ugynevezett csóti hegyen kőbányát nyitott, mi ellen azonban szomszédja Wallenfeld Károly panaszt emelt, mivel Mayer a követ lőporral robbantotta és fejtette, ezen szétrobbantások miatt azonban Wallenfeld szőlőmunkasai és háza folytonos veszélyben forogtak. Mire a hatóság Mayernek megtiltotta a puskapor általi kőfejtést s őt 25 frt pénzbirságra itélte. Ebből végtelen huzavona keletkezett, mig nem 1873-ban a belügyminiszterium közbeléptével, ki megbizta a sz. endrei biróságot, hogy mindenek előtt azon kérdést tisztázza, vajjon Meyer bányáját előbb nyitotta-e meg, mielőtt Wallenfeld házát kezdte épittetni. Pajor Titus szentendrei szolgabirónak kilencz tanu hit alatt azt vallotta, hogy Wallenfeld háza félig kész volt, midőn Meyer József a bányát müvelni kezdte. — A kilencz tanuk egyike Schuszter, volt, Wallenfeld segédje. A mai tárgyalás folyamán kiderült, hogy Schuszter a vizsgáló biró előtt azt mondta, hogy Wallenfeld a házat a kőbánya megnyitása után mintegy két hóval kezdte épiteni. S midőn a biró azt kérdezi tőle, miért vallott a vizsg. biró előtt ellenkezőleg a szentendrei szolgabiró előtt tett s hittel is erősitett vallomással? azt feleli, hogy a vizsg. biró börtönnel fenyegette, mely állitása azonban alaptalanságnak bizonyult be. A mai tárgyaláson azonban ismét az első, a sz.-endrei szolgabiróság előtt tett vallomása mellett maradt. Biró, „Schuster: ki adta önnek a tanácsot, hogy a vizsgálóbiró előtt azt vallja, hogy a Wallenfeld háza a Mayer kőbányája után épült? Vádlott; Bauszner ügyvéd azt mondta nekem, hogy amit a vizsgáló biró elém terjeszt, azt igenneljem, s mondotta, hogy azt valljam, miszerint a kőbánya elébb nyilt a ház épitésénél. Kihallgattatnak a többi vádlottak is, kik Schuszterhez hasonlóképen vallanak. A Schuszter Tamás és 8 társának bünügyében a tárgyalás — mely d. u. 4-től ½8-ig folytattatott, de be nem végeztethetett — másnap délelőtti 10 órára halasztatott. A másnap (ma) egész délelőtt tartott tárgyalás után ¾2-kor a birák visszavonulván kimondták az itéletet, miszerint vádlottak tényállladék meg nem állapithatása miatt felmentetnek.

TÁVIRATOK.

Zágráb, junius 17. A hivatalos lap közli Kresztiesnek az országházi elnöknek a képviselőkhöz intézett iratát, melyben őket a f. é. julius 3 án d. e. 11 órakor megnyitandó országgyülésre egybehivja.

Róma, junius 17. A pápa tegnap trónralépésének évforduló napján fogadta a bibornokok szerencse kivánatait és a külföldi személyiségeket.

Washington, junius 17. Bristow kincstárnok állásától való felmentését kérelmezte, visszalépésének okát személyes indokok képezik.

Versailles, junius 17. A kamara a párisi 120 milliónyi kölcsön ügyre vonatkozó vitát keddre halasztotta. Mac-Mahon marshall präfekt változást jelzett, négy präfekt elmozdittatik. A „Debat" a miniszterek visszalépését megczáfolja s azt mondja, hogy a Mac-Mahonnali értekezletek kielégitő eredményüek voltak.

Róma, junius 17. Depretis a felső olaszországi vasut visszavételére és forgalmára vonatkozó törvényjavaslatát visszavonta és egy uj törvényjavaslatot adott be a baseli szerződés elfogadása iránt. Depretisnek az Alta Italia és a kormányközti vonal visszavásárlási ügyére vonatkozó terve a bizottsághoz utasittatott. A pápa ma fogadta a diplomatiai testületet.

Bécs, junius. 17. Hitelrészv. 118.—. Galicziai 199.— Államvasut 271.—. Rente 66.90.— 1860-as 109.75 — 1864-es 130.—. — Ezüst 102.90. — London 120.75. — Unio-bank 62.—. Általános épitőbank 10.—. Angol-osztrák 77.—. Lombard 88 — — Tramway 110.50 — Hitelsorsjegy 161.50, Napoleond'or 9.62.— Arany 5.78. Frankfurt 58.80. — Porosz pénzutalvány 59.30. Török sorsjegy 18.75. Angol épitőbank 15.50.

Bécs, junius. 17. Magyar földteherm. kötvény 75.— Salgó-Tarján 68.—. Magyar hitel 128.— — Magyar záloglevél 85.50. Erdélyi 89.—. Magyar keleti vasut 33.—. — Magyar sorsjegy 73.—. Magyar földhitel 42.75 Magyar vasuti kölcsön 95.50. Angol-magyar 46.25. Franco-magyar bank 36.50. — Alföld 104.25. Magyar északkeleti vasut 102.50. Keleti vasuti elsőbbségi kötv. 60.25. Tiszai vasut 196.50 municipalis bank —.—.

A közgazdasági tudósitás egy része; az országgyülési tudósitás; Orbán Balázs és Vidovics Ferencz keszéde; a vidéki közlemények s rendes napi értesitések lapunk mellékletén vannak.

KÖZGAZDASÁG.

Üzleti heti szemle.

A mult hét erős esőzései egész közép Európára kiterjedtek s főleg a magasabb fekvésü országokban tetemes károkat okoztak. Az Alpokon temérdek viz gyült össze s a folyamokat és patakokat medrükből kiszoritotta. Ennek folytán a Duna Bajorhonban és felső Ausztriában magasan állott; de veszély e vizállástól Magyarországra nem hárult s nem is fog hárulni, mert legujabb jelentések szerint az Inn folyó vize, mely a felső-duna vizállására irányadó, erősen apad. Bizton lehet hinni, hogy ez év minden kártétel nélkül foly le. Az esőzések a vetésekre nézve jó hatásuak voltak, a fagy által kárt szenvedett vetemények, kivált a rozs, és legelők ujra helyre áltak; csak a tengeri fejlődése maradt hátra. A mi a buzát illeti, még eddig kitünő aratást lehet várni. Az alföldön ugy látszik, e hó végén megkezdődhetik az aratás. De hazánk némely vidékein megint mutatkozik a rozsda. A zab kitünő s az aratásból a legjobb eredmény várható. A Bánságban a repcze aratása be van fejezve, az eredmény mind mennyiség, mind minőség tekintetében rosz, s az eső is sokat rontott rajta épen aratás közben, ugy hogy nagyrészt romlott áru érkezik a piaczra. Ennek következtében a „Temesvári Lloyd" az itteni tőzsdebizottsághoz azon kéréssel fordult, hogy a fentebbi körülmények tekintetbe vétele mellett az áru megitélésénél ne legyen igen szigoru mely kérelem a tőzsdebiróság által azonban nem volt teljesithető. A széna kaszálás is szenvedett ugyan az eső miatt, de átalában kielégitő eredményü és a takarmányhiányon segitett. A gyapju nyirás be van végezve, jó tiszta gyapju nyeretett átalában.

Gabna üzlet. A forgalom igen korlátolt volt a héten, kevés kinálva, még kevesebb vételkedv mutatkozott. Az üzérkedés visszavonult s a fogyasztási szükségletek nek engedte át a tért. A vétesek állásáról érkező kedvező jelentések miatt kicsi a vételkedv s az illetők inkább várnak, az üzletpangás nagyrészt azonban annak tulajdonitható, hogy julius 1-jén a romániai gabona vámmentessége életbe lép. Jellemzi a helyzetet, hogy midőn a szerződés retificatiójának hire megérkezett, a bőrzén nagy izgatottság áll ott be. Mint már egyszer emlitők Romániában nagy mennyiségü gabona és tengeri áll készen, hogy a vámmentesség életbeléptével ide szállittassék.

Buza. A vételkedv hiányzott, miért is csak 40,000 vmázsára menő heti forgalmat jelenthetünk. Sulyosabb fajok mérsékelt kinálat mellett is csak olcsóbban keltek. Középfajok igénybe nem is vétettek öszszel szállitandó buzában a forgalom 25,000 vmázsát tesz; a hét elején ezek is 20 kr. árcsökkenéssel kezdődtek s álltak 10, 25—30 kron. Azonban a hét vége felé emelkedtek s állanak most 10, 32—40-en. A mai árak métermázsánkint következők: bánsági 72.—78.9 hektoliterenként 10.50—12.65, tiszavidéki 10.75—12.90, pestvidéki 10.10—12.20, fehérvári 10.75—12.90, bácskai 10.75—12.20 kr.

Rozs. Igen korlátolt forgalom mellett kész áru lanyhább. A forgalom 6000 mmázsára terjedt, mely 4.48—9.70 frtjával adatott el. Szept.—októberben szállitandó 8.48—59. Árpa. Áru hiányzik, miért is az árak szilárdak. A forgalom igen mérsékelt volt. Az árak következők: takarmányi 7.45—7.70; maláta 7.95—8.90. Zab. Szintén hiányzik s csak néhány kis tétel talált vevőt 9.64—84 kron. Ősszel szállitandó áru igen nyomott ár mellett kerestetik. Ára 7.14—25 kr. Tengeri. Igen korlátolt forgalom mellett az üzlet felette lanyha. Határidői áruk multheti áraikat fenn nem tarthatták s juniusban szállitandó 5.96—6 frtra, julius—augusztusban szállitandó 6—6.5 krra csökkent. Bánsági áru néhány krral drágábban kináltatott, de a romániai szerződés életbeléptével előreláthatólag nagy árcsökkenés fog beállani. Kész áru ára: bán-

Folytatás a mellékleten.

Garret és fiai

Leiston Works, Suffolk, Angolhonban.

Főügynöke **KOTZÓ PÁL,** gépészmérnök

a t. cz. mezőgazdasági közönségnek az alázatos jelentést teszi, miszerint irodáját és dúsan felszerelt gépraktárát

üllői út 8. sz. a.

tette át, és ajánlja **eredeti sorvetőgépeit, javitott szerkezetben leszállitott árakon, valamint gőzmozdonyokat, cséplőket, malmokat, rostákat** stb.

Árjegyzékek kivánatra bérmentesen.

12

évi siker minden kétség fölé helyezé, miszerint Thedo tanár

SZAKÁLL-HAGYMÁJA

a legjobb és legbiztosb szer, a szép szakállnövés elérésére.

Számtalanok, a legmagasabb állásu férfiak közöl is, szép szakállukat csupán ezen szernek köszönhetik.

Ezen szer a szakáll növését lehetlen gyorsasággal elősegiti, ugy hogy 16 éves fiatalemberek is, a legrövidebb idő alatt teljes és erős szakállt nyertek általa, a melyet a bizonyitványok ezrei bizonyitanak.

Minthán számos semmirevaló hamisitás ugyanazon név alatt áruba bocsáttatik, jó lesz arra ügyelni, hogy minden csomag a feltalálónak itten lenyomott pecsétjével ellátva. **Ára egy csomagnak 2 ft. 10 kr., postal küldéssel 10 krral több.**

Schwarzbach, 1875. febr. 25.

Fürst József, gyógyszerész urnak, **Prágában.**

Szives köszönetemet a **szakáll-hagymáért;** az igen hatásosnak bizonyult, és én mindenkinek a legjobban ajánlhatom.

Hirt Károly J., s. k. épitési vállalkozó.

Valódi minőségben kapható: **Budapesten** Török József gyógyszerésznél, király-utcza 4. sz. **Poz sonyban:** Pisztory Bódog gyógyszerésznél, Mihálykapunál.

Általános elhelyezési intézet

„CENTRALE“

Budapest, Kerepesi-út 62. szám, Vas-utcza sarkán.

Elhelyez és megrendel leggyorsabban ügyes és megbizható egyéneket minden szakmából, u. m.: könyvvezetőket, pénztárnokot, irnokot, **házfelügyelőket, kezelőket, mezőgazdászati és erdészeti tiszteket,** boltisegédeket, kereskedői gyakornokot és tanonczokat, **nevelőket, nyelv-, zene- és rajztanitókat,** mérnököket, gépészeket, gyárimunkásokat stb. stb.

Raktárnokat, felügyelőket, kapusokat, házmestereket, mü- és zöldség-kertészeket, szakácsokat, irodaszolgákat, komornékat, inasokat, boltiszolgákat és háziszolgákat, továbbá: **gazdaszszonyokat, kulcsárnőket, társalgónőket,** utazási kisérőket, varró- és szabónőket, **német, franczia, angol, olasz és magyar nevelőket,** pénztár kezelőnőket, számvevőnőket, bolti leányokat, árulónőket, pinczér eányokat, dohánytőzseket szállodák, vendéglők és kávéházok számára, valamint: szakácsnőket, szobaleányokat, dadákat, dajkákat, mindeneseket, kézileányokat, konyhaleányokat, takaritónőket, mosónőket és vasalónőket.

Gyors és pontos kiszolgáltatást biztositva, becses megbizásokat kér a

„CENTRALE“

általános elhelyezési intézet.

Állomást keresök minden szakmából leggyorsabban elhelyeztetnek.

Borsodi Latinovics Leo

ingatlanokra, forgalmi tárgyakra s hitelbiztositásra adandó **kölcsönt közvetitő engedélyezett bizottmányi intézete,** mely minden e szakba vágó üzlet kivitelére vállalkozik,

Bécsben, I.,

Göttweihergasse 1. sz., 1. emeleten van.

Biztos nyeremény.

Egy braunschweigi sorsjegy a kihuzott sorozatokból 120 frt.

Fél sorsjegy	60 frt.	**Tizedsorsjegy**	13 frt.
Negyed „	30 frt.	**Huszad „**	7 frt.

Huzás jun. 30-án.

A nyeremények összege 300,000 birod. márka aranyban.

Hitelsorsjegy-igérvény 4 ft 50 kr és bélyeg
Bécsvárosi sors. „ 2 „ 50 „ „ „

Főnyeremény 400,000 frt.

NYITRAY & T-sa, Bécs, verl. Wipplingerstrasse 45.

Friss Syroppo Pagliano

a tavaszi vértisztitási gyógyidényre, üvegenkint 1 frt 20 kr.-ért, továbbá Mariny E. (Milanóban) hidegláz elleni hires gyógyitala 1 üveg használati utasitással együtt 1 frt 20 kr., szintugy a valódi Moll-féle Seidlitz-por 1 doboz 70 kr. kapható a valódi Pagliano egyedüli főügynökénél

Giergl István-nál,

első m. kir. játszmakártya-gyáros, Budapesten, marokkói-utcza és váczi körut sarkán 4. sz. I. emelet.

Huzás julius 1-jen.

Csak **4 frt 25 kr.** és bélyeg. **IGÉRVÉNYEK.** Csak **2 frt 50 kr.** és bélyeg.

Hitelsorsjegyekre | Bécsi sorsjegyekre.

Mindkettő összesen csak 7 frt 50 kr.

Főnyeremény 400,000 frt.

„MERKUR“

váltóüzlet kezelőségénél, Bécsben, Wollzeile 13.

A legjobb, legolcsóbb

legpontosabban szabályozott

a cs. és kir. fémjelző-intézet által bélyegzett

órák

teljes biztositék mellett csak

HERZ M.

óramüvesnél,

BÉCS, Stefansplatz Nr. 6, Aussenseite des Zwettelhofes.

Genfi zsebórák, kitünő minőség, cs. k. fémjelzés.

	frt
Ezüst hengerórák 4 rubinnal	10, 12, 15
„ „ ar. szegélylyel rug.	13, 15, 16
„ „ hölgyek számára	14, 16, 19
„ „ kettős fedéllel	16, 17, 18
„ „ jegecüveggel	13, 15, 17
horgonyórák, 15 rub.	16, 18, 20
„ fin. ezüst köpenynyel	20, 22, 24
„ „ kettős fedéllel	18, 20, 24
„ „ finomabb	24, 26, 28
„ „ angol jegecüvegel	17, 20, 24
„ „ hadfiak számára kett. fed.	22, 24, 26
„ remontoir-órák, a gombnál kulcs nélkül felhuzandó	20, 24, 30
„ „ kettős fedéllel	30, 35, 40
„ horgony-remontoir hadfiak számára	36, 40, 45
Arany hölgyórák 4 s 8 rubinnal	22, 25, 30
„ „ zománczova	28, 32, 40
„ „ arany köpenynyel	32, 35, 40
„ „ zománczova s gyémánttal	38, 42, 50
„ „ kettős fedéllel.	36, 40, 48
„ „ kett. fed. zománc s gyém.	50, 60, 65
„ „ jegecüveggel	25, 30, 35
„ hengerórák urak számára	28, 30, 35
„ horgonyórák 15 rubinnal	35, 40, 45
„ „ finomabbak	45, 60
„ „ kettős fedéllel	50, 60, 70
„ „ finomabbak	80, 90, 100
„ „ hölgyek számára	40, 45, 50
„ ugyanaz kettősfedéllel	50, 55, 50
„ remontoir órák hölgyek számára	42, 45, 50
„ „ „ „	50, 60, 70, 80, 90, 100
„ „ „ kett. fed.	75, 80, 90, 100, 150

Vadász- s munkásórák pakfon s talmiarany óraházzal 12, 13, 15—17 frtig.
Ezüst óraláncok 2½, 3, 4, 5, 6, 7, 10—12 frtig.
Arany óraláncok 18, 20, 25, 35, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100 frt.
Ébresztő órával 5, 6, 7, 8, frt.
Párisi ébresztő díszes bronzházban 12, 13, 14 frt.
Hordozható ört-ellenőrző órák 6 állomásra, horgonyszerkezettel rubinokkal, létező legjobb gyártmány 35—40 frt. Nem hordozhatók egy állomásra 28 frt.
Francia bronz órák díszes alakkal 18, 20, 22, 25, 30 frt.
Ugyanaz ütőszerkezettel 28, 30, 40, 50, 60, 70, 100 frt.

Saját gyártmányú ingaórák

két évi biztositékkal.

Mindennapi felhuzá-sal 18, 12—14 frt.
Hetenkinti „ 16, 17, 18, 19, 20, 22, 24, 25 frt.
Ugyanaz óra- s félóránkénti ütéssel 30, 32, 35, 38 frt.
Ugyanaz negyedenkinti s órátismétlőütéssel 46, 48, 50, 56, 60—65 frt.
Havi regulatorok 30, 32, 35—40 frt.
Az ingaórák csomagolása 1 frt 50, 2 frtig.

Javitások pontosan s legjobban eszközöltetnek. Megrendelések az összeg előzetes beküldése vagy utánvét mellet a legpontosabban foganatositatnak; **nem tetszö órák** kicseréltetnek. **Órák cserébe** vétetnek.

Elövigyázat a házalók elöl!

kik **óragyárnokoknak** adják ki magokat, pedig az órasz erkezet mivol áról fogalmok sincsen s a t. közönség előtt a **legross zabb** órákat is dicsérik.

C. KNUTH

Budapesten. sip-utcza 16. szám alatt,

agyagcsö-raktárt tart, és elvállal

központi-viz-, gőz- és légfütések, gáz- és vizvezetékek, szivattyuk, closet-ek stb. felállitását.

DAVID D. és TÁRSA

Syphon (szikvizüveg) gép-gyára,

Budapest, VIII., Konti-utcza 33. szám alatt

ajánlja

teljes, uj szerkezetü **syphon-üvegeit** és tiszta ónból esztergályozott **záralékait** kétféle mintában legjutányosbb áron.

Ón- és érctárgyak javitása és **mindennemü szikviz-gépezeti keszülékek** eszközöltetnek. **Árjegyzékek ingyen és bérmentesen** küldetnek. — Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Minták kivánatra bárhova ingyen és bérmentve.

Csupán csak **LÖBL FRIGYES-nél** Budapesten, a Ilpótvárosi templom tér, a

27

kros árúcsarnok alapitójánál

található a legolcsóbb bevásárlási forrás.

Ugyanott ujonan érkezett mindennemü legdivatosb ruhakelmék és minden e szakba vágó czikkek bámulatos olcsó áron, azaz csak 27 krajczárért árusittatnak. Vidéki rendelmények pontosan teljesittetnek. 4186

Minták kivánatra bárhova ingyen és bérmentve.

Budapesten, a Ilpótvárosi templomtér, a

Csupán csak LÖBL FRIGYES-nél

Vidéki rendelmények leikilsmeretesen eszközöltetnek.

Hirdetés:

Az 1873. évi világkiállitásnál „jutalom éremmel“ kitüntetett

„Menyasszonyi készletek“

legujabb izlésteljes összeállitása és árjegyzéke

MÜNZ MÓR L.

ismert hirü

Vászon-, férfi- és női fehérneműgyári raktárából

Budapest, Dorottya-utcza 6. szám

Menyasszonyi készletek

„világkiállitási minták szerint 4 csoportban“

A készletek áru-tartalma	I. csoport ára frt 172 o. é.	II. csoport ára frt 338 o. é.	III. csoport ára frt 583 o. é.	IV. csoport ára frt 1000 o. é.
Női ingek „finoman diszitve“ darab	12	18	24	36
„ pongyolkák „bimzéssel diszitve“ „	9	12	12	18
„ szoknyák diszitve „	6	12	12	18
„ nadrágok „ „	6	12	12	18
Zsebkendők „ „	12	24	36	48
Harisnyák „ „	12	24	24	36
Lepedők „ „	6	18	24	36
Vánkos-czihák } diszitve „ „	18	24	30	36
Paplan-lepedők } diszitve „ „	6	6	8	12
Abroszok „finom damaszt vászon“ „ „	4	6	8	12
Asztalkendők „ „ „ „ „	12	24	36	48
Törülközők „ „ „ „ „	12	24	36	48
Törülő ruhák „ „	12	12	24	36
Uszályos szoknya „diszitve“ „ „	1	1	2	2
Fodrász-köpeny „ „	—	3	3	3
Kávé-abrosz „ „	—	3	3	6
Csemege kendőcskék „ „	—	18	18	24
Pikét paplanok „ „	—	—	2	2
Butor-törülők „ „	—	—	24	24
Asztaltériték „12 személyre“ „	—	—	—	1

„Csecsemő készletek“ legdúsabb választékban:

„I. rendü frt 48. II. rendü frt 95. III. rendü frt 192.“

A készletekben tartalmazó összes árünemüek, tiszta, és a legfinomabb vászonból, az árhoz arányalagos minőségekben, pompás, izlésteljes szabással és tartóts munkával, készitvék. A pongyolanemüek legfinomabb angol sifon, nánzok és barchétból reczéze lemzzekkel, a finomabbak gyönyörü himzéssel, és csipkékkel ellátvák. **Megrendelések egyes darabokra is pontosan eszközöltetnek.**

Legujabb férfi és női fehérnemüek!!!

„a tavaszi idényre“

Szines ferfi ingek: „legfin.“ angol kretonból (dús választékban) Ára frt 2, 2 50, 3, a legfinom.
„ „ „ „legfin.“ angol oxford vagy zephirból „ „ frt 2.50, 3, 4, 4.50 „ „
Fehér sifon férfi ingek: „3 és 4 szeres sima melletővel. Ára frt 2, 2.50, 3, 3.50, a legfinom.
„ „ „ „ vászon „ „ „ „ 3.50, 4, „ „
„ „ „ „ szegélyes és himzett „ „ „ „ 3, 4 10, „ „
Rumburgi, irlandi vászon ingek: szegélyes és himzett melletővel (dús választékban) Ára frt 2.50, 3, 4, 10, a legfinom.
Férfi nadrágok: magyar és német szabással, Rumburgi és kréász vászonból frt 1.40, 1.80, 2, 2.50-ig.

Szives megrendeléseknél az illető nyakbősége kéretik.

Női ingek: finom sifonból „minden uj divatu szabással“ Ára frt 1.20, 1.50, 1.80, 2, 3-ig.
„ „ „ rumburgi vagy irlandi vászonból disszel „ „ 2, 2.50, 3, 4-ig.
„ „ „ szinte szinte dús himzéssel „ „ 4.50, 5, 6, 7, 8-ig.
Női pongyolkák: sifon és barchétból, „dúsan diszitve“ Ára frt 1.40, 180, 2, 3, 4, 5-ig.
„ szint „ valodi csipkékkel „ „ 6, 7, 8, 9, 10, 12-ig.
„ szoknyák: szinte „ diszitve „ „ 2, 2.80, 3, 3.50-ig.
„ szinte „ „himzéssel és uszállyal“ „ „ 4, 5, 6, 7-ig.
„ nadrágok: szinte „ diszitve „ „ 1.20, 1.50, 1.80, 2, 3, 4-ig.

„Vászon árúk gyári raktár“

Irlandi, hollandi, kréász és len-vászon	Ára frt 6, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 20-ig	a legfinomabb
Rumburgi vászon „54 rőfös“	„ „ 20, 25, 28, 30, 35, 40 100-ig	„ „
Chiffon „angol“ egy vég	„ „ 6, 7, 7.50 8.50, 9, 10, 11, 12, 18-ig	„ „
Csinvat „len vagy pamut“ egy vég	„ „ 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 18-ig	„ „
Kanavász és szines csinvat egy vég	„ „ 6, 7, 7.50, 8, 8.50, 9—19-ig	„ „
Nanking fehér sárga egy vég	„ „ 6, 7, 8, 9, 10, 12, 15-ig	„ „
Vászon zsebkendők egy tczt.	„ „ 2, 2.50, 3, 3.50, 4.50, 6, 7, 8-ig	„ „
Belga batisz kendők „szines és fehér“	„ „ 1.10, 2, 3 4, 5, 6, 7, 8, 9-ig	„ „
Vászon törülközök végben és tcztban	„ „ 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12—20-ig	„ „
Függönyök, „csipkések“	„ „ 2.40, 3, 4, 6, 10, 12-ig	„ „

Asztalnemüek

Vászon damaszt abroszok fehér és szines	Ára frt 1, 1.50, 2, 2.50, 3 finom 4, 5, 6, 7	a legfinomabb
„ „ asztalkendők tczt.	„ „ 3 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12	„ „
Aszaltériték 6 személyre	„ „ 4.50, 5, 6, 7, 8-ig	
„ 12 „	„ „ 6, 7, 8, 9, 10, 11-ig	
„ 18 „	„ „ 12, 14, 16, 18, 20-ig	
„ 24 „	„ „ 24, 30, 40, 50-ig	

Vidéki megrendelések utánvét mellett legpontosabban eszközöltetnek és a tetszésben nem részesülő tárgyak kifogás nélkül visszavállaltatnak.

MÜNZ MÓR L.

Dorottya-utcza 6. szám Budapesten.

Vodiáner F.

nyomdatulajdonos

(**Budapest, megyeháztér 9. szám**)

ajánlja jól berendezett nyomdáját mindenféle e szakba vágó nyomtatványokra és azoknak csinos, correct és olcsó ároni elkészitésére.

Postautján leendő megrendelések pontosan teljesittetnek.

---

1 ft. Alkalmi vétel! 1 ft.

Egy „Philadelphia“ elegans nyárikelme férfi-kalap, könnyebb, szebb és tartósabb a szalmakalapnál. Megrendeléseknél a fejbőség mértéke kéretik. Csomagolas 25 kr.

25 kr. **Egy eredeti japáni zárható legyező,** melynek sajataságos elegans kiállitása tanuskodik valódisagáról. Celszerüsége fölülmulja az Európában készülteket.

35 kr. **Egy darab bűvös csodatoll** elegáns toll-tartóval, mely egyszeriien vizbe mártva, naponkénti használata mellett magában tartalmazza az egy évra szükséges tintaanyagot.

1 ft 80 kr. **Egy darab gőzpipaszár-tisztitő,** sárgarézből készült borszeszlampával és kis katlannal ellatott gépecske, melylyel eddig el nem ért tökéletes módon tisztithatni a pipaszárakat.

1 ft. **Egy az időjárást előre jósló barát,** mely eredeti kiállitása mellett még egy hőmérőt is tartalmaz.

60 kr. **Egy lovagló-ostor,** mely egy darab rhinoceros-bőrből van kivágva a ép oly celszerü, mint olpnsztithatlan.

60 kr. párja „venus tilated gartere“ cimü valódi amerikai harisnya-kötőknek, melyek ezüstöli sodronyból készültek.

85 kr., 1.20, 1.40. darabja a jelenleg oly divatos badeni magyfa sétabotoknak.

30 kr. darabja a 90 centimeter hosszu, hajlékony, felette fényelmes rugany suvaraszipkáknak.

20 kr. egy párisi, a filemlőe dalait természethűen utánzó érc-sip vagyis **csodamadár**

40 kr. Egy Manilla összetoló nyári szivartárca. — Sainte ilyen cigaretteknek 35 kr.

85 kr. Egy zsebbeli gyufatartó szélben gyujtó kamóccal, alpaccából készülve.

35 kr. Egy összehajtható zsebbeli bőr ivópohár fenymázolt bőrből.

8—90 kr. 1 ft—1.30. minden nagyságu sütrke és szines rugánylabdák.

85 kr. Egy szép kantárbőrből készült szilárd Plaidszijj.

frt 7.50, 8.—, 8.50, 9.50, 10.50 egy 38 42 46 50 54" hosszu, mindkét oldalán hordható, barna belsőü fekete vizmentes rugány eső-ötőny.

35 kr. Egy uj párisi találmányu önmüködő üveg légyfogó-boritók, nagy mennyiségü legyek nem undorító fogásához. Csomagolás 25 kr.

Ajánljak

KERTÉSZ és EISERT **Budapesten,** Dorottya-utca 2. sz.

Ismételt megbizások gyorsan. Nagy árjegyzéknek kivánatra ingyen.

Szem-, fül-, allöv-clystir, injection- és anyafecskendő, fürdősapkák, női vállfüzők-emlőkkel, mellbimbók, téjszivők, szülőanyavánkos, anyagyürük, köldök-felkötők, utazó éjjeli-edények, tisztulást felfogók, nőknek igen czélszerű, tejüved, szipolyok készülékkel vagy a nélkül, fej-, vizi- fogpárna, ülő-vánkosok, suspensorok, húgytartók foggyürük,-irri (húgyszoritók) hölgyek- és férfiaknak, feklepedők- gyermekek gateurs, clysó-szivattyuk. Katheterek; Bougisek, melegüvegek; ugymint mindennemü se- és betegeknek bészi eszközök és tárgyak. Präservatifes számára, gumi és holyagból (tucatja 1—4 frt. Empecheures (legujabb szkösz) az éjjeli magömlés meggátlására és valamennyi

GUMI!! GUMI!!

Gumiárukülönlegességek és **játékáruk** (Article de Paris) szállit

JOHN ZIEGER, Grácban, Klosterwiesgasse 34.

Kitüntetve:

Bécs 1873	Köln 1873	Moszkva 1872
érdem-érem.	egyetlen legnagyobb kitüntetés ezüst-érem.	arany-érem.

FARINA F. Mária 4711 sz. Kölnben a R. m.

Hogy magyarhoni tisztelt vevőimnek egyedül valódi

KÖLNIVIZ-KIVONATOMNAK

(Extrait d'Eau de Cologne double)

vételét megkönnyithessem, elhatároztam

VÉRTESSI SÁNDOR udv. illatszerész úrnál, Kristóftér 1. sz. a. Budapesten

kicsinybeni raktárt fölállitani, és kérek **minden megrendelést** a fönebbi czéghez intézni. — **Megrendelések utánvétel mellett pontosan eszközöltetnek.**

Az én **EAU DE COLOGNE-SZAPPANOM** a legjobb hatással a **börnek folytonosan puhán tartására,** minden bőrkiütést eltávolit, **és könnyü habzása folytán mint beretváló szappan** is a legjobban ajánlható.

Egy dbnak ára 50 kr. — Egy doboz 3 dbbal 1 frt 50 kr.

Nagybani raktáromat NEUMANN ALBERT úr, bálvány-utcza 16. sz. Budapesten, tartja fenn.

Extrait d'Eau de Cologne double minden üvegcsője az alábbi védjegygyel és névvonással van ellátva. 1873

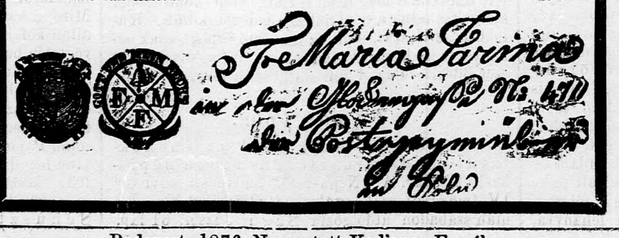

Épen most jelent meg a maga nemében legkimeritőbb munka:

„Az elgyengült férfierő“

(tehetetlenség)

ennek soknemü okai és alapos gyógyitása.

Irta WEISS J. specialista,

gyak. orvos és szülész, az itteni cs. k. katonai fókórházban volt osztályorvos több bel- és külföldi tudományos és humanitárius társulat rendes és tiszteletbeli tagja és több kitüntetés tulajdonosa.

Többféle hasonló munkák forognak közkézen és hirdettetnek, a melyek különféle czimek alatt a nemzőszervek betegségei s különösen az elgyengült férfierő ellen biztos segélyt és gyógyulást igérnek. Ha ezeket sorjában átolvassa az ember, ugy találja, hogy egyikük sem tartalmaz valamely gyógyeljárást. De hogy lehessen segélyt és gyógyitást meriteni oly könyvből, mely nem ajánl semmiféle gyógyeljárást? Hogy e hiányon segitve legyen, a szerző arra törekedett, hogy **necsak az elgyengült férfierő alapjául szolgáló kór-okokat kimeritően tárgyalja, hanem — a mi a létező müvek egyikénál sincs meg — munkájához még gazdag tapasztaláson és szigoru tudományos elveken alapuló gyógyeljárást is csatolt.**

E munka, melyhez még könnyebb megérthetés czéljából számos boncztani ábra van mellékelve, — mindazoknak is fog tanulságot és segélyt nyujtani, kik kora ifjuságukban titkos bünt vagy kihágásokat üztek s ennek következtében elgyengült férfierő jen és megrongált idegrendszerben senyvednek. Még azok is, kik bőrkiütésekben, hugyszervi bántalmakban, idült bujakórban, csúzban és köszvényben szenvednek, e könyv segélyével teljes gyógyulásukat érendik el. **Kapható a szerző rendelő-intézetében ujvilág-utcza I. sz. I. em. — Ára 2 frt 50 kr.**

Dr. Handler Mór

orvos-, sebésztudor, szülész és szemész,

gyógyit gyökeresen fényes és tartós siker **biztositása** mellett mindennemü

titkos betegségeket

1) az **önfertőzésnek** minden következményeit, ugymint

magömléseket,

az **ingerlékeny gyengeséget,** az **ondófolyást,** különösen a

tehetetlenséget

(elgyengült férfierőt);

2) **hugycsőfolyásokat** (még oly idülteket is), **a nemzőrészek tujakóros fekélyeit** és **másodrendü bujakórt** minden alakjaiban és elcsufitásaiban;

3) **hugycsőszükületeket:**

4) friss és idült nyákfolyásokat **nőknél,** az ugynevezett **fehérfolyást,** és az onnan eredö

MAGTALANSÁGOT;

5) **börkiütéseket;**

6) a **hugyhólyag betegségeit** és mindennemü **vizelési nehézségeket.**

Rendel naponként: délelőtt 10 órától 1-ig, délután 3 órától 5-ig, és estve 7 órától 8-ig.

Lakik: Pesten, belváros, kigyó-utcza 2-ik szám a. kigyó- és városház-utcza sarkán. (Rottenbiller-féle házban) I. emelet, bemenet a lépcsőn.

Dijjal ellátott levelekre azonnal válasz adatik és a gyógyszerek megküldetnek.

26

Budapest, 1876. Nyomatott Vodianer F.-nél.

sági 5.95—6 frt, másnemü 5.90—3.95. Repcze. A tulajdonosok tartózkodók s az árak emelkedő irányzatuak. A heti forgalom 1000 mmázsára ment a káposztás repczében, mely 17 frton, s 1500 mmázsára a bánsági repczében, mely 14.50—65 kron kelt, Temesvárról elszállitva.

Lisztüzletben e héten semmi változás nem történt s ezért az árakban is a mult hetiek maradtak. Elszállittatott Bécs és Németország felé 22711 m.-mázsa, Trieszt felé 8596 mm. Árak: 0 sz. 24 frt 60 kr., 1 sz. 23 frt 80 kr., 2 sz. 23 frt, 3 sz. 22 frt, 4 sz. 21 frt, 5 sz. 19 frt, 6 sz. 17 frt, 7 sz. 16 frt 20 kr., 8 sz. 13 frt 80 kr., 8½ sz. 11 frt 80 kr., 9 sz. 8 frt 50 kr. Rozsliszt I. sz. 17 frt, II. sz. 16 forint, III. 12 frt. Buzakorpa: 4 frt 20 kr., alsóbbrendü 3 frt 30 kr., — mind metermázsánként szamitva.

Hüvelyes vetemények és termények. A gyöngébb forgalom mellett a bab ára e hét folyamán némileg csökkent; bebizonyult, hogy a mult évi szedésből nagy mennyiségek vannak eladatlanul, a mik az üzérkedőknek tartózkodásából eredt, kik rosz időre számitottak, azonban ebben csalódtak; ennek folytán az árakra nyomás gyakoroltatott. Nagy fehér bab 7.80—8 frttal, törpe bab 8 frt 50 krral adatott, tarka babból nehány tétel 6 frtjával kelt. — Köleskása, daczára a minden irányból jött kérdezősködéseknek — árában valamit vesztett; ma 10.60—10.80-on kelt, a későbbi szállitasra szivesebben veszik, s az eddig mutatkozó áru hiány hamar elenyészik. — Lencse. Stockeraui teljesen hiányzik, ez okból a jobb magyar árukban meglehetős élénk forgalom fejlett ki; külföldi kérdezősködés czikk iránt szintén mutatkozik. — Az árak minőség szerint 7—14 frt közt váltakoznak. — Borsóban az üzlet a mult évből maradt csekély mennyiségre szoritkozik. Nagy borsó 14 frttal fizettetett, hámozott belföldi egészen hiányzik, a külföldi áruknál néhány tételt elvittek, ára 24—25 frt volt. — A köles a köleskásának jó kelendősége folytán igen jó és nagy üzletet csinált; nehéz áruért 2.70—2.80 frt fizetettett 82 bécsi font után. — A lenmagból jött kisebb szállitmányok 12—13 frttal adattak 150 bécsi font után. Kendermag csekély behozatal mellett 6.30—6.50 frttal 100 kiloként fizettetett. — Babó (lóborsó) nem adatott el semmi. — Mohar az állandó szükséglet mellett hiányozni kezd, s 15.50—16 frt szivesen adatik. — Mák szürke 41—42 frt, kékes 51—52 frt. Paprika 23—36 frttal adatik.

Disznózsir. Gyönge fogyasztás, az árakban visszaesés van az élősertésekben, az olcsóbb amerikai áruk szállitása azt eredményezte, hogy a hanyatló irányzat egyre tovább halad; a csekély mennyiségü áruk 72.50—71.50 frt hordó nélkül juniusban szállitva, s nehány tétel jul. és augusztusi hónapra történt kötés. 100 mázsa fehér táblaszaloná városi áru 68 frton, 300 mázsa vidéki áru ugyanazon áron adatott el.

Gyapjuüzlet. A hét folyamán jelentékenyebb szállitmányok érkeztek be, ennek daczára az üzlet mégsem volt élénkebb, mert a vevők még tartózkodók s a berlini vásár lefolyását s a londoninak megkezdését bevárni akarják; következő eladások történtek: 10000 klgr. tiszai fésült gyapju 95—96 frt, 10000 klgr. hegyi kétnyiretü gyapju 91—95 ft, 6000 klgr. bácskai egynyiretü gyapju 71—75 frt, 3000 klgr. homok gyapju 62—63 forint, 4000 klgr. tiszai két nyiretü gyapju 83—84 frt, 5000 középf. égy nyiretü gyapju 87—88 frt, 24000 klgr. erdélyi első nyirásu zigája 97 forint, 5000 kilogr. losonczi nyirásu zigája 75 forint, 8000 klgr. nyirott czikkgyapju 52—53 forinttal.

Szilva. Az üzlet e héten kissé kedvezőbbnek mutatkozott, mert nem kivitel, hanem az üzérkedők részéről köttetett nehány tétel, ezért az árak is némileg emelkedtek. A behozatal gyönge volt. Az őszi szállitmányok iránt nagy vételkedv volt, de az eladók — ha jobb árakat is kinálnak nekik, mégis tartózkodó álláspontot foglalnak el. A mult évi kész áruból 1500, szept,—októberre szállitandó 3000 mázsára történt kötés. Szerb kész áru 15.50—16 frttal zsákban, 16—17.50 frttal hordóban adatott el; okt.—novemberben szállitandó uj boszniai áru 28.60—29 frt métermázsánként.

(Vége következik.)

Budapesti gabna és értéktőzsde. Budapest, junius 17. Kész buza ma nem volt kinálva, vételkedv se volt s igy üzlet se. A jegyzések névlegesek, változatlanok.

Határidőüzletnél ugyanez történt. Buza őszre 10.30—10.40, rozs 8.49—8.59, zab 7.14—7.25, tengeri julius — augusztusra 5.96—6.00.

Értéktőzsde. Midőn ma Bécsből ismét magasabb árfolyamok érkeztek, itt is megszilárdult a hangulat, a forgalom azonban korlátolt maradt minthogy a bizalom nem igen akar meggyökerezni. Helyi értékek, valuták és érczváltók szilárdultak.

Az előtőzsdén osztr. hitel részvények 146,50—174-ig, magyar hitel-részvények 124.50-en voltak forgalomban.

A déli tőzsdén osztr. hitel-részvények 149.25-ig magyar. hitel-részvényeket 128-ig emelkedve vásároltak. Ganz-féle részvények 116-an. magy. földteherment. kötvények 75-ön, erdélyiek 73.75 ön, birodalmi markjegyek 59.30-an keltek.

Bécsi értéktőzsde. Az előtőzsdén a legutobbi török eseményeket nyugodtabban kezték megitélni, minek folytán a hause irány emelkedett tulsulyra; osztr. hitel 148.20, anglo 74.50 magyar hitel 128, osztrák államvasut 272, déli vasut 86.50.

A Gerenday-féle emlékmü és épitőanyag részvénytársaság ma tartotta a multkor elhalasztott közgyülését, részvényes csak kettő jelent meg; a törvény értelmében tehát ezen második közgyülés határozatképes. Elnök előadja, hogy a hitelezők f. hó 3-án összehivattak s megkérdeztettek, hogy kivánják-e, miszerint a társaság a csődöt kimondja, de minthogy a társaság a hitelezőktől 1876. decz. végéig moratoriumot kapott, nem kivánták a csőd kimondását, s aláirták erre nézve a jegyzőkönyvet is. — Giczey Samu a csőd megnyitását inditványozza; ajánlja az esetet a törvényszéknek bejelenteni. Minthogy a választmány leköszönt, a közgyülés az elnököt kérte fel ezen felterjesztésnek a törvényszékhez leendő beadására.

A budapesti bérkocsis-ipartársulat ma délutánra közgyülést hirdetett; megjelent 62 tag. A napirend, melynek első pontja nem volt tárgyalható, mert a közgyülési meghivók kézbesitő ivei nem voltak helyesen kiállitva, tehát forma hiba forog fön. Ezért a közgyülés határozatképtelen s uj közgyülést kell egybehivni. A jelenlevők közt nagy felháborodás lett s élénk, sőt heves vita fejlett ki. Az elnök Csajka ur alig volt képes szóhoz jutni s kinyilatkoztatni, hogy miután a kir. biztos eltávozott, a közgyülés hódoljon a törvénynek, a jelenlevők alakuljanak értekezletté. Ez megtörtént. Az elnök tovább folytatván beszédét, inditványozza, hogy küldöttség menjen a belügyminiszterhez s adja elő panaszát. Reméli, hogy a 14 nap mulva tartandó közgyülésre a tagok ép oly nagy számmal jelennek meg mint ma. Ily értelemben szólt még Rosenfeld is, a jelenlevök elhatározták a küldöttség menesztést; mire derült hangulatban szétoszoltak.

A zalamegyei gazdasági egyesület f. 1876-ik évi Junius hó 24-én délelőtt 10 órakor Nagy-Kanizsán a városház termében rendkivüli közgyülést tart, melyre a tagok tisztelettel meghivatnak. Tárgy: a folyó évi Augustus hóra tervezett Nagy-Kanizsai gabona és bor vásár létesitése iránt a végleges intézkedések megtétele. Kelt Pallinban 1876. évi Junius hó 14-én. Glavina Lajos m. k. elnök.

ORSZÁGGYÜLÉS.

I.

A képviselőház az őszi ülésszakig mely szeptember hó második felében fog megnyittatni, ma tartotta utolsó érdemleges ülését.

Az ülés elején Miletich egy határozati javaslatot nyujtott be, a törökországbeli események tárgyában követendő politika iránt. Felolvastatván a határozati javaslat, mely kiválóan a szerbeknek és fölkelőknek akar kedvezni, annak indokolása, — daczára, hogy Miletich és Polit azt most kivánták indokolni, — az őszi ülésszakra halasztatott.

Ezután a főrendiház jegyzője, Bánfy Dénes, áthozta a főrendiház tegnapi ülésén letárgyalt és elfogadott törvényjavaslatokat, — mely után Tisza Kálmán válaszolt Almásy Sándornak a közös aktivák tárgyában hozzá intézett interpellatiójára. Tisza megjegyezte, hogy e kérdés bonyolult és a két kormánynak nem sikerült eddig megállapodásra jutni. Almásy Sándor nem vette tudomásul a választ, mert ezen kérdés már Lónyay és Ghyczy alatt is sürgettetett és mai napig sem tud a kormány e tárgyban eredményre jutni. Beszéde végén kijelentette, hogy elvárja a kormányelnöktől, hogy ez ügyet minél előbb elintézze.

Az ülés végén Helfy Ignácz a közoktatásügyi miniszterhez a bárándi puszta bérlete tárgyában intézett interpellátiójára adandó választ sürgette. Trefort kijelentette, hogy a felvilágositáshoz szükséges adatokat megszerzi és az őszi ülésszak alatt válaszolni fog. Ezzel az ülése véget ért.

II.

A képviselőház ülése junius 17-én.

Elnök: Ghyczy Kálmán. Kormány részéről jelen vannak Tisza, Széll, Wenckheim br., Trefort és Perczel miniszterek.

Elnök az ülést megnyitja, a mult ülés jegyzőkönyve hitelesittetik.

Elnök jelenti, hogy Nemes Nándor gr. Felső-Fehér megye képviselője, képviselői állásáról lemondott. Az uj választás megtartására az elnökség meghatalmazást kér. Megadatik. — **Tisza** Kálmán miniszterelnök benyujtja, a nyugdijak és egyéb illetményekre vezetendő végrehajtások korlátozásáról szóló szentesitett törvényt. — Kihirdettetik.

Az interpellatiós könyvben Helfy Ignácz interpellátiója van bejegyezve, tárgya: a szent-ágotai és bárándi alapitványi javak tárgyában tett interpellatiónak sürgetése a vallás és közoktatási miniszterhez.

Trefort közoktatásügyi miniszter, nyilatkozni fog miért nem válaszolt eddig.

Az inditvány könyvben Miletics Szvetozár határozati javaslata van bejegyezve, a Törökországbani események iránt követendő politika tekintetében.

Miletics arra kéri a házat, hogy necsak a határozati javaslat hanem annak indokolása is olvastassék fel. — **Elnök** szerint a háztól függ, kivánja-e az indokolást is felolvastatni, de szóló csak a határozati javaslatot inditványozza felolvastatni. — **Polyt** Mihály az indokolás felolvasását is kéri, szerinte ezt a házszabályok nem tiltják. — Az elnök és **Tisza** miniszterelnök felszólalása után a határozati javaslat felolvastatik, indokolása szünet utánra halasztatik.

Bánfy Dezső br. a főrendiház jegyzője jelenti, hogy a főrendiház elfogadta az 1873. évi állami zárszámadásra és az 54 milliós ezüst forintnyi kölcsön zárszámadására vonatkozó képviselőházi határozatot, valamint a némely törvényhatóság területi szabályozásáról, a brassó-tömösi, a temesvár-orsovai vasntra vonatkozó törvényjavaslatokat.

Elnök inditványára határozatképen kimondatik, hogy mivel az országgyülés, szeptember havának második fele valamelyik napjáig elnapoltatik, az elnökség felhatalmaztatik, hogy időközben a szentesitett törvények kihirdetése céljából ülést tarthasson, a megüresedett választókerületekben a választást elrendelje és végül szeptember 1-én az esedékes képviselői lakbér illetményeket folyóvá tehesse.

Következik a miniszterelnök válasza Almássy interpellatiójára.

Tisza Kálmán miniszterelnök Almássynak a közös activák tárgyában, hozzá intézett interpellatiójára azt feleli, hogy a kormánynak azon határozatnál fogva, melyet a képviselőház e tárgyban hozott, feladata a közös activák kérdését tisztába hozni. Eddig egyességre lépni és ennélfogva közös egyetértéssel a leszámolást eszközölni nem sikerült; a kormány azonban ezentul is fogja tudni kötelességét; reményli, hogy közös egyetértésre jutni sikerülni fog; mi ha nem történnék, kötelességének fogja tartani oly mondozatot hozni, javaslatba, mely által ezen ügy végleg befejeztessék.

Almásy Sándor: T. ház! Miniszterelnök urnak válaszát, melyben ez ügynek a bonyolultságára utal s egyuttal igéretet tesz, hogy az eredményről annak idejében a házat értesiteni fogja, és ha egyezségre nem juthatna, azt a ház elé fogja terjeszteni; én, ha ma nem 1876-ot irnánk egyszerüen köszönettel tudomásul venném. Most azonban már kilencz éve annak, a mióta a tárgynak lebonyolittatni kellett volna, és ezen idő alatt több pénzügyminiszternek a nyilatkozata van előttünk, melyek közül, ha szabad hivatkoznom Lónyay pénzügyminiszter ur nyilatkozatára, ő azt mondotta, ha jól emlékszem 1871-ben, hogy már közel volt a megállapodás. Ghyczy Kálmán pedig, midőn pénzügyminiszter volt, akképen nyilatkozott, hogy csak még két nehézség van elintézendő. Bocsánatot kérek, midőn ily előzmények után a t. miniszterelnök ur azt mondja, hogy részletesen nem nyilatkozhatik, én ebben visszamenést látok a dologban. A miniszterelnök ur azt mondja: ezen dolog fontos és bonyolodott, ezt oly könnyen lebonyolitani nem lehet: Lónyay pénzügyminiszter ur meg akképen nyilatkozott, hogy 1871-ben már közel volt a megoldáshoz, Ghyczy volt pénzügyminisztér ur szerint csak két pontra nézve volt még nehézség, azonban kilátásba helyezte a közeli elintézést. Igy tehát most ismét meszsze kilátásba helyeztetik a megoldás, mert a miniszterelnök ur azt mondja, hogy bonyolult az ügy és nagy reményt sem nyujt ahhoz, hogy az egyezség sikerül, hanem azt mondja, majd ha nem sikerül, a dolgot a ház elé fogja terjeszteni. T. ház! akkor mikor a pénzügyi bizottság határozott, akkor javaslatba hozatott a közös biróság választása is, mit azonban a ház elejtett, kimondatott, hogy a dolog sürgős és ideje, hogy valahára tisztába hozassék. Én igen furcsának tartom azonfelül még, hogy ezen közös activák és azon viszonylagosan felmerült viszontkövetelésekről, melyek köztünk vannak, mai napig a házban nincs senkinek tudomása vagy fogalma. Minthogy a dolog ily soká huzódott, én kivánatosnak tartanám, hogy ezen ügy tárgyalására a ház napot határozzon. Okom az, hogy kiderittessék vajjon nincsenek-e még oly követelések, melyeket a kormány elmulasztott érvényesiteni. Igy az előbki miniszteriumoktól, melyek oly delicatok voltak a másik kormány iránt, felteszem, hogy nincs azon követelések közt azon 50 millió, melyet a banktól elvettek, továbbá azon 5000 frt, melyet Boczkó Dániel letett a rokkantak felsegélyezésére; ugy továbbá a muszkák megfizették 1848-ban a károkat Ausztriának, de hogy a károsultak kielégittettek, arról nem tudunk semmit, de tudjuk, hogy sokan vannak, a kik a károkat még mindig követelik. Minderről részletes kimutatás nincs.

Igaz, hogy a jelenlegi miniszterelnök ur több bizalmat érdemel mint elődei, s fel is lehetett róla tenni, hogy nem mint elődei csak biztatni fog, hanem be is fogja váltani szavát, mert a t. miniszterelnök ur febr. 14-én tartott beszédében, midőn a mult kormány tehetlenségét ecsetelte, mondván — csak pl. hozom fel: — elismerik, hogy a bankot van jogunk felállitani, s a felállitással biztatnak is, de mindjárt hozzá teszik, hogy mig a valuta nem rendeztetik, — ennek rendezése pedig bizonytalan — addig a bankkérdést megoldani nem lehet. Igy többszörösen ismételve, a reformokról azt mondá: utána hallottuk a többi reformoknak is lehető fontosságát előadni, mit más alkalommal is hallottunk. Hiszen bármi irányban indul is meg a kormány meg is probálta némely irányban, nem tudott keresztül vinni semmit; tehát semmit és ismét semmit. Az oly férfiu, a ki igy ecseteli a mult kormányok müködését az több bizalmat érdemel ugyan, de most már mi is mondhatjuk; semmi és ismét semmi. Nem lehet tehát megelégedni a miniszterelnök ur nyilatkozatával, mert jogunk van követelni, hogy tudjuk, melyek azon követelések, miből állanak, és hogy e felett a képviselőház kimondhassa itéletét, vajjon elmaradt-e belőle valami vagy nem, és mi gátolja az egyességet. Én nem veszem tudomásul a választ, hanem annak tárgyalásra való kitüzését kérem.

Föltétetvén a kérdés, a ház tudomásul veszi a választ.

Helfy Ignácz minthogy az ülés elején észrevette, hogy a közoktatásügyi miniszter nyilatkozni akar, fentartva a jogot, hogy arra megjegyzéseit megtehesse felolvassa a következő interpellatiót.

Tekintve, hogy ugy a közhitel, mint az államkormány tekintélye megkivánja, hogy a közvagyon mikénti kezelése körül netán felmerülő kételyek haladék nélkül eloszlassanak, kérdem a miniszter urtól: szándékozik-e a Fehérmegyében fekvő szt. ágotai és bárándi alapitványok bérlete tárgyában m. h. 20-án hozzá intézett interpellatiómra még a jelen ülésszak elnapolása előtt válaszolni?

Trefort közoktatásügyi miniszter, az adatok nem lévén kezében nem válaszolhat, az adatokat megszerzi, és kéri a házat, hogy az őszi ülés akár első napján — válaszolhasson.

Helfy Ignácz nem akar a dolog érdeméhez szólni, de azt hiszi, hogy a fenforgó kérdésre nézve megadhatta volna a miniszter a választ, mert itt a főkérdés az, hogy alaposak, helyesek-e azon adatok, melyek alapján szóló megtette interpellatióját. Megjegyzi, hogy nem boszantásból, hanem kötelességből tette interpellatióját, mert kötelessége megtenni ezt akkor, midőn a közönség köréből arra reflektálnak, hogy a kormány oly szerződéseket köt, melyekből evidens kedvezmények látszanak és hozzá teszi, hogy e kedvezményben a képviselőháznak egyik tagja részesül. — **Trefort** miniszter felszólalása után a ház tudomásul veszi a választ.

Ezután az ülés jegyzőkönyve hitelesitetvén az ülés 11 óra 30 perczkor véget ért.

Orbán Balázs beszéde,

— a képviselőház junius 8-ki üléséből. —

T. ház! Senki engem okszerüleg nem illethet azon váddal, hogy a törvényjavaslat e pontjánál felszólalásomat érdek vagy részrehajlás sugalja, hisz én se Háromszék, se Brassó vidék képviselője nem vagyok, lakásom is eme törvényhatóságoktól távol esik; de felszólalásra késztet az ottani viszonyok ismerete; felszólalásra késztet az igazságszeretet, mit semmi és senki kedveért megtagadni nem tudok, — mert „amicus Wächter, amicus Fabricius, sed magis amica veritas“ és felszólalok, mert épen e törvényjavaslatnak tárgyalása győzött meg leginkább arról, hogy a t. ház józan itéletét épen erdélyrészi képviselőink némelyei helyi érdekek kedveért, egyes szélen fekvő városoknak székhelyül való feltukmálása szempontjából félrevezetni igyekeznek; egyes zugok specialis előnyeit az összhaza iránti kötelmek fölé helyezvén.

Az ily törekvések, az ily irányzatok forgatták ki a kormány eredeti, és több helyt helyes szabályozási tervezetét sarkaiból, s most előttünk áll egy oly különlegesség, mely a törvényhozás komolyságát compromitálja, mely a bajt, mit e törvényjavaslat elháritandó volt, még tetézi. Hisz e törvényjavaslat indoka és létczélja leginkább az volt, hogy az erdélyrészi apró csepró törvényhatóságok megszüntetésével, életerős s természeti határvonalok által önkényt megjelölt oly nagyobb törvényhatóságokat alkosson, a melyek a közigazgatás, államérdek és olcsóbb kezelés követelményeinek megfeleljenek: de a miként ezen sugalmazások által metamorphorizált törvényjavaslat most előttünk áll, ez épen az ellenkezőt eredményezendené, mert itt-ott megszüntet ugyan némely apróbb törvényhatóságot, de helyettük alkotni akar, ép oly kicsiny életképtelen közigazgatási területeket, valódi holttetemeket, az életerős megyék oldalain.

Legszembeötlőbb ez intézkedés ferdesége a külön, külön szervezendő Háromszék és Brassó megyénél. T. ház! Hazánk délkeleti szögletén van egy, a le és vissza folyó Olt által képezett oly kerekdett, s minden oldalról magas havasok lánczolata által körülővedzett völgyület, melynél még körzővel sem lehetne szebben kikerekiteni, ugy hogy ha a föld abroszon az épen központján fekvő Szt. Györgyhöz a körző egyik lábát letesszük, bármely irányban három mfld távolra a völgyet keritő havasokon vezethetjük a körző másik szárát. Ezen ilyképen természetes határvonalak közzé fogott, s minden más vidéktől teljesen elszigetelt völgynek kiterjedése 90 négyszög mértföld lakóinak száma 180,000 államadója 600 ezer frt.

Tehát minden tekintetben hivatott arra, hogy ha nem is nagy, de szépen kikerekitett középszerü megyét alkosson. A törvényjavaslat eredetileg az e völgyben lévő két trvhatóság: Háromszék és Brasó vidék egyesitését ki is mondotta, minthogy összerüen mást nem is tehete; de később előállott némely főispáni igény kanape procesássa és egy variáns, mely kilátásba helyezte Brassó vidék külön maradásának lehetőségét ez megteremté aztán az állam érdek fölötti érvényét a magán érdeknek. Igy lett két megye azon területből, mely egy megyének is kicsiny.

A miniszterelnök ur azt mondá, hogy a Székelyföld legkevésbé panaszkodhatik, hisz abból nem vettek el semmit, megmaradt ugy a hogy volt. Hisz épen ez a baj, mert ahoz, hogy életképes megyéket nyerjen, hozzá kellett volna adni s a részrehajtás abban van, hogy a szász megyékhez oly bőségesen adtak, hogy amazoknak mi sem jutott.

Miniszter ur valótlanságnak mondá s haragosan viszautasitá azon állitásomat, hogy egyoldalulag informáltatta magát, mert ő mint mondja az erdélyi magyar ajku képviselőket értekezleten hallgatta ki, mikor az ellenkező érveket kifejthették: megengedem, hogy ily értekezlet volt, de miután nem voltam szerencsés arra meghivást nyerni, nem tudom annak eredményét, hanem tudok egy másik értekezletről, hol 16 erdély részi képviselő, fejezte ki Háromszék és Brassó vidék egyesitése iránti óhajtását s azt miniszterelnök ur tudomására is hozta. Miniszterelnök ur mondja, hogy ellenben, mind össze egy-két szász képviselőt hallgatott ki. Hisz az a fájdalmas, hogy ezen egy két közelről érdekelt szász képviselő véleménye annyira döntő volt, hogy egyensulyozta a 16 magyar képviselőnek a kormány eredeti s helyes tervét támogató véleményét. Azt is tudom, hogy az egy-két szász mellett, kiknek véleménye idézte elő ezen urszine változását, azok szava szentirás volt miniszterelnök ur előtt, azok pedig Dicső-Szt.-Mártonszerü városkák most elhomályosult dicsőségeért akár fél Erdélyt oda adták volna.

Miniszterelnök ur azt a német mappát is zokon vette, bizony pedig azt, hogy alkotmányos életünk 9-ik évében magában az országházában is német földabroszt kell kifüggeszteni inkább lehet megbotránkoztató mint dicséretes dolognak mondani.

Miniszterelnök ur azt mondá, hogy az az 5 megye, melyet szász törvényhatóságokként jellegeztem, nem a 160,000 szász kedveért hanem az azon területen lakó 500,000 emberért állittatott. A hit boldogit, azonban félek, hogy miniszterelnök ur e feltevésében csalódni fog; mert a miként szász atyánkfiai — kik e tekintetben nagy szivósággal birnak — eddig módját találták annak, hogy a területökön lakó más nemzetiségüeket emberi és polgári jogaiktól megfoszszák s Flandriából hozott nyelvüket mindenhol reájuk erőszakolják, ugy ezután is, föleg a kedves virilis intézmény segélyével létesitendik s miniszterelnök urat előre is biztosithatom, hogy ama törvényhatóságokban a közigazgatási nyelv a német, s a hatalom ezután is kizárólagosan a szászok kezében lesz. Ha lehet kiviszik szép móddal, ha nem lehet félreteszik a törvényt. Miniszterelnök ur azt mondhatja, hogy majd rászoritja, de ők a miniszteri rendeletet is félre szokták tenni. Hogy erre számos példa van arról leginkább a közoktatás minisztere tudhat épen Brassóra vonatkozó sajnos tapasztalatokat felhozni.

Brassó városának van a szegény hétfalusiaktól közigazgatási uton elvett erdőkből 300,000 frt évi jövedelme, miből igen dicséretesen sokat áldoz a nevelés ügyre, csakhogy azt egyoldalulag teszi, mindent saját szász felekezeti iskoláinak adván a román és magyar népiskoláknak pedig semmit, ugy hogy Brassó 1300 tanköteles magyar ifja közül csak 100 járt iskolába miután többre hely a szegény iskolának gunyolt viskokba nem volt. A brassói magyarság felfolyamodására az akkori közoktatási miniszter már 1869-ben s azután utódai ismételten s szigoruan elrendelték, hogy a népnevelési törvény értelmében a brassói magyarság számára községi iskolákat állitasson a város; de a nemes tanács jónak látta e miniszteri rendeleteket egyszerüen félre tenni, a törvényt védő minisztert lapjaiban kigunyoltatni, s a felfolyamodó magyarokat üldözőbe venni. Ez igy folyt 7 éven át s ugy tudom, hogy csak mult évben sikerült a közoktatási miniszter urnak 7 évi engedetlenség után compromissum utján a törvényt respektáltatni.

Tudhatna ugyan a közoktatásügyi miniszter ur a hétfalusiak magyar esperességét érdeklőleg, a törvény és miniszteri rendeletekkel való paczkázásnak még furcsább eseteit felhozni. Avagy azon tény körülmény, hogy a szegény hétfalusiaktól még azon maradék erdőket is, mit 1848. ota a Tömösben szabadon használtak mult husvétkor erőszakkal elvették s fáját a vasutra eladják, nem tartozik-e a törvények botrányos félretevéséhez. Én miniszterelnök ur erélyét nem hozom kétségbe, de alig hiszem, hogy a roszul szoktatott szászok közt egyhamar a törvények megingatott tiszteletét helyre tudná állitani, ha csak minden városba külön kir. biztost nem küld a törvény őreül.

Miniszterelnök ur maga is megengedi Brassó vidéke Háromszékkel való egyesitésének lehetőségét és czélszerüségét; de miután — ugymondá — Brassó városát nem lehet erőszakolni, hogy külön törvényhatósággá legyen, az egyesités csakugy történhetnék meg ha Brassó város lenne az egyesitendő két törvényhatóság székhelye. A 28,000 lakossal biró Brassó város minden tekintetben hivatva van arra, hogy önálló külön törvényhatósággá legyen, s én hiszem is, hogy mihelyt a törvényhozás kimondaná Háromszék és Brassó vidék egyesitését, azonnal maga kivánná külön maradását, különben a terület rendezés — önök állitása szerint — nem az akarat, hanem az állam érdek kérdése s vajjon a kisebb városokat s a most beolvasztandó s feldarabolandó megyéket megkérdezték-e, ha kegyeskednek-e beleegyezni beolvasztásukba? Nem szoritotta és szoritja-e reá, az államérdekkel indokolt törvény szigora.

De ha nem akar, s a törvény nem kivánja Brassó várósát a vidéktől elválasztani, még akkor sem lehet, ez idő szerint az egyesült megye székhelyévé azért mert egészen a szélén fekszik, mert a közigazgatási hivatalok elhelyezésére szükséges épületekkel nem rendelkezik, mig azok Sepsi-szt.-Györgyön nagy bőségben vannak; de nem lehet azért scm, mert Háromszéken egy talpalatnyi vásut sem levén a háromszéki bizottmányi tagoknak tengelyen 5—6 óra távulról bajos és költséges lenne Brassóba bejutni, mig ellenben Brassóvidék legtávolibb zugából is 1—2 óra alatt Szt.-Györgyre juthatnak. Az sem áll, mit hallotttam a közigazgatási bizottságba ellenérvül felhozni, hogy Brassó vidék némely részéből csak Brassón át lehetne Szent-Györgyre menni, mert mintha elögondoskodásból történt volna, — Brassó vidék minden tájáról jó csinált utak huzódnak Szent Györgyre; ezek a brassó-hermány-Szent-Györgyi; brassó-előpatak-szent-györgyi; hosszufalu-prázsmár-szent-györgyi; feketehalum-földvár-szent-györgyi ut vonalok. — És végre a mogyoros-földvár-szent györgyi, mely utóbbin épen a miniszter által emlitett olt völgyi faluk is 2, lassan menve 3 óra alatt szt. Györgyön lehetnek miután nem kell miként miniszterelnök urat roszul informálták — semminemü járhatlan hegyeken, hanem a legjobb csinált uton haladniok; azoknál a Miklósvár széki községek mind távolabb esnek s különben is a brassó vidékiek az ut két harmadát vasuton tehetik meg s ha tetszett a vasut előnye mások leszoritásával, most annak némi hátrányát is türjék el. Miniszterelnök ur a fősulyt arra fekteté, hogy Brassó a vidék forgalmi központja. Azt senki sem tagadja, de a jó közigazgatás kellékei nem esnek össze mindig a kereskelem zajos mozgalmával, sőt sok helyt — mint például Amerikában — az ily zajt kerülik.

Jöhet oly idő hiszem nem a messze távolban, midőn a székhelynek Brassóba való áttételét magam is lehetőnek tartom, sőt azt inditványozni is hajlandó lennék: akkor t. i. mikor a tervezett Brassó-ójtozi vasut első szakasza legalább Kézdi-Vásárhelyig kiépülend, mikor aztán a távolság és bejuthatás akadályai a háromszékiekre nézve is el lesznek háritva: addig azonban a székhely csak Sepsi Szt. György lehet; de elvégre a székhely kérdése nem képezhet akadályt, mert az iránt a törvényhozás később is bármikor intézkedhetik.

De hát mivel indokolhatják szász testvéreink a természet által összeolvasztott e területnek szétforgácsolására irányzott törekvéseiket? Talán nemzetiségüket hiszik az által fenyegetve, talán nyelvük háttérbe szoritásáért aggódnak? Hisz ott lesz az önállóságát megtartó Brassó város, mint nemzetiségük védbástyája, s nemzeti müveltségük goczpontja; de különben is a magyar soha és sehol se nyomta el nemzetiségüket. Nézzenek szét Küküllő, Kolozs és Torda megyékben hol fajrokonaik csekély számmal laktak s jobbágyi alárendelt helyzetben voltak, s mégis annyi századon át sértetlenül megtudták óvni nemzetiségüket egészen napjainkig. Brassó vidékén is megfoghatják tartani nemzetiségüket, hanem az már nem történhetik meg, a mit

---

Tanév végén,

(Karczolatok.)

Mióta a tanodák fenállanak, szokásos, hogy a tanulók előmenetelének bizonyitása osztályozás által történik. Az osztályozás egyedüli czélja tehát nem egyéb, mint hitelesen kimutatni: vajjon menynyire birja a tanuló azon tantárgyat, melyet a tanév folytán tanult.

A tapasztalat — fájdalom — azt mutatja, hogy a bizonyitványokban olvasható osztályzatok soha, vagy csak nagyon gyéren tájékoznak bennünket arról, hogy a tanuló mennyire sajátitotta el a tanult tantárgyat, s mily mérvü szorgalmat fejtett ki az év folytán.

Hogy az igy van, hogy az osztályozás soha — vagy csak nagyon ritkán — történik igazságosan, hogy az osztályzatok rendesen nem az érdem szerint osztatnak ki: ezt nagyon könnyü belátni, ezt tapasztalhatta és láthatta mindenki, a ki nyilvános iskolákat látogatott. — Nem lehet az osztályozás igaságos már azon oknál fogva sem, mert az osztályozásnál minden tanár más más — rendesen téves — szempontból kiindulva, elfogultan itél a tanitvány érdeme, képessége, szorgalma felett. — Nem akarok ezen soraim által talán a tanulók hanyagságának védelmére és palástolására állni, mert hiszen azok leggyakrabban kikapják a megérdemlett rosz osztályzatot; de a hibás osztályozás által igen sok ifju átcsuszik az osztályokon, akadémián vagy egyetemen s mint felületes ember a társadalomnak terhére és kárára van.

Némely tanár azon szempontból indul ki, hogy a tantárgyat senki sem tudhatja a középtanodában kitünően, tehát kitünőt senkinek sem adhat; pedig sok oly ifju akad, a ki korához mérten, valóban kitünő szorgalmat, talentumot és előmenetelt tanusitott; de hát a tanár ur elfogultsága viszszarántja őt a középszerü, felületesek sorozatába.

Más tanár meg az osztályozásnál azt tartja szem előtt, hogy a tanuló hogyan áll a többi tantárgyakból s ezt vévén zsinórmértékül: osztogatja kalkulusait. — Hogy ez nem helyes eljárás, azt vajmi könnyü átlátni.

Hiszen — különösen a középtanodákban — annyira különböző természetüek a tantárgyak, hogy a tanuló, kinek nagyobb hajlama és kedve van a reális tantárgyakhoz a mathesis, a phisika és a természettudományokhoz, ezek igen jól elsajátithatja, de abból koránsem következik az, hogy ugyanazon ifju pl. a klassikus nyelvekben, a bölcsészet és történelem tanulásában is hasonló szorgalmat kifejthett és hasonló szép eredményt felmutathat. Pedig sok tanár igy kombinál, meg sem gondolván azt, hogy ő mint biró — kinek itélete sok tekintetben döntő — ha nem is jogilag, de erkölcsileg mindenesetre — felelős az itéletért, melyet hozott.

Vannak tanárok — különösen a budapesti technica egyik tanára — kik előre kiszabják a számot, hány kitünő, jeles, jó stb. osztályzatot adhatnak. Ennek természetes következ ménye az, hogy midőn a hallgató — az indexek aláirása alkalmával — azt mondja, miszerint a vizsgálat alkalmával — három, négy fokkal jobb osztályzatot nyert mint a milyet a nagyságos ur az indnxébe ir; a tanár bocsánatot kér, de mivel a jobb osztályzatok már mind elfogytak, már mást nem adhat.

Vannak továbbá oly következetlen tanárok is — szintén a technikán — kik egy tanulót a szőrszálhasogatásig megforgatnak (a megforgatás ellen semmi kifogásunk;) mig valami középszerü osztályzatot adnak; abból persze természetesen az következik, hogy más — rendszerint stipendiumot élvező — csuszó mászó, ki négyrét hajtja magát a tanár elött s a leghizelgőbb szavakkal, a legalázatosabb hangon arra inditsa a tudóst, miszerint az neki vizsga nélkül hitelbe kitünö osztályzatot adni kegyeskedjék. Persze a vizsgálattal adós, de már szép osztályzatot nyert urnak esze ágában sincsen a vizsgát utólag letenni, a tanár pedig sokkal inkább el van mással foglalva hogy sem az adóst tartozása kiegyenlitésére felszóllitani eszébe jútna.

Nem lesz szükség még több ily — állitásunkat igazoló — esetet felhozni; hiszen ha meggondoljuk, hogy mily nagy azon tanárok száma, kik anyagi jutalomért osztogatják a legjobb bizonyitványokat — különösen a magánintézeteknél tapasztalható ez — vagy személyes ellenszenvből két, három fokkal lejebb szállitják a megérdemlett osztályzatot, végre hány ifju tesz szert a legszebb bizonyitványokra csupán azon veleszületett érdeménél fogva; mert valami előkelő, gazdag vagy hires családhoz tartozik; mert atyja iskolaszéki tag, városi tanácsnok, képviselő; mert nagybátyja miniszteri tanácsos, miniszter vagy másféle notabilitás. —

De ha még mindezektől is eltekintünk, még akkor is beláthatjuk, hogy az osztályozás sohase történhetik érdem szerint. Minden intézménynek, minden eljárásnak, minden operátumnak birálója a végeredmény. Ha az eljárás helyes vagy helytelen volt-e, ez későbben napfényre kerül. Hány, kitünő bizonyitványokkal ellátott egyeniség nem tud az életben boldogulni, fenakad a legegyszerübb problemák megoldásánál és viszont, hány középszerünek itélt ifjá emelkedik, magaslik ki későbben mint alapos szakember, mint jeles állam férfiu a gyakorlati, a közéletben. — Ha az osztályozás a tanodákban igazságosan, helyesen, elfogulatlanúl történt vala: akkor a tapasztalat egészen mást bizonyitana.

Ezen bajon segiteni — az igaz — nagyon nehéz; de azt hiszem, ha a tanár urak nagyobb óvatossággal járnának el a vizsgálatnál, ha komoly tanulmány alá vennék a tanuló képességét elfogultság nélkül, ha — különösen a felsőbb tanintézetekben, s igy a technikán is — nem csak egy tanárra, hanem egy vizsgáló bizottságra bizatnék a vizsgálás és osztályzat-kiosztás érdem szerint: akkor remélhető hogy, — ha nem is lesz az osztályozás valóságnak tökeletesen megfelelő — hisz ez teljes lehetetlenség — de legalább nem fog mutatkozni oly nagy különbség a tanitvány qualificatiója és az azt bizonyitó okmány között.

Igaz, hogy sok ember keveset ad a bizonyitványra; de más adatok hiányában mégis kénytelenek vagyunk a tanodai bizonyitványokra szoritkozni, hogy valamely ifiu képességét, szorgalmát és előmenetelét valamely tantárgyban megtudhassuk. — Nem találok semmi különöset abban, hogy valamely osztály összes tanulói némely tárgyban mindnyájan kitünöek legyenek. Hiszen épen erre kell tanárnak és tanitványnak egyaránt igyekezni. Ezt csak a tanár türelme, tudománya, előadási képessége — a mi nem jár mindig a tudománynyal — tanitási modora és tapintatos erélye, s a tanulónak kitartó szorgalma s a tantárgyakhoz való ernyedetlen ragaszkodása idézheti elő.

A rosz tanuló saját magának árt, csupán a saját jövőjét teszi tönkre; de egy gondatlan tanitó, egy felületes, rosz elődásu tanár, képes egy egész nemzedéket tönkre tenni, egy egész nemzedéktől a tudományokhoz ragaszkodást és kedvet elvenni! — egy jó modorú tanár ellenben nemcsak az egyes tanitványoknak; hanem a nemzetnek, a hazának is telette nagy szolgálatokat tesz, mert fokozza. előidézi a tanulásvágyat, megkönnyiti a tanulást helyes tan és elöadási modora és jó kézikönyvek irása által; nem neveli a tanitványt csupán azért, hogy az iskolákat elvégezze és valami jó hivatalba ülhessen, hanem, hogy belőle munkás, hasznos, tudományos honpolgár és jó hazafi valljék; de ily tanár — fájdalom — igen kevés van! — L. K.

most tesznek, hogy Hétfaluba, illetőleg a Brassó vidéki mind a 10 magyar faluba, — hol a szász jegyzőkön kivül egy lélek se tud németül, — a magyar törvényeket; miniszteri rendeleteket németre forditva küldjék ki, hogy a magyar községek közigazgatása németül folyva, azokat német jegyzőkönyv és pecsét használására szoritsák, hogy a faluk magyar neveit németre canonizálják, s magyart és oláhot választás és a közügyekbe való minden befolyástól elzárva páriákká tegyék. Hogy pedig azt ne mondhassák, hogy ez ráfogás. bemutatok a belügyminiszternek eredetiben, több ily német rendeletet, melyek An das Ortamt Hoszszufalu, Pürkerecz, stb. vannak intézve. Nem fog megtörténhetni, hogy a hétfalusi nagykoru árváknak vagyonát visszatartsák s azokat vagyonuk mellett nyomorra kárhoztassák, azon kifogással, hogy az árvapénzek Brassóba vannak elhelyezve, s nem lehet felhajtani. Nem foghat megtörténni oly istentelenség, hogy a hétfalusiak által a muszka tábornak liferált holmikért megfizetett 50,000 frtot Brassó magának tartsa s abból egy fillért se adjon azon szegény népnek, mely a holmikat kiszolgáltatta. Nem fog megtörténhetni, hogy a forradalmi dulások fejében kapott 2 milliót maguknak tartsák s abból egy fillért se adjanak a hétfalusiaknak, kik egyedül szenvedtek dulásokat.

T. ház! Fenebb kifejtém, hogy a természeti fekvés s az életképes törvényhatóság fogalma követeli Háromszéknek Brassóvidékkel való egyesitését, itt nyiltan kimondom, hogy ezt követelnünk kell állambiztonsági szempontból is, mert nem lehet és nem szabad ignorálni, hogy Brassó vidék góczpontját képezi az állam integritása elleni két irányu fondorlatoknak. Nem szabad felednünk hogy a multban 15-ször hivták és vezették be az ellenséget hazánk leigázására. Nem szabad felednünk az 1849-iki szomoru tanuságot, midőn a székelyek leonidási ellentállását a muszka tábor csak ugy tudta megtörni, hogy szászok vezették hátuk mögé. Nem szabad felednünk, hogy a mongol dulástól a muszka invasióig minden ellenség ott veté meg lábát, s hogy százezrei porlanak ott hőseinknek, kik az ott lakók hütlenségének következtében vérzettek el. Nem szabad számitáson kivül hagyni, hogy hazánk határait keleten csak a székelység fedezi, s hogy az eszélyesség tiltja hátuk mögött egy oly archimedesi pontot megtürnünk, honnan védképességüket kivethetik sarkaiból s Erdély birtokának kulcsát az ellenség kezeibe játszhatják. Erre azt mondhatják, hogy ez mind lehet igaz, de nem a közigazgatás, nem a hadászat körébe tartozik. Igaz, csak hogy nagy különbség van egy hadjárat kimenetelére nézve, ha a haza határszélén az ellent vajjal, kalácscsal, vagy puskagolyóval fogadják-e? s épen a fontos hadászati pontoknál kell a jó közigazgatásnak őrködnie, hogy e fontos hadászati pontok már jó előre lehetlenné ne tétessenek Ha valahol, ugy épen Brassó vidékén szükség van arra, hogy magyar alispán éber szeme őrködjék a haza integritása ellen folyamatban lévő machinatiók felett, melyeket a szászoknál mások még nagyobb mértékben folytatnak.

Ez az állami szempont, mely az együvé tartozók mesterkélt szétszaggatását nem engedi meg, annál inkább, mert a szétdarabolás 20,000 székely határőr megsemmisitését vonná maga után. Ugyan is Nagy Lajos, I. Mátyás s még Bethlen Gábor fejedelem is, ép azért, mert a szászok a multban sem védték a határszélt, vagy mert keritett városaikba s kastélyaikba vonulva csak önbiztonságukról gondoskodtak, sőt gyakran ellenséggel czimboráltak — székely határőröket telepitettek oda. Ezek századok hosszu során harczoltak a szászok helyett. A hősies küzdelem és önfeláldozás jutalma az lett, — hogy a szászok, — kik védelmük alatt gyarapodtak és gazdagodtak, — ezen várkatonákból állott nemes népet léigázták, s a Bach rendszer alatt annyira megfosztották minden fekvőségeiktől, hogy ezen 20,000 népnek ma csak 4000 hold birtok van kezén, s csak Oláhországba való szekereskedéssel tengeti életét. Ugy de a tömösi vasut elkészültével ezen egyetlen s utolsó keresetmódjuktól is elesnek, s akkor nem marad más hátra mint a kivándorlás e hazából, melynek határait 5 századon át oltalmazták, s mely valóban a kétségbe esésig mostoha volt mindeddig hozzájuk, a jövőben pedig mult érdemeikért vándor bot ád kezükbe, Szivszaggató segély kiáltásukra azt mondván, nagy a világ éljetek meg, a hol tudtok, itt nincs számatokra hely. (Mozgás.)

T. ház! a külön Brassómegye alakitása e nép halálitéletével azonos, s kérdem vajjon szabad e nekünk egyesek ambitiójáért vagy kiváltságolt területeknek nyujtott kedvezményekért ily iszonyu vérárulást elkövetnünk? Szabad-e kisebb számu vendégekért a haza e hü fiait áldozati oltárra hurczolnunk? Bukovinai testvéreink hazahozataláról ábrándozunk s ezen itthon levőket oda kergettetjük. Tisztelt ház! ama szegény saját, hazájában idegenné lett, minden jog és birtoktól fosztott népnek nincs itten e házban képviselője, nincsen szószólója. Ne vegye rosz néven a t. ház! ne tudja fel hibául, ha a siralomházba kitett ártatlan s oly sokat szenvedett véreinknek védelmére itt gyenge szavamat fölemelem, s ha megmenteni nem tudom, legalább bucsuztató és vigaszszó nélkül nem bocsátom a megsemmisülés rideg sirjába. (Élénk helyeslés a baloldalon.)

De még se ily sötét a helyzet, talán még nincsen a koczka egészen elvetve, talán a kormány is, megértve intézkedéseinek végzetszerüségét, hajlandó lesz eredeti tervéhez visszatérni; vagy ha nem, talán az ujabb időben önérzetére ébredt magyar törvényhozásnak lesznek oly tagjai, ki a kormány eredeti tervét magukévá téve az ő következetlenségének hibáit helyrehozni törekedendnek, s Háromszék és Brassó vidék egy megyévé alakitását törvénybe igtatandják. Ez óhajtandó az őszinte, utógondolat nélküli testvériesség létrejöhetése czéljából is, mert mindaddig, mig hétfalusi testvéreink alárendeltsége tart, egy vérző, egy mindig nyitva levő seb lesz előttünk lapis offensionisként, mely az együttélésre, együttes előhaladásra hivatottak közt hidegséget idézend elő. Én a köztünk és a szászok közti válaszfalat leakarom bontani, én a régi baráti és testvéri viszonyt helyreállitani óhajtom, de ezt csak az egyesités csak az összetartozás érzése teremtheti meg. (Helyeslés.)

Még csak Csernátony tegnapi beszédére kivánok néhány rövid észrevételt tenni. Ő azt mondja, hogy ugy Brassó mint Háromszék érdeke követeli a külön állást. Meglehet; de van egy harmadik tényező, a mit számitáson kivül hagyott: ez a Brassó vidéki 30,000 magyar, mi az egyesitést parancsolólag kivánja. Képviselő ur, miniszterelnök ur s a törvényjavaslatot védők mindenike ugy beszél Brassó vidékéről, mintha az a szászok kiváltságolt tulajdona volna, mintha ott mások nem laknának, pedig ott 3—4 annyian vannak a más nemzetiségüek, kiket a maroknyi szász minden jogtól minden befolyástól kizár, kiknek nyelvét, nemzetiségét erőhatalommal elnyomja. Nem a maroknyi szász külön maradásában van veszedelem, hanem abban van, hogy számukra oly helyzetet akarnak biztositani, hogy továbbra is elnyomhassák, zsarolhassák s német nótára tánczoltassák a náluk sokkal nagyobb számu magyarokat és románokat. Csernátony ur azt mondja, hogy mi persecutionális politikát üzünk, mi azt nem üzünk, hanem megakarjuk gátolni, hogy ők ne üzhessék továbbra is azt 3 század óta rabszolgájukká tett magyar véreinkkel szemben.

Brassó külön törvényhatósággá tételét élelmes politikának mondá a képviselő ur. Ily politikát mi soha sem folytattunk, azt helyettünk eddig folytatták a szászok s most folytatják azon tiszteletbeli szászok, kik között, ugy látszik, kepviselő ur első helyen kiván tündökölni.

Wächter képviselő ur, elismerem, ildomosan védte tarthatlan álláspontját, ő egyedül arra fektette a sulyt, hogy Brassó megye életképes; de hisz a Kis-Ujegyház, Kőhalom, Segesvár székek is, a magok kicsinségükben életképesek voltak, de azért beolvadtak, hanem mert esetleg szász törvényhatóságba olvadtak az helyén van. Aztán mi nem is akarjuk a kicsinke Brassó vidékét beolvasztani, hanem csak egyesiteni Háromszékkel, hogy a 20,000 szász mellett a 30,000 magyar lételét is biztositsuk.

Hivatkozott képviselő társam a Nagy-Mátyás király elismerésére s templomba falazott czimerére. E czimer azért van ott, mert Mátyás király fejezte be a félben állott brassói basilikát; dicsőségéből azonban osztály részt nem követelhetnek, mert a szászok közül soha egy sem vett részt az ő hadjárataiban, azt helyettük a hétfalusiak teljesiték és ők csakis pénzsegélylyel járultak hadmenetei költségeihez.

Miniszterelnök ur azt mondja, hogy ha olyan rosz az a Brassó vidéki nép, hát miért akarjuk velük Háromszéket is megrontani; Háromszék ez által megromlani nem fog, hanem a szászok közül a romlottak — pedig, hogy ilyek vannak, Csernátony ur is megengedte — meg fognak javulni, s Háromszékben oly erős támaszt nyerendenek, hogy a jövőben nem fogják azt az országon kivül keresni. Épen a szeretet kötelékének jövőbeni erősitése czéljából pártolom Künnle barátom inditványát, ennek elesése esetében Könczey módositásához járulok, mert ha szász testvéreink már semmi esetre nem akarnak velünk egyesülni, azt ellenezniök nem lehet, hogy Brassó vidéke Háromszékhez vágyodó magyar ságának a Felső-Fehér részeivel kiegészitett Háromszékkel kontiguitásban levő területe oda csatoltassék, mert ily kivánat nagyon is gyanussá tenné eljárásukat, s meggyőzne mindenkit arról, hogy rosz szándékaik vannak. Ajánlom Künnle inditványát a tisztelt háznak elfogadásra. (Élénk helyeslés.)

Vidovics Ferencz

a képviselőház junius 12-iki ülésében a kikerekitésről szóló tvjavaslat tárgyalásakor mondott szép beszédét, melyet akkor anyaghalmaz miatt nem hozhattunk, adjuk most a következőkben:

*

Vidovich Ferencz. Szabolcsmegye jövője érdekében szólal fel, mely mindig hiven teljzsitette kötelességét. Bár az előtte szólók statisztikai adatokkal mutatták ki, hogy Szabolcs és Hajdu kerület jelenlegi allapotának bolygatása sem nem szükséges, sem nem czélszerü, a kérdés megvilágitását még is megkisérti, annál inkább, mivel a legközelebbi időben sokan nem voltak eléggé tájékozva. Szóló szerint egy megyét akkor lehet feldarabolni, ha az nem tud megfelelni teendőinek. De a pénzügyi kérdés nem akadályozza Szabolcsmegye eddigi fenntartását, mert hiszen e megye közigazgatási költsége 91,000 forintot tevén, az különösen az egy millió egyenes állami adójának csekély %-ét teszi; a Hajdukerületnek rendezett tanácscsal biró városai eddig is nagy részben maguk fedezték közigazgatási kiadásaikat, annál inkább fogják teljesiteni, ha e czélra állami adójuknak 8%-ét fogják fordithatni, és általában a Hajduvárosok mellett világosan szól az, hogy több idő óta mint rendezett tanácsu városok állanak fenn.

A mi ogy ékeétremény, h- azt mondta, dőn miniszter, smirzilnhogy avolna oly an ely törvényhatóságoknak Szabolcs, ha ugyan azyre szüksége mint Debreczenléhmegyét illet ielmiséget értette, nem czélzott e tekintetben Szabolcsmegyére, mert a miniszterelnök, mint szomszéd, régi idő óta majdnem személyesen ismeri Szabolcsmegyét, és tudni fogja, hogy az eléggé képes a közigazgatási teendők vezetésére; legujabban pedig tapasztalhatta is, hogy még a független értelmiség tekintetében sem fog szorulni más törvényhatóságra. (Helyeslés a baloldalon.)

Nem hiszi szóló hogy a Hajduk bele nyugodjanak ez uj felosztásba; de sokkal nagyobb azon méltatlanság, mely Szabolcs megyén elkövettetik, mert annak 9 községe Hajdumegyéhez, két községe pedig Bih rhoz csatoltatik, más szóval lakosainak 1/5-ét, adózóinak 1/4-ét veszti el. Kérdi szóló, hogy egy ily megcsonkitott megye képes lesz-e a házi adó behozatalánál közigazgatási költségeit fedezni? A belügyminiszter szerint a házi behozatalánál takarékossági irány lesz életbe léptetve. Lehet ez szóló szerint oly törvényhatóságra nézve, a mely luxussal van berendezve, de Szabolcs megye az 1867 és 1872. években történt rendezkedés alkalmával annyira érvényesitette a takarékosság elvét, hogy annak további fokozása majdnem a lehetetlenséggel határos.

Ezen állitását adatokkal bizonyitja be, és ezen adatokból bebizonyitja ezt is, hogy a megcsonkitott Szabolcs megye nem lesz képes a házi-adó terheit elviselni, s igy nehány év mulva maga lesz kénytelen más törvényhatóságba való beolvasztását kérni. — Kérdi a minisztert, vajjon a közigazgatás lesz-e jobb a kikerekités által? Szóló hivatkozik arra, — hogy a belügyminiszternek módjában van megtudni az alispáni jegyzőkönyvekből vajjon rosz volt-e a közigazgatás. És nem tudja felfogni, hogy mivel lesz jobb a közigazgatás az elvett községekben, ha a rendeletek nem Ny.-Egyházából, hanem Debreczenből fognak intéztetni, szóló szerint ezen községeknek csak az ellen lehet panaszuk, hogy a székhely Nyiregyházán van.

A megye continuitására nézve megjegyzi, hogy igaz az, hogy a megye némely községei a központtal egyenes irányban akarnak érintkezni, keresztül kell utazniok a negyedik pont által Hajdu megyéhez csatoltatni szándékolt pusztákon és Hajdu városi területeken.

De ezen pusztai területek t. ház, még Hajdu megye alakitása által és oly akadályt fognak képezni, mint jelenleg, ép ugy meg fogják szaggatni Hajdu megye területét, mint jelenleg megszakitják Szabolcsét. Egyébirant e Hajdu városok és puszták melyek benn feküsznek a megye területében, nem szakitják meg a megyét, hanem abban benn feküsznek s igy, ha már változtatásra van szükség, inkább azok beosztása mintsem a megye feldarabolása lett volna indokolva. (Helyeslés).

Azután ekép folytatja beszédét szóló:

Mint mondatik, a törvényjavaslatnak czélja a legkevesebb hiányok orvoslása. Már megbocsát nekem a t. belügyminiszter ur, de mégis csak kirivóbb hiányokat mutatnak fel azon törvényhatóságok, melyek az adó 7%-val sem képesek magukat adminisztrálni, mint Torna és Ugocsa megyék, pedig azokról a törvényjavaslatban egy szó sincsen. Ha még az állam érdeke forgott volna fen, nem volna szóm, de itt az állam érdeke nem lévén szóban, kérdem, nem lett volna-e szükséges, vagy legalább méltányos, az illető törvényhatóságokat szándékuk iránt meghallgatni? Hiszen, t. ház, Szapáry Gyula gr. belügyminisztersége alatt magam is ilyen törvényhatóságok kihallgatására voltam kiküldve, pedig Szapáry Gyula gr. volt belügyminiszter valaha hevesmegyei kormánybiztos volt és ugy megszokhatta azon eljárást, hogy „sic volo, sic jubeo!“ Annál inkább elvárhattuk volna azonban a mostani, magát szabadelvünek nevező kormánytól, hogy más eljárást kövessen.

Ezután gyakran gondolkodtam a felett, hogy ha jelen törvényjavaslat a közigazgatást sem olcsóbbá, sem jebbá nem teszi, honnan van az, hogy ahhoz a belügyminiszter ur mégis annyira ragaszkodik? megvallom véges elmémmel nem tudtam mást gondolni, minthogy ez által Debreczen városának szándékozik kedvezményt nyujtani.

Ezen gondolkodásomban megerősitett az, hogy hir szerint — megjegyzem hir szerint — Debreczen küldöttségei bejárták a község lakóikat, egy Debreczen érdekében szerkesztendő kérvény beadására nógatni, sőt ujabban hire járt annak is, hogy Debreczenben a megyei székhely szervezésével egy állami kérdést hoztak ez alapon kapcsolatba.

Én mondom, ezt csak hirképen emlitem meg, mert bebizonyitani nem tudom, ámbár Szoboszlai József t. képviselőtársam is azt mondja, hogy a debreczeniek egy fehér lovat is igértek a székhelyért.

Ha Debreczen maga a megye székhelye lenni nem kivánt, ha ezt maga az állam érdeke követeli, akkor szépen megmaradhatunk a statusquo mellett, mely által minden érdekelt fél ki lesz elégitve.

Azt is mondotta a t. belügyminiszter ur, hogy némely képviselő ur azt hiszi, hogy talán tőle nem is vár Debreczen városa kedvezményt.

Én nem tartozom azon képviselők közé, és elismerem, hogy Debreczen város még várhat tőle kedvezményt, de a legujabban történtek után azt hiszem, hogy megelégedhetnék azzal, a mi neki a 4-dik pontban a puszták bekebelezése által nyujtatott. Az igen tisztelt belügyminiszteri államtitkár ur e hó 8-án mondott beszédében a többek között igy szólott:

„Sokszor vádolták a tárgyalás alatt levő törvényjavaslatot azzal, hogy vezéreszméje nem volt. Vezéreszméje volt a többek közt, hogy egy törvényhatóságot sem bántott, mely életképes. Nem tudom, miként tévesztetett szem elől ezen szempont a jelen törvényjavaslatban, mert hiszen mind a két törvényhatóság életképes: ezt több századok létünk bizonyitja. De a törvényhatóságok azt is kimutatták, hogy jelenleg a közigazgatás követelményeinek megfelelni képesek. Épen azért ezen tévedések kiigazitására ezennel bátor vagyok kérni a t. államtitkár urat.

Végül kijelenti, hogy nem pártolja Hegyessy inditványát, hanem Mocsáry Lajos inditványára szavaz

VIDÉK.

Vasmegye, jun. 14.

Megyénkben olyan csendben megy minden, mintha a dolgok folyásával a legnagyobb mértékben megelégedve lennénk. Pedig dehogy vagyunk! A közhangulat igenis zajong, szidja a kormányt az életünkre törő kiegyezés miatt, de csak szür alatt. E tárgyban nálunk már nincs pártkülönbség; mindenfelé, minden körben csak a roszalás hangját halljuk. Megyénkben az egyetlen ember, ki a közös vámterülettel s közös bankkal a saját hazája ellenében az osztrák javát tartja előnyösebbnek előmozditandónak — senki más, mint T a k á c s Lajos főispán. Valóságos unicum. Mennyit beszél szegény, hogy igy meg ugy, hanem végül czigány argumentumaival oda lyukad ki, hogy: muszáj a kiegyezést elfogadni. Erre azután még akkor is a faképnél hagynák hallgatói a főispánt, ha olyan népszerü volna a megyében, mint a milyen nem az. De ő vele is ugy vagyunk, mint az ország Tiszával, hogy a jelenlegi korszakban csak ő való erre a helyre.

Szó volt a minap arról, hogy megyénk közönsége gyülést tart, hogy a kiegyezés ellen tiltakozék s a megye képviselői megtudják, mit akar s mit ohajt az a közvélemény, melynek képviselésével vannak megbizva. Hinni akarjuk, hogy az eszme nem fog elejtetni. Nagy hiányát érezzük, hogy e tekintetben megyénknek nincs oly közlönye, mely a közvélemény hü tolmácsa lenne.

Sajnos, hogy olyan emberek szavaira hallgat nálunk az értelmiség, kiket a fővárosból dróton rángatnak, ép ugy, mint a gyermekbábut. Mikor ez fölemeli a kezét, mindenki meglapul, mikor pedig a rángásra szája fölnyilik, az egész közönség rakásra ijed. Azt hirdetik, hogy minek izgatni, hisz az egyesség már ugy is létre jött. Ugy-e? De ha ez igy van, mire való akkor azt a drága parlamentet együtt tartani? Azt is beszélik, hogy nem illenék ily módon a képviselőkre pressiót gyakorolni. No lám, ezek a bölcs urak, kik annyiszor hivatkoznak Angliára, most elfelejtik, hogy ott a meetingek döntik el sok esetben egy vagy más fontos ügy sorsát. A közvélemény a meetingeken kimondja, hogy mit akar s a parlament eleget tesz a közóhajnak. Ezt Angliában senkinek sem jut eszébe izgatásnak nevezni; sem pedig oly esztelenül nem itélik meg, mint nálunk, azt hirdetvén, hogy a képviselő nem tartozik figyelembe venni választói ohajtását. Hát ugyan mit? Talán csak az orkán zúgása lehet ránézve a mérvadó? Hanem persze Angliának nincs osztrákja; de ha lenne is, nem hihető, hogy a saját érdekét a másénak föláldozná; mert hisz ha saját érdekét védelmezve el kell pusztulnia, ám jó, de ez mégsem oly bizonyos, mint az öngyilkosság. Vajjon nem volt igaza-e egyik barátunknak, midőn a napokban azt mondá, hogy a mostani helyzet bizonyos tekintetben hasonlit ahhoz, melyben volt az ország a mohácsi vész után és, hogy nálunk pártokról oly értelemben, mint más parlamentáris országokban, nem lehet szó, mert itt csak két párt bir természetszerüséggel: osztrák s magyar párt. Tessék választani!

Vártuk, hogy képviselőink, ismerve a megye hangulatát, e dologban kezdeményezők lesznek. Jó helyről vártuk az alkotmányos élet egyik legszebb mozzanatának életrekeltését. Hisz megyénk képviselői a legjámborabb emberek a világon. Négyen ellene nyilatkoztak ugyan a kiegyezésnek, de nem tudni, hogy nem felejtkeztek-e meg már erről. Ha a választók nem fognak mozogni, nincs rá kilátásunk, hogy a szünidő alatt szavukat halljuk.

Nemde emlékeznek még sokan, hogy milyen nagyhirü ember volt egykoriban H o r v á t Boldizsár. Tessék most ide jönni a szombathelyi kerületbe s hallani fogják, milyen kedvelt ember most! Persze a krach előtt nemcsak az emberek, de a részvények árfolyama is nagy volt; azóta sok megváltozott s a részvények ára is ép ugy esett, mint sok ember népszerüsége. Horvát Boldizsártól tehát nagy tettet már ne várjunk.

B o d a József aligha tud hozzá, hogy a Kemenesalját megkérdezze, tetszik-e neki a kiegyezés? De máskülönben is azon befolyás alatt áll, melynek ugy is tetszik a kiegyezés.

A rumi kerületből is aligha fogunk valamit hallani, mert I s t ó c z y Győző urat a zsidókérdésen kivül más nem érdekli. Neki csak zsidó kell, hogy határtalan gyülöletét táplálhassa késön, korán. Ott a fővárosban talán még nem tudják, hogy mily tanulmányokat szokott Istóczy folytatni. Az emberek járását tanulmányozza s ebből süti ki, hogy ki zsidó származású, ki nem? Az ő megfigyelése szerint Jókai zsidó származásu, sőt valahonnan családi zsidó nevét is kifürkészte, Guttman, a „Pesti Napló“ mostani szerkesztőjét szintén zsidó ősöktől származtatja et sic porro. Ez a tan érdekes lehet inter pocula, de a rumi kerület választó polgárai inkább szeretnék, ha képviselőjük a kiegyezésnek lenne olyan nagy ellensége, mint a milyen nagy a zsidóké.

A német-ujvári kerület választói a legboldogabb emberek, ezek nem törődnek sem a világ, sem az ország ügyeinek folyásával s hogy méltán legyenek képviselve, megválasztották E r n u s z t Sándort. Ez teljesen kielégiti őket, mert ez nem fogja őket háborgatni az ő „jeles“ beszédeivel, annál többet háborgat azonban másokat hátmögötti megszólásaival.

Vagy talán a mura-szombati kerületben várjunk mozgalmat B e r k e Józseftől. Hiszen a képviselői állásra oly nagy homályt senki sem hozott, mint ez az ember, ki nem pirul a képviselőséget viselni s e mellett alig néhány hét kivételével folyton otthon van kerületében s jó egészségnek örvendve, ügyvédeskedik. A kinek a becsületről fogalma van, kit annyit korholnak kötelességmulasztás miatt, az tudta volna mit tegyen, de Berkének ez az oldala, nem érzékeny. Igazság szerint, ennek az embernek a házszabályok szerint még nem lett volna szabad napdijat kapni, mert az országgyülés megnyilta óta egy huzamban 15 napig nem volt az országgyülésen. Mégis, mint halljuk, csak két hónapi fizetése tartatott eddig vissza, az elnök által. Most is, mint a mura-szombati kerületből jövők, beszélik, Berke az ünnepek után azért ment volna el leginkább az országgyülésre, hogy egy Frankó nevü iktató ügyében informáljon. Ugyanis ezt Frankót a mura-szombati járásbiróságtól büntetésből a német-ujvárihoz tették át, onnan pedig egy másikat a mura-szombatihoz. A Berke ügyvéd miért, miért nem, szeretné, ha Frankó meghagyatnék iktatónak a mura-szombati járásbiróságnál, a hol Frankó ipja is végrehajtó minőségben müködik. Kivánatos, hogy az igazságügyminiszterium ilyen ma gánügyeket ne legyezgessen, mert ez igen rosz vért szül; különben is ideje volt a múraszombati járásbiróságot uj emberekkel fölfrissiteni s a lustálkodást megmozditani.

A mura-szombati kerületre nagy áldás lenne, ha telekkönyvének vezetése Mura-Szombatba tetetnek át s a város ezért kész is lenne áldozatot hozni. Most még Szt.-Gotthárdon hagyatott a telekkönyv, de hisszük, hogy a mura-szombatiak méltányos kivánsága, mégis csak teljesülni fog.

A napokban valaki azt hiresztelte, hogy a telekkönyvet már megkapták s hogy ez nem is lehet más, mint Szapáry Géza, a fiumei kormányzó érdeme, ki akkoriban épen otthon lévén, uczczu! elhatározták, hogy adnak neki fáklyás zenét. Vettek is 60 darab fáklyát, fogadtak zenészeket, de mikor a fáklyákat gyujtogatják, jön a gróf postája, hogy neki bizony ne adjanak fáklyás zenét, mert ő semmiféle telekkönyvet sem eszközölt ki, hanem majd gyujtsák meg a 60 fáklyát Berke tiszteletére, ki csodának. egy huzamban egy hetet a fővárosban töltött. Igy sültek föl a jámborok világitó kedvükkel.

Vagy talán S z é l l Kálmán, a szt.-gotthárdi kerület képviselőjétől várjunk magyar érdek védelmezést. Ezt választói sem várják, mert rég keresztet vetettek képviselőjükre.

A többi képviselőinkről nem szólok. Augusztus első napjaiban megyei közgyülés lesz s akkor majd talán mégis hsllani fogjuk. Vasmegye szavát, mely eddig mindig hiven küzdött a magyar érdek mellett, hisszük, hogy multjához hü leend.

K á m o n i.

Miért pusztul el Magyarország?

Kemenesalja, junius 12.

Fentebbi czim alatt közöl az „Egyetértés“ 132-ik száma a „Pesti Napló“ után egy esetet, mely nálunk Vasmegyében játszik s a melyben elbeszéltetik, hogy lassú birói eljárás miatt néhai Lukács Elek, pápoczi lakos árváinak vagyona egészen elpusztul. Teljesen igaza van a „Pesti Napló“ tudósitójának, sőt a közmondás szerint azt mondhatom, a számból kapta ki a szót, midőn ez esetet nyilványosságra hozta. Magánuton értesülve ez esetről, tollat fogni szándékoztam ez ügyben én is, midőn az „Egyetértés“-ből láttam, hogy a „P. Napló“ tudósitója már megelőzött. Mindamellett részemről is érdemesnek tartom, ez ügy megbeszélését, mert én az ily lassú vagy talán vétkes birói eljárásnak káros hatását nemcsak az árvák pénzbeli hátrányában látom, de az ily eljárás teszi tönkre Magyarország polgárainak hitelét; az ily eljárás nagyrészben okozója az uzsorának hazánkban oly nagy mértékben történt terjedésének, mert a hitelezők kénytelenek magukat előre kártalanitani a per esetében bekövetkező hosszu huza-vonáért, midőn 2—3 év mulva sem tudnak pénzökhez jutni.

A ki valaha a nemzetgazdaságtannak csak abc-jével jött is érintkezésbe, tudni fogja azt, hogy az uzsorára, vagy a kamat megszoritása végett hozott törvények sohasem fejlesztik, valamely országban a hitelt, hanem inkább megszoritják azt. De igenis előmozditják a hitel terjedését mindazon törvények, melyek az adós és hitelező közötti jogviszonyt világosan meghatározzák és biztossá teszik, névszerint jó telekkönyvi rendszer, jó törvénykezési rendtartás, különösen o l c s ó é s k e v é s f o r m a s z e r ü s é g g e l j á r ó p e r s z a b á l y z a, stb. Ezek és még hasonló feltételek teszik lehetővé hogy a nép olcsó kamatra kaphasson pénzt; de hol ezen feltételek hiányzanak, h o l 3—4 é v i g h u z n a k e g y p e r t, m i g a z a d ó s n a k ö s s z e s v a g y o n a a p e r k ö l t s é g b e m e g y é s a h i t e l e z ő h o p p o n m a r a d, h o l e g y t e l e k k ö n y v i b e k e b l e z é s i k é r v é n y e s z t e n d ő i g h e v e r e l i n t é z e t l e n ü l, mint ezt mindjárt tényekkel fogom illustrálni: ott hiába való minden uzsoratörvény, mert vagy kijátszatik az adós beleegyezésével, vagy egyáltalában még jobban megszoritja a tőkepénzes a hitelt, fektetvén inkább tőkéjét 5—6, sőt 8%-ot hozó biztos állampapirokba.

Hogy mily csigaléptü igazságszolgáltatásunk, annak megvilágitására a pápóczi eseten kivül még egyet beszélek el. Magasiban 1873. évi oktoberben halt el bizonyos Patyi A., kinek összes hátrahagyott vagyona egy kis 100 frtra becsült házikóból állt, melyen mintegy 45 frt tőkéből és ennek folyó kamatjaiból álló jelzálogilag biztositott teher nyugodott. Az adóslevél kellőleg ki volt állitva, mégis a nélkül, hogy valaki az adosságot kifogásolta volna, a k.-czelli kir. járásbiró az adóslevélen aláirt tanukat, a közgyámot Kis-Czellbe idézte, azokat aláirásuk valódiságára megeskettette s szép néhány frt költségbe került, mig végre a követelés valódisága megállapittatott. Azután az ügy nyugodott, mig végre 1875. évi augusztus 10-én az első árverés megtartatott, a mely alkalommal szerencsére a kis ház 108 frtért elkelt. Ez megtörténvén, azt gondolták a hitelezők, hogy most már nemsokára csak hozzájuthatnak pénzökhöz. Dehogy! A dolog ismét nyugodott, mig végre f. hó 28-ra tüzetett ki a sorrendtárgyalás s a pápóczi esetből következtetve, majd ehhez talán 1—2 évre fog a vételár felosztatni. Már most figyelembe sem véve a be nem kebelezett adósságokat, melyek tökéletesen elvesztek, kérdjük, hogyan fog kikerülni a bekebelezett 45 frt tőke, s annak, miután az eljárás ily hosszúra nyujtatik, 5—6 évi, csak 12%-tóli kamatja, midőn a temetési és eljárási költségek, melyek pedig elsőbbséggel birnak, már 35—40 frtot tesznek. — Ehhez hasonló setet még többet tudnék felsorolni, csak S z e r g é n y t emlitem, s majd érteni fogják azok, kiket illet.

De vigasztalódhatnak a vasmegyeiek; nem csak náluk megy ez igy, hanem a szomszéd Veszprémmegyéből is tudnak több szép stiklit elbeszélni. De e lapok hasábjait nem akarom tulságosan igénybe venni, csak kettőnek rövid elmondására szoritkozom. Az egyik az, hogy a mult év augusztus és szeptember hónapokban 1875/5131 és 5443 iktató számok alatt adatott be a pápai telekkönyvi hatósághoz két bekeblezési kérvény s azok még most is elintézetlenül hevernek; legalább ezt kell hinnünk, mert kérvényező fél többszöri sürgetése daczára még maig sem kapta vissza a benyujtott eredeti adósleveleket. Másodszor, Krausz Dávid, pápai lakos, vagyonbukott kereskedő csődtömege ellen a pápai törvényszéknél még 1873. aug. 25-én per indittatott, de ma, közel 3 év eltelte után, még csak annyit tudunk róla, mint azelőtt.

Itt van kormányférfiak és törvényhozó urak a baj diagnosisa, önökön a sor, hogy erre a valódi orvosságot megtalálják!

G y o r s é s o l c s ó t ö r v é n y k e z é s i e l j á r á s t k é r ü n k s nagy részben elő lesz mozditva a hitel fejlődése hazánkban!

K . . . . . . i.

Kivonat a „Budapesti Közlöny“

(jun. 17-iki számából.)

Árverések: Szikszó (Kassa) jul. 18. Piskóty István ingatlana 2100 frt. — Budapest jul. 17. Grünfeld Simon ingatlana 7544 frt. — Tompa (Ipolyságy jul. 19. Matyó Imre ingatlanai 1395 frt 1540 frt és 650 frt. — Sebespatak (N.-Bánya) aug. 28. Herskovics Mihályné ingatlana 3000 frt. — M. Tur jul. 14. Nagy Gz. István ingatlana 4872 frt. — Kassa-Ujfalu jul. 20. Hreblay Arnold birtoka 5900 frt. Budapest jul. 11. Wolner Jozsefné Illés-utczai háza 12,473 frt. — Abrudbánya jul. 13. Csányi János ingóságai 2422 és ingatlanai. — Mikalaka (Arad) aug. 16. Berger Vilmos ingatlanai 2369 frt. — Gyarmatha (Temesvár) jul. 27. Kilczer Madolna ingatlana 3211 frt. — Nyék (Duna Szerdahely) jul. 24. Nagy István ingatlanai 5905 frt. — Vártelek (Zilah) jun. 27. Soó Károly ingatlanai 2387 frt. Nyiregyháza jul. Kállay Ákosné ingatlanai 281,977 frt. és 124,369 frt. és 368,146 frt, — Plávna (Ujvidék) aug. 6 Balits Bona ingatlana 2000 frt. 700 frt és 80 frt. — Arad aug. 26. Berger Vilmos ingatlan 3601 frt. 5083. frt. 10,620 frt és 7881 frt. — Sály és Geszt (Miskolcz) aug. 7. Laski B. Mór ingatlanai 40,000 frt. — Ujvidék aug. 15. Nikolics Tivadar háza 15.957. frt. — Szabadka jul. 3. Gabrits Tamás ingatlanai 8101 frt. — Kassa jul. 20. Hreblay Arnold ingatlanai 5500 frt — Szabadka jul. 6. Berta János ingatlana 2268. — Békás Megyer (Bpest) jun. 27. Huber S. Károly ingóságai 39,697. — Niczkifalva (Temesvár) jul. 10. Bervanger Ferencz ingatlai 3297 frt. — Lovrin és Szerb-szt. Péter (N.-Kikinda) jul. 18. és 19. Dragosi József ingatlanai 650 frt. és 4272 frt. 2388. frt. 1090 frt 93 frt. — Balogh (Ipolyságh) jul. 3. Petrovics Károly ingatlanai 6178 frt.

Csödök: Rausch et comp budapesti keményitő gyártársaság és Kaukovszky Antal budapest kereskedő ellen.

A kis sorsjáték huzásai.

— junius 17-án. —

Buda: 82 25 74 19 50

(A többi huzás holnap lesz.)

BUDAPESTI SZINLAPOK.

Vasárnap, jun, 18-án, 1876.

NEMZETI SZINHÁZ.	NÉPSZINHÁZ.
Mátyás, király lesz. Szinmü 5 felv. Irta Szigligeti.	A T O L O N C Z. Népszinmü 3 felv. Irta Tóth E.
Személyek:	Személyek:
Gara László, Bercsényi	Kontra Fridolin Tihanyi
Alexandra, Császárné	Krizsa, Pártenyiné
Anna, Lendvayné	Vágó Miklós, Szabó
Szilágyi Erzs. Paulainé	Abris, Eőri
Mátyás, fia Náday	Lőrincz, Solymosi
Szilágyi Mihály, Szigeti Imre	Bernát, Vasvári
Lábatlan Ujházi	Ördög Sára, Lukácsyné
Nemes Vizvári	Angyal Liszka, Soldosné
Diák Sántha	Mravcsák. Horváth
Kezdete 7 órakor.	Kezdete 7½ órakor.

Budai szinkör. Vasárnap, junius 18-án. „Viola.“ Népszinmü 3 felv. — Kezdete 7 órakor.

Vizállás és időjárás.

Budapesten jun. 17. 4.26 m. 0 fölött száraz.
Pozsonyban jun. 17. 3 56 m. 0 fölött felhős.
M.-Szigeten jun. 17. 1.31 m. 0 fölött felhős.
Szatmáron jun. 17. 3.00 m. 0 fölött száraz.
Tokajban jun. 17. 4,46 m. 0 fölött száraz.
Szolnokon jun. 17. 5.42 m. 0 fölött száraz.
Szegeden jun. 17. 6.47 m. 0 fölött száraz.
Aradon jun. 16. 1.61 m. 0 fölött száraz.
Nagy-Becskereken jun. 16. 0.86 m. 0 fölött száraz.
Eszéken jun. 16. 3.08 m. 0 fölött száraz
Mitroviczon jun. 16. 4.42 m. 0 fölött száraz
Zimonyban jun. 16. 5.68 m. 0 fölött száraz.
Ó-Orsován jun. 16. 4.52 m. 0 fölött felhős

Budapesti hirneves orvosok rendelési ideje.

Korányi Frigyes tnr. (IV. Petőfi-tér 10.) belbajokban hétfőn. szerdán, pénteken 4—5-ig.
Kovács Sebestyén Endre tnr. (V. józsef-tér 15.) sebészi bajokban naponta 4—5-ig.
Faludi Géza tnr. gyermekbetegségekben (VI. váczi-körut 58.) naponta ½4—½5-ig.
Kétli Károly m. tnr. villam gyógyász (IV. kigyó-utcza 5.) naponta 3—5-ig.
Késmárszky Tivadar tnr. női bajokban (V. zöldfa-utcza 18.) naponta 3—4-ig.
Schwimmer Ernö m. tnr. bőr- és bujakóros bajokban (V. nádor-utcza 14.) naponta 3—4-ig.
Böke Gyula m. tnr. fülgyógyász (V. bécsi-utcza 1.) naponta 11—12-ig.
Löri Ede tnr. (V. váczi körut 6.) gége- és légcsőbajokban naponta 11—4-ig.
Siklósy Gyula m. tnr. (VIII. Calvin-tér, hazai takarékpénztári-épület) szembajokban naponta 2—3-ig.

Felelős szerkesztő: **Csávolszky Lajos.**

Nyilt-tér.

T. Szilády Lajos urnak.

K e c s k e m é t e n

Felszólamlása véletlenül csak ma jutott értesülésemre. Nem szándékom hosszas taglalásokba bocsátkozni, csak kérdem önt: Irt-e ön nekem fér jan. hó 14-ik óta — midőn fizetem — csak egy árva szót is, vagy figyelmeztetett-e engem azóta személyesen az ügy lebonyolitására? Megtagadhadtam-e a leszámolást, vagy görditettem-e elébe bár mily nehézségeket? Illő volt-e tehát minden előzetes értesités nélkül egy magán-ügyben nyilvánosan felszólalni? Ily nemtelen eljárás által ugyhiszem a közönség előtt saját magát állitotta pellengére. Most a köztünk fenforgó csekély ügyet elintézem, de ajánlom figyelmében K n i g g e munkáját az i l l e m ről! T e t t e y N á n d o r könyvárus Budapest.

B e k ü l d e t e t t.

(„Assicurazioni Generali“) A trieszti „Assicurazioni Generali“ biztositó-intézet által az 1875. év folyamában kifizetett károkról szóló teljes és kimeritő kimutatás, mely épen most jelent meg, a legjobban bizonyitja az elemi károk elleni biztositás, valamint az aránylag csekély évi befizetést igénylő tőke- és járadék-biztositás hasznos voltát. A nevezett intézet egymaga egy év alatt nem kevesebbet mint 14,904 kárt téritett meg 6.646,603 frt 87 kr. erejéig, az utolsó tiz év alatt pedig nem kevesebbet mint 51.754,941 frt 07 kr kártéritést fizetett ki készpénzben. Az intézet 1875. évi biztositási kimutatása lapunk tegnapi hirdetési rovatában olvasható.

890 1—1